

Planina »Zajamniki«

Foto dr. Merljak

Dr. Božena Merljak:

Zajamniki

Kako naj razpletem besedo, da bo zazvenela v lepoto, v sladko lepoto zajamniških večerov? Mar ve kdo, kako narahlo pada mrak v pokojno popoldne samotne planine! Brneči glasovi se love v smrečju, temno zelenje se spreminja v črnino, nenadoma zastane korak. Popotnik zasloni oko; zakaj boji se onega, kar bo prišlo. Kdor je doživel dehteče večere v samotni planini, jim je zapisan za večno.

Odkod le je vzela Zajamniška planina vso lepoto! Mar je res Bog pogledal nanjo v svoji najlepši uri? Kdaj le so se razklenile Njegove roke in zvrhoma nasule prelest tja nad Bohinj, med Koprivnik in Praprotnico, vstran od bogate Pokljuke? V rahel polkrog izoblikovana, med smreke in nizke skale vtesnjena, leži vsa lepa in mirna. Dà, princesa je; kdor jo je videl, bo vedel zakaj: saj vendar pravijo, da so taka bitja lepa in, če je to res, potem je nekje nad Bohinjem skrita zajamniška princesa.

Ne skriva svojih čarov; stopi krepko iz Jereke pa boš sredi njih v dobrih dveh urah. Navkreber, dà, pa ne bo prehudo. Le če ti srce ne dá v hrib, potem pojdi čez Pokljuko. Tista samotna pot skozi gozd je čudo božje. Iz tihe zamaknjenosti te bo morda prebudila resnica, da si zajel močvaro. Do gležnjev še ni posebno globoko, včasih gre še globlje. Posebno mnogo časa nimaš; zato je bolje, da se ne začneš smiliti samemu sebi. Tam v tistih močvarah je namreč

na moč dosti planinskih krav. Če ti pride takale gospa preblizu, ni ravno najlepše.

Tik ob močvarah je vzpon. Če bi le bil to sploh vzpon! Pa ni! Nekoliko navkreber gre pot, a kdor se je zavoljo srca izognil Jereki in Češnjici, se bo zadihal tudi na tem bregu. In potem je ravnina, tista samotna ravnina gorskih gozdov. V levo je breg, v desno pada strmina. V breg in v strmino poje zrak. Saj morda niti ne poje zrak, ampak tiste drobne mušice, ki jih pač ne vidimo. Bržčas brne res one. Odnekod iz globine toži drevo. Smreka umira. Franc iz Jereke se je vdinjal srenji. S trdo roko si služi kruh. Njegov kruh diši po smoli. Drvar je. Osmrtna pesem sekire te spremlja do mesta, kjer je čez pot položena mrtva smreka. Nekaj tednov, preden smo šli po tisti poti, je grmelo. Udarilo je njeno deblo. Nikoli več ne bo šepetal veter njenim vejam! — Tam se spusti pot navzdol. Nemiren obstaneš. Pesem sekire je utihnila. Tvoje uho je dojelo izpremembo.

Zasanjana pesem sedemnajstletne konservatoristke trepeče v dolino. Drobna, sinjeoka in svetlolasa punčka je sedla k mojim nogam in zahrepenela v daljo. O Zajamniki! Tista mehka pesem drobnega dekleta vas je posvetila; zakaj po enem letu sem vas videla prvokrat.

Tesno v brcg je naslonjena hišica. Grad. In v njem so doma grajske gospodične. Rjave stene, živorumena okna, ograja in za ograjo smreke in smrekce. Če bi gledal kdo na planino brez ljubezni, bi videl res samo to: majhen del velike lepote.

Mar ni lep tudi Grošev hrib? Saj ni nič posebno visok, a ima prečudno lastnost: ljubosumno skriva planino. Dokler ga ne obideš, je ne vidiš. Če si pa zavil prav na njegov vrh, potem začuden strmiš v dolino. Bohinjska kotlina je pred teboj razpeta kakor na dlani. Ima pa Grošev hrib svojo posebnost: kadarkoli stojiš na njem, vedno je Bohinjsko jezero črnozeleno. Čim se premakneš z njega, je modro. Bog sam vedi, kako je to.

In še nekaj ima. Tam junija meseca je ves vijoličast od pomladanskega encijana. V avgustu je rumen. Nikjer pa še nisem videla toliko bodečih než ko prav med njegovimi skalami. Verno kažejo vreme: včasih prav, včasih napak. Ob vznožju hriba je zasekana pot. Na levo v globini so pašniki, prav na robu pa staje. V dveh polkrogih. Morda jih je 20, morda manj. Med njimi je Balantova: hiša, ki je hišica, in okna, ki so okenca. Pred hišico je dvorišče. Ti moj ljubi Bog, kakšna igračka je vse skupaj! Iz pisanih kamenčkov zložena hišica bi utegnila biti večja. A je vendar vse tako resno, z ograjo začeniš pa tja do ognjišča in visoke pastirske postelje. Najbolj brumen je gospodar. Ni posebno velik, pa kaj bi tudi bil! Od šestdesetih let do štiri in dvajsetih je še daleč. Učene knjige pa pravijo, da neha človek rasti takrat, ko začne šteti petkrat pet let. Mislim pa, da se Balant bore malo briga za visoko učenost. Bržčas ima prav. Kar zadovoljen je. Posebno ob nedeljah, ko obuje čevlje. Vsaj tako pravi on. Resnice pa ne bo menda posebno dosti v tej trditvi. Zalotila sem ga namreč s čevlji čez ramo. Rekel je, da je prevroče. Morda.

Balant je nekakšen gospodar planine. Mislim, da ne zna pisati, zato pa tembolj računati. Ampak, prosim, vse v kronah. Spravlja jih v prazne škatlice od vžigalic. Večno moleduje zanje. Kod ima vse razpleteno kupčijo, ne moremo uganiti. Je hudo molčeč. Lansko jesen se mu je pripetila nesreča. Hrepenenje ga je vleklo v Konjsko dolino. Po tistem sprehodu ga nismo videli nekaj dni. Sporočil je, da ga bole zobje. No, naj že bo, kakor hoče — Balant skrbi za planino. Zjutraj za to, da ni na njej preveč živine; dopoldne, da ne umirajo grajske gospodične od žeje, popoldne pa za svoje lastno dobro. Po navadi ga pa popoldne sploh ni doma. Ima različna pota. Sicer jih taji; a kaj, ko mu ne gre laž posebno dobro z jezika. Če laže z besedo, potem pove resnico z očmi. Če pa laže z besedo in z očmi, potem namerava kaj prav posebnega. Na primer: izdati sosednjega pastirja, ki je že prošlo jesen pobiral okrog zajamniškega gradu debele vrvi. Sam ni prepričan, ali jih je res vzel ali ne, a on — Balant — se je z njim skregal in nekaj je treba storiti.

Balant tudi kuha. Močno enostavno. Zjutraj, opoldne in zvečer bohinjske žgance. Pravi, da so najboljša jed na svetu. Nekoč smo ga povabile na kosilo. Čez tri dni nam je povedal, da bi bil skoraj kmalu umrl; jedel je namreč gobe. In vse gobe so po njegovem hud strup, a le za želodec, ne pa za žep. Nabira jih vsa jutra. Za tiste, ki so črvice, pravi, da so najboljše.

Balant je čudovit človek. Ko je zgubil kravo, se je prismejal, češ, saj jih ima oče še devet. Naslednjo nedeljo, ko je šel domov na obisk, se je vrnil zelo molčeč. Najbrž ga je oče učil šteti do deset.

Avgusta sva se poslovila. Deževnega nedeljskega dopoldneva je šel z menoj do Groševoga hriba. Molče mi je segel v roko in povedal, da ne bo več prišel na planino. Šel bo za sirarja. Saj ima majhno željo: rad bi šel samo v Švico. Morda bo pa postal kovač, doma v Češnjici. Bržčas pa se bomo spet srečali na planini; zakaj pravijo, da ga še vedno vleče nazaj. —

Lanske jeseni je bilo. Tista trda nebesna modrina, ki že ni več modrina, je bila štirinajst dni razpeta nad planino. Samo včasih se je sprehodila po njej kakšna nakodrana ovčica. Pod večer, proti deveti uri je šla utrujena spat. In spet smo rekli: »Jutri bo solnce!« In res je bilo. Že navsezgodaj so bila grajska okna zlata, še vse zaspane travice so žehtele v jutranji rosi. Kdor je prisluhnil zemlji, je izvedel vse mogoče reči. Na primer: da so se sosedove mravlje odpravile na bojni pohod — če si pogledal v mravljišča, si zares našel vse polno mrličkov — da je tista rdečkasta podlasica zadušila drobno miško. In še vse polno takih novic si izvedel.

Nekega takega prečudno lepega jutra so sklenile grajske gospodične, da bodo šle na Triglav. Sinjeoka konservatoristka je vsa tretetala od sreče. Srebro njenega mehkega grla je kar lilo tja proti Sv. Janezu. Ona edina, ki je ostala doma, je z grenkim nasmehom pomislila: »Morda ne bom šla nikoli več... Zakaj bolezen ni, da bi jo človek nosil v hlad triglavskih sten.«

Dopoldne je počasi s planine snelo ves jutranji čar. Žarka luč je zalivala hišico in ves breg. Mravlje so vse omotične počivale pod

travicami. V zraku je nenehoma prepevalo, tja proti poldnevu je bilo kar hudo. Skale so bile umazanobe, vse zelenje je bilo uvelo. Nebesna modrina pa je bila tako jasna in solnčna luč tako zlata, da so se spričo nje oči trudno zapirale. Bohinjsko jezero je postajalo čedalje bolj temno. Sleherna stvar je pričakovala, kaj bo. Nenadoma se je razvozlalo. Tam za Triglavom je zamolklo udarilo. Sinjina neba pa je bila še vedno vsa čista. In kar na lepem je začelo. Mogočno je bobnelo, čedalje bliže. Vse plahe so se nagibale smreke, tako nizko, ko so se le mogle. Široka dlan se je razklenila in spustila vse mogoče vetrove. Lovili so se krog skal, smrek in grajskih voglov. Ujeli so se nad streho Balantove staje. V silnem vrtincu bahatega plesa so jo vsi prešerni vzeli s seboj. Planili so v dolino. Proseči glas zvona jih ni zadržal. Opojeni od lastne moči so sunkoma ruvali smreke in valili skale. V strahotno godbo njih razbičanih glasov je udarjal zvon od Sv. Janeza. Modrikasta tema je legla na planino. Dolina je bila vsa črna. Tramovje hišice je v strahu ječalo.

In ko je bil ples razigranih vetrov najhujši, so udarile prve kaplje težko in sunkovito. Bilo je, kakor da padajo drobni balončki. Vsaka kaplja je glasno zapela, pa najsi je padla kamorkoli. Čedalje bolj goste so postajale, vse bolj se jim je mudilo, druga drugo so spodrivale; le še napol so zapele, ko so umirale na zemlji, preveč jih je bilo za tako majhen prostor. Ulilo se je. Vode so drle po bregu, kakor da jih preganjajo gorski duhovi. Ob grajskih oglih so se kar zavrtinčile, zapenile, mimogrede vzele s seboj samotni grmiček planik — in izginile proti stajam.

Tam za Triglavom je nenadoma utihnilo. Modrikasta tema se je zgenila. Od divje pesmi vetrov je ostalo le še pritajeno šepetanje. Srebrni potočki so se sramežljivo plazili mimo skal. Jasno in polno je zapel bohinjski zvon. Skrivnostno so se menile smreke, ko jih je česal rahel veter. Čudovito zelenilo se je razlilo čez ves breg. Sinjina neba je znenada postala spet čista, v zraku je bila opojnost zgodnega večera. Nad jezerom pa je bilo še vse črno.

Iz globine gozdov je bilo slišati grajske gospodične. Vračale so se s Triglava.

Dr. Fran Ogrin:

Po Selški dolini in obrobnih gorah

Romantično med brdi ležeča Škofja Loka se koplje v zlato solncu. Naše vozilo pa drvi in že vstajajo njene stavbe s stolpi in s starim gradom — samostanom za hribom. Naglo prevozimo mimo ponosne župne cerkve in Strahlove graščine v Stari Loki, pa smo že pod mogočnim gorskim domom z veličastno kupolo nad strmim, visokim bregom (Ljubnik, 1027 m). V zoženi dolini drčimo naprej; nad nami na vzhodni strani silni, porastli obronki Križne gore (676 m) in Planice (823 m) s cerkvicama, z zapada pa nas bežno pozdravita Zalubnikarjeva domačija in Sv. Tomaž s hišno družino. V Bukovici smo.

Jamnik, 872 m

Beli cesti in šumni Sori se ni treba več stiskati, prosto si izbirata pot sredi širokega polja, ki se razprostira gori do Selc in Češnjice. V ta kraj sva namenjena z ženo za nekaj časa. Vse novo: pokrajina, ljudje. Nekam nezaupno se ogledujeva, motreč sobo in sosesčino Lotričeve gostilne. Pa se hitro udomačiva. Prijeten občutek polni dušo, ko takoj pod oknom žubori in poje potoček noč in dan in vejejo od šum in gorá lahkokrile, osvežujoče sapice.

Kraji, ki so oddaljeni od prometnih središč in nedotaknjeni, so samo ob sebi zanimivi, posebno če prikazujejo naravne krasote gorske pokrajine. Tak lep košček naše Gorenjske je tudi še premalo poznana Selška dolina (prim. »Selztal« v Avstriji). Planincu in turistu se nudijo pestre prirodne slike: mirna, snažna naselja, žuboreči potočki, hiteči v naročje matere Sore (prilika za kopanje!), smaragd senožeti in polja, gozdnate gore, temne in zelene.

Izmed prikupnih vasi, zaslonjenih s hribskimi pobočji ali postavljenih po visokih bregovih, naj omenim znana Selca (prim. »Selce« v Hrv. Primorju ob Sevnici; Krekov dom s spominsko ploščo, 443 m), in Češnjico (450 m) ob Češnjici in Dašenci (Tujsko-prometno društvo). Kilometer zvedave hoje po dolini navzgor; visoko pod Jelovico se zablisejo Dražgoše, potem se gore strnejo kakor v objem, med njimi pa sanja starodavni trg Železniki o boljših časih. Tu je cela stoletja cvetela železna industrija s topilnico in kovačijami, v katerih so se izdelovali žebliji, nekaj kilometrov naprej pa je bila gori v Jesenovcu valjarna. Železo so kopali na raznih krajih, na Ratitovcu, pod Blegašem in drugod. Od vse slave je tu ostalo malo, plavžni stolp in tihe, večinoma enonadstropne hiše. Roke Železnikarjev ne dvigajo več težkega kladiva

na domačih tleh; po svetu hodijo za delom, ženske pa klekljajo pred hišnim pragom. Večina tržanov ima le malo zemlje. Ogledamo si veliko župno cerkev na prostornem trgu.

Naprej! Diviš se visokim strmim obronkom, ki jih krasi zelena bukev. Spotoma vidiš z obeh strani ceste odsekano skalnato steno, ki je v prazgodovinski dobi menda tvorila dolinsko pregrajo, tako da je nad njo nastalo jezero. Človeške roke so skalo presecale, voda se je usmerila v strugo, ljudje pa so se pomaknili niže z brd. Še malo dalje in na mali vzpetini ob cesti zagledaš vasico s prijazno cerkvijo — **Z a l i L o g**.

Še dalj te mika v ozki dolini po banovinski cesti navzgor — v **S o r i c o** na zapadnem koncu do 30 km dolge Selške doline. Ko se ta zaključi, se pot razdeli, na levo v Petrovo Brdo in Podbrdo na italijanski meji (izvir Zadnje Sore), na desno po Roštu v lepih, strmih vijugah v Sorico. Dospelši na vrh, si na širšem gorskem hrbtu, ki se na njem slikovito odraža ta vasica (Spodnja in Zgornja Sorica, 850 m, drugi izvir Sore). Najprvo te pozdravi z zelene občestne vzbokline prijazna župna cerkev, zastražena z mogočnimi starimi lipami; zidane hiše z značilnimi selškimi kozolci pa stoje — razen male skupine — raztresene v prisojnih rebrih tja proti Ratitovcu in Dravhu (1549 m). Razgled je odprt po dolini in proti vrhovom ob bližnji italijanski meji (Hoč, Porezen). Najbliže do meje je samo pol ure.

Vrnimo se v naše izhodišče, v Češnjico! Na Sorico misliš in jo primerjaš, ko gor pod Jelovškim grebenom zreš na očarljivo razvrščene bele domove druge gorske vasi — na **D r a ž g o š e** (855 m). V dolgi vrsti od »Pri Cerkvi« pa do »Na Pečeh« so po obronkih, ob njih ali na bližnjih senožetih posejani svojevrstni kozolci z zidanimi stebri. Ne pozabi stopiti v župno cerkev, občudovat množico zlatih angelčkov. Krasen pogled v dolino, na Ratitovec in na zapadne gorske raide od Ljubnika do Blegaša. Ali bi dal Dražgošam ali Sorici pokrajinsko prednost?

In **P o d l o n k** (o. 20 hiš), katerega ponosni domovi so slikovito nanizani visoko v bregu pod Ratitovcem! Pa bližnji dražestni **P r t o v č** na zelenem višinskem pomolu z malo cerkvico spredaj in s skupino 7 hiš, prislonjenih v hrib! Lepe kmetske domačije, več skupaj ali posamezne se svetijo izza drevja idilično po raznih jasah in gorskih senožetih, daleč proti Blegašu, v Davči in drugod.

Ko motriš te stavbe širom Selške doline, vidiš, da kažejo enoten stavbni slog. Hiše so — z redkimi izjemami — zidane in mestoma enonadstropne. V oknih so še ohranjeni značilni železni ali pločevinasti križi (mreže), nameščeni ponekod celo v drugem nadstropju. Prav ti so ovira, da niso okna povsod okrašena z »rožmarinom in roženkravtom«. Posebnost zase so veliki kozolci, vezani ali stegnjeni, z zidanimi stebri, ki se lepo podajo v pokrajinsko sliko. Povsod opaziš skrb za snažnost in red po naseljih.

Primerjaje te lepe domove z onimi v nekaterih dolenjskih krajih, se ti vsiljuje vprašanje: »Odkod razlika?« Seveda, tu so kmetije večje, tu je cvetela še nedavno železna industrija, lesna in

druga trgovina, nekaj razgibanosti in tekmovanja pa je prinesel tudi v preteklosti naseljeni nemški živelj. Danes prebiva povsod čvrst, zaveden slovenski rod, dasi je tvoril nekdam, n. pr. v gorjem koncu doline, najbrž manjšino. O tem se nazorno prepričaš, če stopiš v župnišče v Sorici pogledat matične knjige ali pa na ondoto pokopališče brat imena, kakor: Thaler, Jensterle, Gaser, Frelih, Egart, Vebar, Kemperle, Trojar, Čufer, Kežzar i. dr. O tem pričajo tudi imena ondotnih hribov: Rošt, Lajnar, Dravh, Donnerskogel, Aufernkofl, Štankopf; njive in senožeti pa se nazivljajo med drugim: Pigel, Videržani i. t. d. V eno uro (od Sorice) oddaljenih Danjah so pred desetletji ljudje še govorili nemško-slovensko mešanico, stari ljudje jo znajo še danes. Seveda naletiš v škofjeloških krajih tudi na številna osebna nemška imena: Hafner, Šmid, Thaler.

Po dolini ni smradljivih tovarniških dimnikov, ni mestnega trušča. Redke ob Sori zveneče žage in avtomobili, ki posamič priropotajo, ne zmanjšajo občutka občene tihote. Skladno s tem okoljem je tudi ljudstvo mirno, vladno in pridno; kri mu vzalovi le na kakih prireditvah ali ob vročih gostilniških debatah o politiki in gospodarstvu. V splošnem božanskem miru, v dihu deviške prirode se počuti letoviščar (turist) kakor prerojen.

Po sosednji Poljanski dolini živi v ljudski zavesti spomin na dr. Ivana Tavčarja, ki ga ohranjujejo žive podobe iz njegovih krajevno zajetih povesti in romanov; v Selški dolini pa veje duh drugega velikana — dr. Janeza Ev. Kreka. Kdorkoli prispeš v Selca, v Prtovč, na Ratitovec, vedi, da so mu bili to nadvse ljubljene kraji, kamor je zahajal na oddih, se pomenkoval z ljudstvom in snoval nove načrte za delo na javnem polju.

»Lep je božji svet, gora mu je cvet.« Iz središča Selške doline (iz Selc ali iz Češnjice) se zanimive ture na vse strani kar ponujajo, predvsem na Ratitovec¹ (1666 m, 3½ ure), ki je glasnik te doline. Njegova mogočna gorska gmoča se deli v dve kopi, Kosmati vrh in Gladki vrh, in gleda čez širo no gozdnato predgorje ponosno v daljni svet. — —

Leta 1937. si je bilo treba lepo vreme kar ukrasti. Tako jo mahava z ženo ob Dašenci nad Češnjico v breg. Vsenaokrog tišina podplaninskega sveta. Le koscev vrisk in smeh deklet iz Podlonka, ki se sveti onkraj grape v bregovih, drhti v ozračju. Že pozdravlja ljubka cerkvena s travnatega vrha, takoj dalje ob hribu pa čepi skupina hiš, tesno pritisnjenih na Ratitovske odrastke — Prtovč (1000 m).

Pot se dviga v senci bukovega in smrekovega gozda. Ko prideš na prostorno jaso, se ti pokažejo mogočne stene Ratitovca, na katerih površju se menjajo pečine z drevjem, ki postaja čedalje redkejša in bornejša. Po položni poti in potem po vzpenjajoči se steni — pred oči ti stopi zadnji del vzpona iz Kamniške Bistrice na Sedlo — naprej, še strm ovinek proti zapadu, pa si kmalu na vrhu

¹ Glej članek dr. Rudolfa Andrejke »Potje in prebivalci ob Ratitovcu«. (Plan. Vestnik 1935, s sliko Podlonka.)

s prostorno Krekovo kočo. V bližini streljajo vojaki, živina zvončklja po gorskih senožetih.

Obsežnega razgleda z Ratitovca sva bila v dežju in megli le malo deležna. Drugi dan odrineva proti gozdnati planoti Jelovici (najvišji vrh Kotlič, 1410 m) s ciljem Mošenjska planina (1300 m). Proti svojemu namenu pa sva se zadržala v temnih, tajinstvenih gozdovih prostrane Jelovice dlje, kakor sva hotela (7 ur). Zaradi neke nejasnosti v markaciji, oz. najine premale pazljivosti, sva namreč zgrešila bližnjico in sva zavila v osrčje te planote. Do gozda imam veliko nagnjenje. Toda dolga hoja — čez Selško planino — v dežju nama kljub vsej veličini in kljub široki, dobro nadelani vozni poti ni mogla dati zadovoljivega razpoloženja. Končno: odprta plan, pozvanjanje kravjih zvoncev, staje — Mošenjska planina.

Zopet se je zjasnilo. Ob krasnem večeru smo uživali diven razgled na Triglavsko pogorje in na Karavanke. Dasi truden, sem šel še z inž. dr. Kočevarjem, ki ima v Dražgošah svoj Tusculum, na lov; potem pa smo — po dobri postrežbi v koči — popadali v sen kakor snopje. Drugi dan pa čez Dražgoško goro (jugovzhodni del Jelovice) nazaj.

Naj omenim še druge ture. Mičen je gorski izlet na Sv. Križ nad Češnjico na severni ali na Sv. Miklavža (957 m) na južni strani doline. Strma, mestoma vendar položna pot (1 uro hodá) naj te ne straši; saj hodiš po temnih lozah in prikupnih gorskih senožetih. Ako si potreben okrepčila, ga dobiš pod vrhom Sv. Križa v Kališah (15 hiš), ki se solnčijo v prijaznih bregovih. Že spotoma te zadivi pestrost prirode. Ko pa prideš na vrhova, ki ju krasita beli, preprosti cerkvi, si deležen širnega razgleda po božjem svetu, zlasti s Sv. Miklavža, ležečega centralno v Selški dolini. Pogled sega proti Škofjeloškemu gorovju (najvišji vrh Blegaš, 1562 m) pa daleč tja mimo Jamnika do Kamniških Planin. Potrebno bi bilo, da se — razen steze iz Selc — napravi na Sv. Miklavža steza tudi iz Češnjice, da ne bo treba več prodirati skozi gozdno »džunglo«. Sicer ima tudi ta svojo romantiko.

Če si v Selški dolini, pohiti še na Jamnik. Nad Rudnim vzpenjajoča se steza te pripelje — iz Češnjice — v 1¼ uri preko bregovitih košenic na vzhodni del Dražgoš; potem greš po kolovozni poti mimo cerkve sv. Jere, sosede daljnega, vabečega Sv. Mohorja. Okrog in okrog gozd, da si v prijetnem pričakovanju na bližajoči se razgled. Pa pade gozdna zavesa in oči ti zdrče po slikoviti Gorenjski tja do nebotičnih Planin in Ljubljanske kotline. Še hiter korak skozi naselji Podblica in Jamnik, ki čepita ob visoki poti, pa dosežeš travnato valovito vzpetino, Golo brdo (834 m), ki se sveti na njem ljubka cerkva sv. Primoža in Felicijana (ta hrib z bližnjim naseljem se nazivlja skupno tudi Jamnik). Dobro se naužij silnega razgleda po gorenjskih krajih, livadah in gorah, oglej si 1936. leta nad presbiterijem cerkve odkrite stare in zanimive freske, preden se vrneš (do izhodišča 2½ ure).

Izlete in ture po Selški dolini in njenih gorah označujejo številni dobri kažipoti in markacije.

Narava z dolinami in gorami, ki iščemo v njej v svojih križih in razočaranih tolažbe, očiščenja in moči, naj bi ostala v svoji prvobitnosti čimbolj neokrnjena. To načelo je razdrli napredek človeštva. Sem spada tudi naprava cest in potov preko planinskega sveta. Čut za ohranitev nepotvorjenega stvarstva se temu upira; toda občila (ceste, železnice) preko glavnih predelov primaknejo gore bliže planincem, pospešujejo njih poset in razvoj turizma. Brez njih bi tudi ne bila mogoča izraba gozdnega in rudninskega bogastva. Zato sem svoječasno zagovarjal n. pr. gradnjo ceste iz kamniške Črne v Luče in iz Kamnika v Kamn. Bistrico. Saj ne bo zmanjkalo neokrnjenih skalnatih sten za plezalce in človeškemu vrvežu odmaknjenih gora za spoznavalce!

S tega vidika je presojati tudi nove ceste v Selški dolini. Potrebna je cestna zveza iz gornjega dela v Bohinj, potrebna pa je tudi zveza med Savsko dolino in središčem Selške doline. Borba je bila za traso ceste v Bohinjsko dolino; zmagali so zagovorniki podaljšanja od Sorice dalje. Gradnja se že vrši. Tudi druga zveza bo vzpostavljena, dasi morda sedanja gradnja v odseku Kropa—Jamnik še ne ustreza vsem tehničnim zahtevam. Podaljšanje do Dražgoš in v dolino ter v Jelovico se bo moglo izvesti brez večjih ovir. —

Počitnice minevajo. Pomig še rok v pozdrav, in vozilo zdrdra nazaj v trdo, neizprosno realnost.

Ergen Lovšin:

Vzhodna stena Mojstrovke

Ali ste kdaj doživeli planinsko jutro na Medvedjeku pod Rjavino? Ali na Okrešlju v Savinjskih Planinah? Morda vas pa je bolj prevzel večer v Vratih ali solnčni zahod na Sedmerih jezerih? Kaj pa zelene trate in bele stene na Jezerskem? ... Čudovite so te naše doline! Ves čar planinske lepote je že v njih. Tu se v človeku rodi tajinstveno ugodje, harmonija duševnega življenja, ki ji pravimo: sreča ...

Tekla je šaljivo-resna pravda med rateškim župnikom Lavtižarjem in slavnim Aljažem na Dovjem; Aljažu so bila Vrata najlepša dolina, Lavtižarju je Planica. Kdo ima prav? Ko prideš v Vrata, si Aljaževega mnenja; če te pot pripelje v Planico, daš prednost tej. Kaj pa druge naše doline? Oglasile bi se kar po vrsti: solnčna Trenta, ljubka Koritnica, tihi, veličastni Kot, slikovita Pišnica, divja Krnica in druge, ki nočejo biti zapostavljene. —

Neko soboto so se z enakomernim korakom pomikale tri osebe po cesti v Pišnici proti Vršiču. Ob sobotah in nedeljah hiti na tej cesti dovolj planincev kakor za stavo, da se potem šopirijo s časovnimi rekordi. Pri tem pa pozabljajo, da je naš največji dobrotnik zdrav srce, ki posebej v planinah neumorno izvršuje gigantsko delo. Ne zahtevajmo od njega po nepotrebem preveč naenkrat! Če Bog

da zdravja, bo še dokaj let pelo pesem dvotaktnega motorčka v razmeroma velikem avtomobilu. Sedemdesetletniki niso tako redki posetniki Triglava in Škrlatice — k njim se bomo napotili po nasvete, ali ne?

One tri pa si spoznal že po hoji v pravem ritmu, da so izkušeni planinci, ki imajo še kaj več v načrtu; zato jim je hoja po dolini skoro počitek. Angleški minister s šestimi križi je korakal prvi, pozorno je ogledoval Krnico, Škrlatico, Križ, Prisojnik in Sleme. Starina, ki je trdil, da je videl Himalajo, ni skrival občudovanja do naših gora. Za njim je hodil njegov vodnik Čopov Joža; tretji, natovorjen z lordovim nahrbtnikom, je bil bohinjski vodnik in nosač Škantar. Joži kar ni šlo po angleško, čeprav je jezik v čevlju ponovno obrnil, da bi ga usmeril v Shakespearejevo govorico. Škantar pa je znal samo po bohinjsko. Tako je tekla govorica večidel v domačem narčju. Joža in Škantar sta se ozirala po vrhovih zaradi vremena. »Presneto vreme«, si je mislil Joža; »kadar te vsi udi bolijo in se truden vležeš k počitku na skupnem ležišču, si zaželiš za naslednji dan pohlevnega planinskega dežka. Zaspíš in sanjaš, kako bijejo debele kaplje na okna koč. Ko pa se zjutraj prebudiš, sijejo zvezde na nebu in kmalu se napravi najlepši dan. Toda če hrepeniš po lepem vremenu, je gotovo dež. Letos se na te stvari nihče ne spozna, niti oča Smrčar... Če ga vprašaš, kako bo kaj jutri, se ti prav prijazno nasmehne, zmaje z glavo in pravi: »Nič kaj prida.«

»No, Škantar, Ti, ki si Bohinjec, ali bo spet kaj ‚piove‘? Pri Vas ima dež mlade.«

Škantar je samo zmignil z rameni. V glavi mu je misel na domačijo, v srcu skrb. Joži pa je dolgčas. Zato začne:

»Ali v Bohinju še ribe lovite?«

»Še.«

»Pa s sodnijo imate opravka?«

»Si si spet kaj izmislil?«

»Nisem. Resnično bohinjsko Ti povem: Oča pa fant sta ribe lovila. Žandar je fanta ujel in zapisal. Oba sta morala v Radovljico; seveda je oča sinu zabičal, da mora vse tajiti. Sodnik vpraša fanta: »Zakaj si ribe lovil?« Fant se obrne k očetu in ga pobara: »Oča, kaj pa so to: ribe?« Oča pa nazaj: »Gospoda vprašaj!« Seveda se je sodnik razjezil in se spravil na starega: »Vaš fant ne ve, kaj so ribe! Morda pa Vi veste! Zakaj ste lovili ribe?« »Gospod,« odgovori oča, »seveda vem, kaj so ribe. Lovil pa sem jih zato, ker so hotele uiti.«

Škantar se je samo namuznil. Joži je težko priti na kraj; niti ni čakal na odgovor, ampak je kar nadaljeval:

»Kaj pa tisto fantè, ki ste ga zadnjič drugič krstili?«

»Zdi se mi, da je ta jeseniška.«

»Prava bohinjska. Eden Tvojih sosedov je prinesel otroka v nahrbtniku h krstu. Bila je ravno maša. Obesil je zato nahrbtnik z otrokom na bližnje drevo pred cerkvijo. Otrok čez čas v jok. Veka in veka, oča pa si samo misli: ‚Ta bo dober za krave, ko ima tak glas.‘ Po končani maši se napoti v cerkev. ‚Kako pa to, da ima otrok že tako dolge lase?‘ začudeno vpraša župnik Bohinjca. Oča pogleda

fantka natančneje, nato pa reče: „Oh, gospod, oprostite, ta je še ta „lanšč“ (lanski).«

Joža je Škantarja še z marsikatero bohinjsko podražil, a tudi Škantar je mislil na maščevanje. Tisto lansko fantè mu je dalo dobro misel. Čas je minil hitreje, kakor bi človek želel, in kočja je bila že blizu.

Naše planine so posejane s kočami. Mnogi meščani jih smatrajo za pribežališče grešnikov. Po krivici. Greha je v dolini več! Če bi Prešerna vprašali, ali bi uvrstil planinske kočje med božje ali med hudičeve hiše, bi nam odgovoril: »Med božje hiše!« Kasarne peklenške pošasti se nahajajo danes po zakajenih gostilnah, kavarnah, plesiščih, tovarnah in skladiščih. Bog se je preselil na gore!

Prijazna kočja na Vršiču je sprejela naše tri potnike pod svojo gostoljubno streho. Medtem se je mrak priplazil v doline, od vrhov so se poslavljali zadnji žarki, najprej od Slemena, potem od Mojstrovke in končno še od Prisojnika. Čim višji vrh, tem težje slovo.

Anglež je sedel na klopi ob peči, Joža mu je bolj z rokami kakor z besedami opisoval nadaljnje plezalne ture. Mlada oskrbnica, ki se je začela rediti, še preden si je našla moža, se je košato premikala po kuhinji, njena pomočnica, deklíč šestnajstih let, pa je prav gibčno in urno pomivala krožnike in čistila pribor. V kuhinji je sedel Škantar in pripovedoval. Oskrbnica ga je poslušala komaj z enim ušesom. Nenadoma pa se je izluščila iz monotonega Škantarjevega momljanja važna novica. Obe dekletí sta pristopili k vodniku; prijazne, a presenečene oči so gledale v Škantarja, ta pa ni trenil z očesom.

»Saj to ni mogoč! O, Krišče! Čopov Joža pa nezakonskega otroka!« S trezno besedo in poštenim pogledom hitro prepriča takele Kranjskogorke — je pretelo Bohinjcu v glavi. Zato je mirno kakor prej ponovil svojo trditev. »Seveda ga ima! Zakaj ga ne bi imel?« Pri njem v Bohinju je na reji, ne na Jesenicah; saj veste — radi sramote . . . Sto dinarjev mu plačuje vsak mesec za preskrbo.

»O, Krišče, a je to mogoč?« sta ponavljali v zanimivem kranjskogorskem narečju dekletí in majali z glavo.

Nato je nastal molk. »Nekomu« je moralo biti malce hudo pri srcu. Škantar se je naslajal na tem in še bolj, da je enkrat Jožo »zagovoril«. Čeprav ni bilo nobenih posebnih vezi med oskrbnico in njim, Joža le ni bil več tisti v deklíčskih očeh v vsem idealni fant.

Čez čas je prišel Joža v kuhinjo.

»Bog ve, kakšen je tisti Jožov poba; gotovo ima skravžljane laske in prijazne učke. Od takega očeta bi moral biti čeden fantek,« je v ženski radovednosti pomislila oskrbnica. Rekla pa ni nič. Neprijazno ga je pogledala, pomočnica pa še tega ne. Škantar se je samo muzal.

Joža bi ne bil Čopov Joža, če ne bi v hipu spregledal, da gre zanj.

Oskrbnica prekine molk: »Grd si, Joža, grd! Čujem, da se z deklet' norčuješ. Oltarja se izogiblješ kakor hudič križa. Zato si tako suh!«

Joža pa nazaj: »Vsak zgonjen maček je suh.« Škantarjevo muhanje se je spremenilo v smeh. Smejati se je Škantar, kakor če bi medved godrnjal. Takemu godrnjanju sta se začeli smejati še dekleti. Cel vrišč pa je nastal v kuhinji, ko sta končno doznali, da jih Škantar vleče z bohinjskim rejenčkom. Kar s kuhalnico in s polenom sta ga nagnali iz kuhinje. —

Drugi dan navsezgodaj sva bila s prijateljem Stanetom na Vršiču. Joža je postajal okrog kočice in ogledoval Mojstrovko. Zjutraj se dan lovi. In res je lepo kazalo. Anglež si je po Razorju zaželel počitka.

Ni najslabše na svetu takole počivanje na Vršiču. Zlekneš se na klop pred kočico, greješ svoje ude na solncu in se vdaš premišljevanju.

Joža je bil prost. Čeprav tudi potreben odmora, v takem vremenu ne ostane v kočici. Saj bo dovolj poležavanja in posedavanja, ko se vreme spremeni. Zato smo se napotili Joža, Stane in jaz na Mojstrovko. Po kratkem razgovoru, katero pot naj uberemo, zavarovano v severni steni ali plezalno po kaminih v vzhodni, smo se na Jožev predlog odločili za slednjo. Tudi zavarovana pot ni kar tako. Vsaj dober trening je za noge in za pogled v globino. Navzlic kratki vrvi za tri osebe je bila odločitev za plezalno smer morda življenjske važnosti za vso trojico. Čudno naključje, kakor bomo pozneje videli.

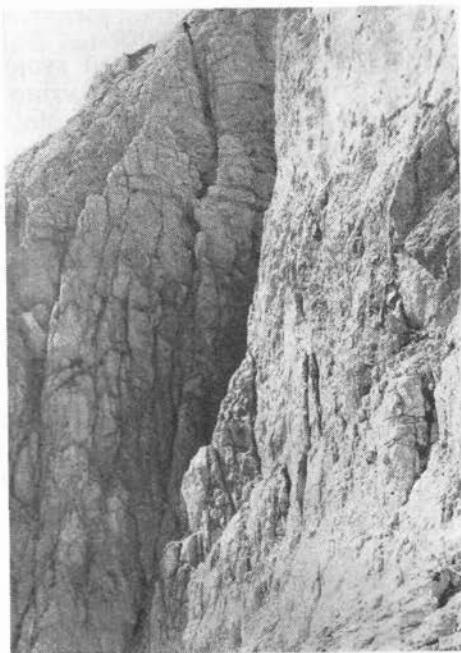

Foto dr. Stane Tomišek

Mojstrovka, vzhodna stena: kamini

(Puščici kažeta smer plezanja)

Krenili smo torej proti sedlu na Vršiču in malo pred vrhom sedla smo se pomaknili po široki polici v smeri Slemenca do široke, previsne grape, ki gre skoro do vrha stene. Ta grapa je iz kočice dobro vidna. V njej se vrsti poleti previs za previsom; pozimi, ko je napolnjena s snegom, je navzlic izredni strmini laže dostopna, če je sneg ugoden. Pri vstopu je takoj previsna.

Levo od te grape smo vstopili v položen kamin, ki se pozneje podaljša v širok strm jarek. Ta preide zopet v kratek kamin. Do tu so bili prijemi še dosti trdni.

S strahom gleda človek v te drzne, suverene višave nad seboj. Od daleč se čuje bobnenje; skale? Ali groma? Jasno nebo je nad nami... Nastane mir in spet je korajža v duši.

Nad kaminom se nahaja majhna polica in ob njej zajeda v steni. Tu sem se moral kot srednji odvezati, da bi Joža, ki je plezal prvi, pridobil polovico vrvi. Stisnil sem se torej v zajedo z močno neprijetnim občutkom, ker ni bilo več vrvi okrog pazduh, in sem čakal. Stane je varoval Jožo. V strmi, od vode izlizani, previsni grapi ni bilo prijemov, zato je Joža s počasnimi, previdnimi naupori obšel grapo po krušljivem grebenu. Ko sem potem, že spet na vrvi, poskušal kar po strmini grape priti do Jože, mi je na trebušastem previsu zmanjkalo stopenj in prijemov. Skrajno mučen občutek, ko te tovariš stehta v zračnih višavah... Sicer pa je mnogo boljši plezalec Stane tudi praskal po skali, ker prijemov ni bilo in si je le s težavo priboril potrebno višino.

Na poti smo imeli še en previs in 30 m dolgo odprto, krušljivo zajedo. Drugih težav do vrha grebena ni bilo. Ob državnih mejnikih smo prišli lahko na glavni vrh. Čas plezanja: dve in pol uri. Dve težki mesti. Prvenstveno so tukaj plezali v zgodnjem poletju leta 1927 Joža Čop, dr. Stane Tominšek in Pirnat.

Vzhodna stena Mojstrovke — kamini doslej v slovenščini še niso opisani. Tudi v »Našem Alpinizmu« ni omenjena. Opisuje pa to smer gospa Copeland, ki jo je preplezala z Jožom Čopom in dr. Mihom Potočnikom, v časopisu »The Alpine Journal«, November 1928.

S prijaznim dovoljenjem gospe Copeland prinašam njen prav zanimivi, skrajšani opis te smeri v našem jeziku: »Po priročni polici pridete do vstopa v gladek in ozek kamin. Tu je skala izjemoma trdna in hrapava, spominja na granit. Joža se s trenjem telesa povzpne navzgor in pokliče še mene, naj sledim. Šlo mi je bolje, kakor sem sama mislila in kakor so drugi pričakovali. Pleza se dejansko samo v enem zelo dolgem kaminu, ki ima eno polico s pomolom. Nadalje se nahajata še eden ali dva previsa. Če bi bila skala krušljiva, bi bila ta mesta zelo kritična. Na polici, ki prekine kamin, smo se ustavili, da se malo odpočijemo. Najbolj mamljiva je bila široka polica, ki se razprostira poševno navzgor v steni. Ta polica preneha in se konča v navpičnem prepadu. Edina pot, ki pelje navzgor, ne daje mnogo upanja na uspeh. Je zelo ozka zareza, zagvozdena z veliko skalo. To mesto je Joža premagal s pomočjo hrbtnega trenja, jaz pa deloma tudi tako, deloma pa s pomočjo vrvi. Kamin postane pozneje položnejši in degenerira v širok jarek, poln kamenja. Po jarku smo izstopili na greben.«

Gospé Copeland vsa čast! Slovenci bodimo hvaležni vsakomur, ki kaj dobrega napravi domovini. Med te spada gospa Copeland. Redki so moški plezalci v njenih letih. Nobene druge ni med nežnim spolom.

Vrnili smo se po zavarovani poti. Naglo smo preprijemali številne kline in vrvi. V daljavi nad Jalovcem se je zbirala huda nevihta in mogočen grom je že pretresal ozračje. Ko smo prišli na zadnjo široko polico, ki tvori vstop v steno, smo našli vso polico posuto s pedenji debelim peskom in prahom, vsa zavarovanja razbita, kline okrivljene, železne vrvi pretrgane. Začudeno smo se ozirali okrog. Joža je brž opazil kakih sto metrov nad nami v steni umazano,

rjavo mesto odloma. Skala gotovo ni bila manjša od kmečke hiše. Ko jo je led odtrgal od matere stene, se je do zgodnjega poletja z muko tiščala h gori, nato pa je nenaden, verjetno majhen povod sprožil ves kolos v globino. Skala je padla s peklenskim truščem na prvo široko polico, po kateri pelje zavarovana pot, in z ogromnim prašnim oblakom ovila polovico stene. Kakor so nam pravili planinci, ki so se takrat mudili na Slemenu, se je vse to zgodilo okrog osme ure dopoldne. Sreča, da ni bilo nikogar takrat na polici. Prav za prav smo bili mi trije, Joža Stane in jaz edini kandidati...

Hudomušno je pristavil Joža: »Pa pravijo, da je varneje po zavarovanih potih...«

Jos. Wester:

Zavinek na Risnjak (1528 m)

(† Jos. Jakopiču v spomin.)

Pokojni moj zvesti sopotovalec na planinskih in kolesarskih turah Jakopič-Mirski mi je, kadar koli je padla beseda o Risnjaku, vselej pravil, v kakih neprilikah sta s prijateljem dr. Oblakom tam nekoč v hladni noči taborila v zanikrni turistovski koči, ki je bila brez potrebne opreme in oskrbe, in kako sta si netila ogenj s skodlami, ki sta jih pulila kar iz strehe. Toda vselej je pripomnil, da bi še rad pešačil na Risnjak, ta dominantni vrh Gorskega kotara, češ da je nanj jako hvaležna tura, če le izletnika spremlja ugodno vreme in dobra volja. Žal, da se iskrenemu ljubitelju narave in temeljitemu poznavalcu naših pokrajin ta želja ni več izpolnila, kakor tudi ne ona, da bi na kolesu prevozil petkratno daljo zemeljskega oboda.¹

Za slovenske planince, namenjene na Risnjak, je sedaj, ko imamo redno avtobusno zvezo Ljubljane s Sušakom, najprimernejše izhodišče s kake postojanke ob Lujizini cesti: ali iz Mrzle Vodice ali iz Gor. Jelenja; za potnike po železnici pa je najugodnejša postaja Lokve. Prej so naši izletniki zavzemali Risnjak kar s severne, kranjske plati, preko Prezida in Gerova. Ko pa kdaj nadelajo nujno potrebno, večkrat obljubljeno in težko pričakovano avtno cesto, ki bo brez ovinkov vezala Ljubljano s Sušakom in bo najvišjo višinsko koto (nad 1200 m) dosegala nekje v usedi med Risnjakom in njegovim zapadnim sosedom Snežnikom, tedaj se bo potnikom po tej udobni cesti zdel vzpon na Risnjak, seveda če jih ne bo tiral čas, le prijetna izmena, lagotna šetnja (1—2 ur) na to sijajno razgledišče, praveati Belvedere nad Kvarnerskim zalivom.

¹ Po svojih natančnih zapiskih vseh prehojenih in prevoženih tur je Jakopič na kolesu premeril točno 188.663 km 400 m, torej le nekaj malo tisoč manj ko 200.000 km. Vse podatke o opravljenih turah glede časov, razdalj, višin, vremena, izdatkov, dožitkov in vtiskov si je natančno beležil v svojih dnevnikih, povezanih v letnike od l. 1891. dalje. — Gl. simpatično obsmrtnico izpod peresa urednika dr. Tominaška v Pl. Vestniku 1937, str. 288. — W.

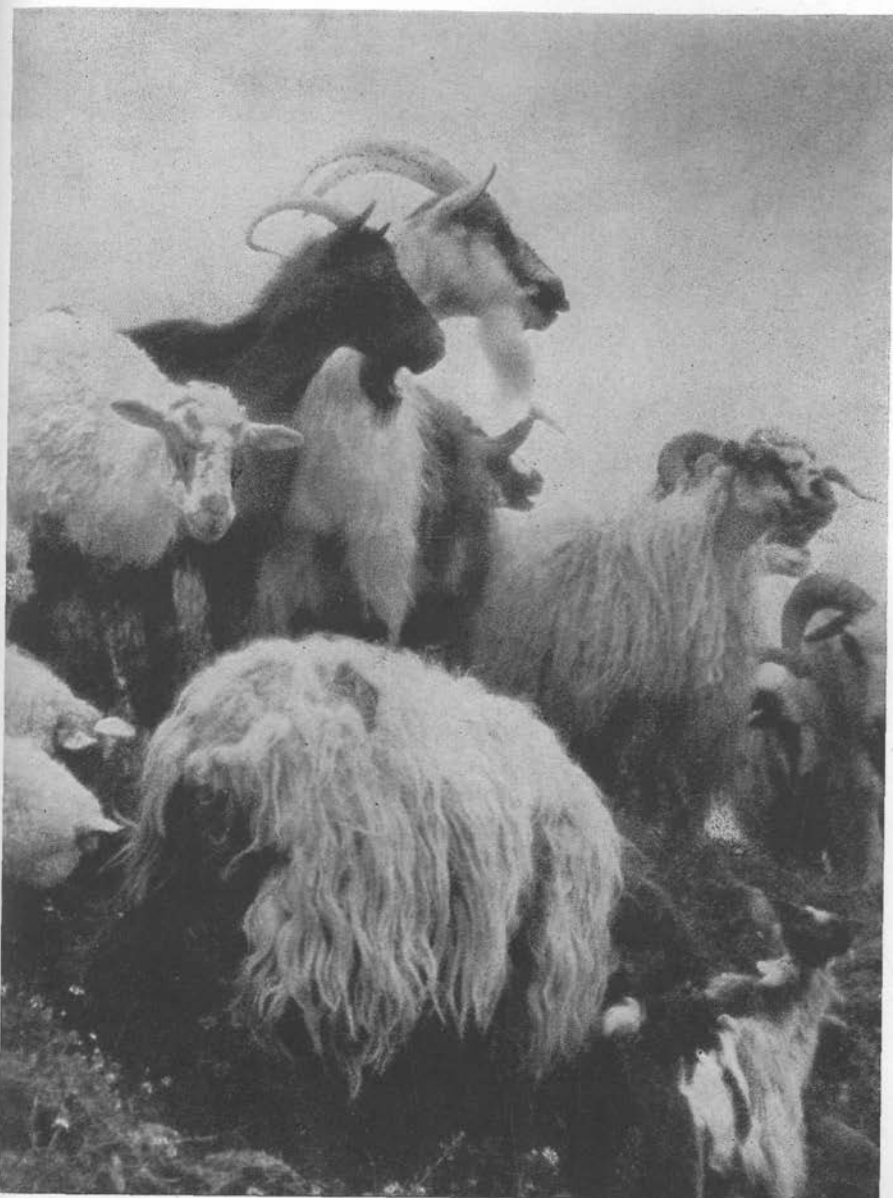
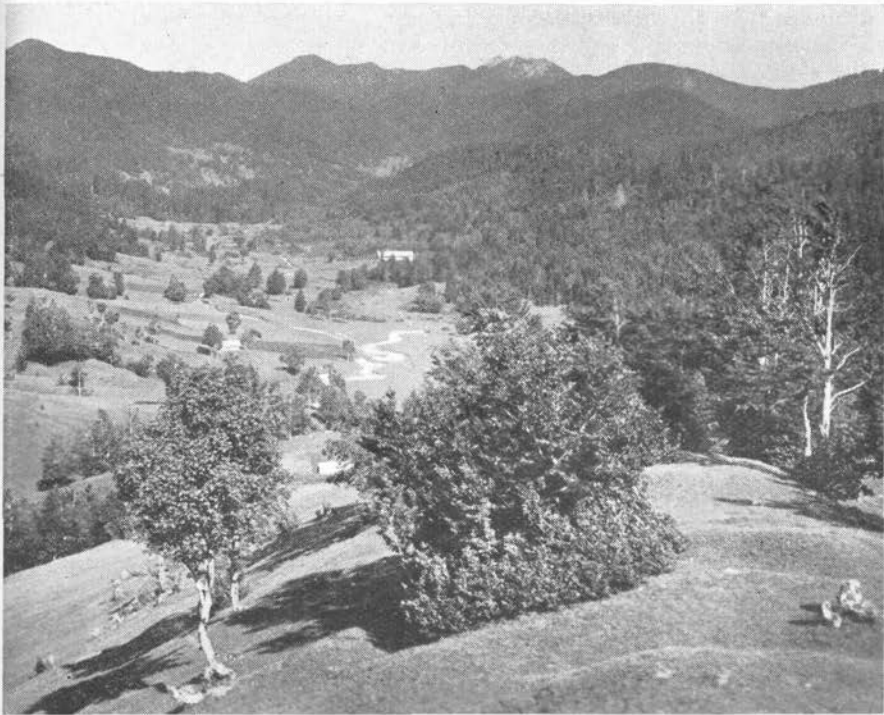

Foto F. Krašovec

V gorah

Suha Rječina, v ozadju Risnjak

Foto dr. I. Horvat

Že predlanskim sem se bil, vračaje se s Sušaka, namenil, da spotoma zaskočim ta mikavni, dejal bi izzivalni vrhunec; toda vreme se je bilo skisalo ter je prav v Mrzli Vodici lilo tako ljuto, da bi se bil vsak premislil zapustiti varno zavetje v udobnem avtobusu ter se izročiti mili ali nemili usodi vedrenja in čakanja. Lani pa — bilo je dne 22. junija — na povratku iz Hercegovine in Dalmacije (kako neprikladno v tujsko-prometnem oziru bi se glasilo uradno ime Zetska, odn. Primorska banovina!) sem v najlepšem kresnem vremenu stopil v Mrzli Vodici prav na odcepu gerovske ceste v popoldanskem solncu na trdi cestni tlak, oddal v bližnji gostilni odvečno prtljago, se za silo planinski opremil in ob 16. uri v spremstvu mladiča, ki mu je do vojaške dolžnosti manjkalo še nekaj let, nastopil planinsko pot.

Mrzla Vodica — že ime samo je vabljivo — je po svojem visokem položaju (ok. 800 m nad morjem) primerna za gorsko letovišče. Škoda, da še ne nudi udobnosti, ki jih čeprav malozahahteven gost pričakuje od takega kraja. Zato pa zagrebška in sušaška gospoda rajši poseča Delnice, Fužine, Lokve in Skrad, višinska letovišča Gorskega kotara, menda tudi zaradi tega, ker leže ob železniški progi. V Mrzli Vodici se nahaja obširno banovinsko »dobro«,

veleposestvo, za vzor planšarskega in gozdnega gospodarstva. Zlogolk domačin mi ga je označil kot banovinsko »slabo«, češ da izkazuje vsako leto znaten primanjkljaj. Po ugodnih vtiskih pa, ki sem jih dobil gredoč mimo skrbno obdelanih polj in preko bujnih travnikov, bi jaz sodil o njem bolje.

Po bližnjicah sva kmalu preprečkala obdelovani svet. Dospela sva v Suho Rječino, kake štiri kilometre dolgo kraško drago, ki je odmenjena večidel za košnjo in pašo. Kako sočni so ti podplaninski pašniki! Rahla zelen, pomešana s pisanim cvetjem pašniške flore, v kateri se odlikujejo rumene glavice zdravilne arnike in žarkožolti cvetovi divje lilije — to so rdeči plamenčki, uvezeni v zeleno preprogo.

V čast in priznanje H. P. D. bodi povedano, da je markacija risnjaške poti vobče dobro ohranjena, tako da sem prav lahko pogrešal spremljevalca, ki se je, dospevši v zadnji konec Suhe Rječine, domislil, da se mora vrniti, češ da se mu je noga razbolela in da mora drugo jutro z vozom drv na Sušak. Rade volje sem nagradil in odslovil betežnega negodeta. Tem zložneje sem sam dalje stopal v breg, ves čas po lepem bukovem gozdu. Enolična pot, primerna tudi za jezdno in tovorno živinče, drži mimo neštetihih kopišč; vendar nisem srečal nobenega ogljarja. O kresu ne kuhajo oglja. Gozdno bogastvo teh krajev, drva in oglje, gre zlahka v denar; samo spraviti je treba suho robo na cesto in jo dostaviti na Sušak, ki je sedaj glavno skladišče in prekladališče naših prirodnih surovin.

Čim više sem prispeval, tem bolj se je redčilo bukovje in se umikalo iglavcem. Pot se zoži ter pne strmeje navkreber, da preide naposled v skalne stopnice. Kar zapazim nad seboj v višini sivo mirje. Ali so to razvaline starega gradu? Ali ostanki stare utrdbe, nekaka mikenska vrata? Stopim na hrapavo cesto in zavem se, da sem dospel na važno razpotje gorskega okoliša, do t. zv. Medvedjih Vrat. To je tudi v tektonskem pogledu zanimiva pasaža. Na levo drži kolovoz, skorajda cesta, proti Zg. Jelenju, na desno v Crni Lug; preko pa se cepi nova nadelana bližnjica k Šlosarjevemu domu, planinskemu zavetišču pod vrhom Risnjaka. Oznaka na deski navaja 30 minut hoje do tja, medtem ko znaša stari dostop, ki se vije v velikem loku in po globeli in zopet v strmino, poldrugo uro do tja.

Naravno, da sem krenil na novo pot; zakaj želel sem priti na vrh Risnjaka še ob solnčnem zahodu. Dobro so izvedli to tovorno prečnico z zložnim vzponom po negovanem gozdu, samo da so jo ovce, ki poleti plandujejo po risnjaških jasah in pašnikih, hudo razteptale. Na robu gozda, na presedljaju, se znajdem kakor v drugem svetu — odpre se mi povsem alpski prizor! Doslej sem iz Suhe Rječine stopal ves čas, več ko poldrugo uro, po samem senčnatem gozdu; tu pa se mi odpre povsem nova krajina kakor privid, pričaran bogve odkod iz alpskega sveta. Pred menoj se beli pečinasti čok Risnjaka, ožarjen od večernega solnca. Ni čudo, da Hire, razgledan poznavalec hrvatske zemlje, vzklika ob takem divnem prizoru: »Tako strašnega vrha nema valjda nigdje u do-

Risnjak s Šlosarjevim domom HPD

Foto K. Šojat

movini!². In Jos. Pasarić, nedavno umrli predsednik H. P. D., ga nazivlje »Hrvatski Triglav u malom«.³ O značaju planinskega sveta pričajo tudi črede ovac, ki se po njegovih goličavah pasejo.

Vedel sem, da se bližam planinskemu domu, kjer naj si najdem prenočišče, a vendar ga oči niso mogle takoj opaziti. Zakaj, siva zgradba se tako prilikuje sivemu pečevju v ozadju, da kakor »mimikry« mami razločni pogled. — Deset minut pred 19. uro sem prestopil prag zajetnega Šlosarjevega doma, enonadstropne kamenite stavbe iz l. 1932. Ker se je bila ta dan v njem nastanila le petorica sušaških študentov, sem si lahko odbral samotarsko posteljo v eni izmed skupnih spalnic. Udobnosti osebenjskih sobic, kakršne imamo v naših planinskih kočah, tu ne poznajo. Tudi sicer ne vlada v prostornem domu naša domačnost, čeprav sta oskrbnica in njena sestra pomočnica Slovenki, medtem ko je oskrbnik čvrst Hrvat, ki pa si je pripeljal svojo ženo iz kranjskih Žirov.

Prvo, kar me je mikalo, je bilo, da se še ob solnčnem zahodu povzpnem na skalni vrh. Saj se ti je treba dvigniti le za bore 108 metrov, da si v dobri četrt ure hoje po dokaj strmi stezi, mestoma

² Dragutin Hirc, Gorski kotar. Slike, opisi i putopisi. Zagreb, 1898, str. 40.

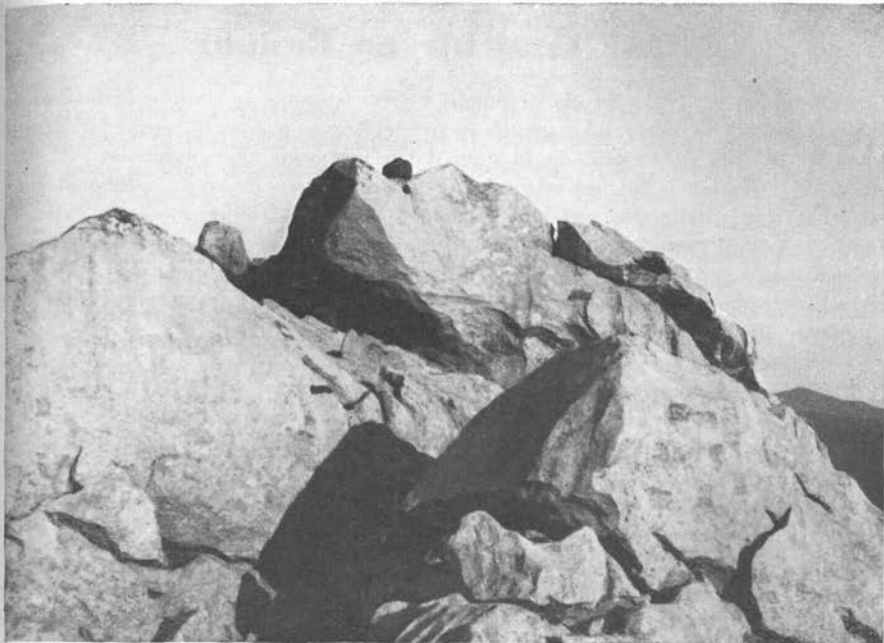
³ Gl. Pasarić, Otvorenje planinarskog doma na Risnjaku. Hrv. Plan. 1932, str. 305.

opremljeni celo s klini in skobami, na sijajnem vrhuncu. In če ti je nebo naklonjeno, se ti razgrne obširen razgled tja do naših Julijcev s Triglavom, do Karavank in Savinjskih Alp na severu, proti jugu pa čara gledalca pogled na sinji Kvarner s čokato Učko in dolgo rajdo sivega Velebita. Iznad morske gladine pa kipé kršni otoki Krk, Cres, Lošinj, menda tudi Rab. A kdo bi mogel uganiti in povedati imena vseh vrhov v bližnjem okolišu? Pogodil sem po specialki le najznačilnejše: bližnji Snežnik, Obruč in naš Loški Snežnik proti zapadu, Belo Lasico in Veliko Kapelo proti vzhodu. Značilno za vso to pokrajino, ki jo zreš blizu in daleč okrog sebe, je pač zelenje gostih šum, tako da ti redka naselja Gorskega kotara sploh ne stopijo pred oči.

Še neki pojav na Risnjaku priča, da se nahajamo tu v alpskem svetu: njegova cvetana. Ulomil sem si nekaj vejic nežnorožnatega sleča, prav na vrhu na zeleni blazini med skalovjem pa je sameval cvet zlatega klobuka (*Lilium martagon*). Po večerji mi je oskrbnik razkazoval suhe cvetove planike lanske berbe; novi tačas o kresu še niso bili vznikli.

Za povratek z gore si turist običajno izbere drugo smer ali vsaj drugo progo, tudi če se mora vrniti na isto izhodišče. Zato sem drugo jutro — ponoči je vladala v Domu vzorna tišina, dasi je nočevala v njem južnjaška mladina — zavil po stari poti nizdol proti Smrekovcu. Globoko v temačno globel se je treba pogrezniti in se nato dokaj strmo povzpeti, da zopet dospeš do bizarnih Medvedjih Vrat. Kar nič bi me ne bilo presenetilo — čeprav si tega nisem želel — če bi mi bil v tej somračni gošči zaprečil pot šapasti kosmatinec medved, ki baje rad domuje v globačah Gorskega kotara. Saj pripoveduje Hirc v svojem potopisu (n. n. m. str. 35) prav nazorno, kako ga je v tem predelu obflil leden znoj, ko je v mehkih fleh opazil medvedove sledove, in v kakem strahu, da bi ga kosmatinec ne pozdravil s svojim momljanjem, je poiskal družbo, ki se je bil od nje oddaljil. Krvoločni risi pa, ki je po njih narod poimenoval najvišji vrh, so tu menda že popolnoma izginili. Reči pa moram, da bi takega krvopivca, seveda v primerni razdalji, vsaj enkrat v življenju jako rad videl živega v prosti naravi.

Vsa ta hoja po globokem ovinku je trajala točno eno uro, medtem ko sem novo prečnico včeraj prehodil zložno v pol ure. Če bi mi bilo preostajalo časa, bi bil iz dna globače zavil rajši proti Crnemu Lugu, da bi došel na gerovsko cesto in po njej v Mrzlo Vodico. Tako pa sem se z Medvedjih Vrat naglo spuščal po že znani mi poti nizdol v Suho Rječino. Tu sem pozdravil prvo živo dušo; zakaj gozdni predeli Gorskega kotara so sicer jako odljudni. Bila je postarna ženica, ki je trgala in nabirala razcvele glavice rože sv. Antona ali planinske arnike (*Arnica montana*). Vprašam jo, nabira li zase to zdravilno cvetje. Mar je domača lekarica? »Ne, nego ovo prodam u dućanu, za jedan kilogram suvog cvijeća plate mi deset dinara,« me prijazno pouči. Pozornost mi je zbudilo tudi cvetje

Vrh Risnjaka (1528 m)

Foto dr. E. Brkić

visokostebelnega zaspančka (encijana), kakršnega na naših livadah še nisem opazil.

Okičen s pisanim šopkom risnjaškega cvetja, sem naposled dospel na trdi tlak Lujizine ceste, dokaj visoko nad Mrzlo Vodico. To vam je zgledno zgrajena cesta, ki gre nje graditeljem priznanje še danes, ko zahtevamo spričo modernih vozil čim večjo širino in gladino cestišča, čim manjše vzpone in čim skromnejše vijuge. Seveda je morala kakovost ceste že pri njenem postanku ustrezati dostojanstvu njene imenjakinje, cesarske princesinje Marije Lujize, poznejše žene cesarja Napoleona. Ko je tedanji avstrijski vladar cesar Franc pohvalil njenega graditelja, graničarskega generala Vukasovića, da je delo tako imenitno dovršil, ter ga vprašal, ali bi mogel zgraditi še kako slično prometno progo, kakor je Lujizina, mu je le-ta odvrnil: »Mogu, samo trebam novaca i — Primoraca!«⁴ To — nemški povedano — se ni glasilo tako blagoglasno.

Popoldne ob istem času, kakor me je bil dan prej odložil, me je odnesel avtobus proti Delnicam in v prvem mraku sem bil že doma v Ljubljani...

Drugo jutro sem položil osveženi šopek cvetja z Risnjaka na grobnico ljubemu tovarišu Mirskemu kot nem spominček z vrha, ki si ga je želel še videti, a mu ni bilo več usojeno.

⁴ Gl. Emilij Laszowski, Gorski kotar i Vinodol. Zagreb 1923, str. 6.

Naše Vstajenje na Raduhi

Menda je bila ura že okoli sedmih zvečer, ko smo jo rinili v hrib. Zadnja kmetija je bila za nami. »Ali greste se smučat?« nas je vprašal gospodar zadnje kmetije, ko smo ga prosili, da bi nam dal v termosko toplega mleka.

»Ne!« Kratak je bil naš odgovor. Če bi dostavili: »Gremo v Raduho plezat,« bi kmet sodil, da nismo pri zdravi pameti. Seveda, Velika sobota je bila in topiči so pokali spodaj v dolini. Praznična svečanost je legala v kmečke domove, mi pa smo s težko obloženimi nahrbtniki hodili v tem vremenu okoli. Kakor je bil dopoldan lep, tako se je proti večeru vreme skisalo; tu med hribi je naletaval sneg v debelih kosmih in veter je močno pihal.

»Še pol ure, pa smo na Grohotu,« je pripomnil tovariš.

Molče smo spešili skozi redke gozd. Snega je bilo že precej, naletaval pa je vedno redkeje. Počasi se je zjasnilo, da niti luči nismo rabili. Dospeli smo na nekoliko višjo planoto, kjer so samevali pastirski stani globoko v snegu. K največjemu smo se namenili; ta je bil tudi še najboljši. Na ognjišču je ogenj veselo zagorel in iz lonca, v katerem je bila pripravljena voda za čaj, se je slišalo prijetno pošumevanje. Erno, najmlajši, je bil določen za »gospodinjco« in je kahal.

Ko sem na večer stopil iz stana, je bilo zunaj lepo jasno; razločno se je vzpela pred menoj stena srednjega vrha Raduhe. Na drobno so bile po steni raztresene bele lise — sneg, ki ga je bilo precej.

Drugi dan je vstalo lepo, jasno jutro med hribi. Tam nekje na drugi strani, visoko v vrhu smreke, je pel kos. Spodaj v Solčavi je počilo, se zaletelo sem med stene, zagrgalo in se izgubilo. Veličastno jutro je vabilo k vstajenju. Pokali so topiči, da je odmevalo tja med Kamniške na drugi strani in se izgubljalo sem med stene Raduhe in pobočja Olševe.

Ko sva s tovarišem sople po strmem snežišču, ki pelje na vrhu skozi Durce in se nama je zdaj pa zdaj udrlo do pasa, se je počasi, zelo počasi, skoraj neopazno približala stena. Z očmi sem iskal vstopa in nato hitel po steni navzgor, pazil na znane police, zajede in nevarne previse. Pvsod je bilo še dosti snega.

Tri četrt na devet dopoldne je bila ura, ko sva vstopila. Vrv se je raztegnila med nama. Tovariš se je vlegel pod previs na sneg in varoval. Pol ure je bilo dela za dolžino vrvi. Stena je bila tako zasnežena, da plezalniki niso prišli v porabo.

»Tok, tok, tek, tek, tik, tik, tik,« je pel klin skozi led v skalo in se je zajedal v špranjo. Karabiner je hlastnil in zopet se je pričelo napredovanje. Počasi, zelo počasi. Prsti so vsi zmrzli krčevito iskali prijemov, grabili v sneg in v razpoke, mrzle in zaledenele.

Spodaj od pastirskega stana se je približal sem zategnjen vrisk, poleg kože se je premikala črna točka: Erno je bil. Tovariš mu je odgovoril z vriskom, meni se ni ljubilo.

»Koliko še imaš vrvi?« »Pet do šest metrov!« Zopet nekoliko tišine. »Imaš še kaj vrvi?« »Še dva metra!« »Zlomka! Do police, kjer bi mogel dobro varovati, pa je še pet metrov.«

Zopet so peli klini, eden poleg drugega. Tri sem zabil v steno in varoval, prezebal in vlekel, da so roke otrpnile od snežene in z drobnim zrnatim ledom prevlečene vrvi. Tako sva napredovala. Ure so minevale ena za drugo.

Erno je priganil visoko spodaj gor pod steno.

»Ura je tri!« je kričal. — Že tri! Midva pa niti do sredine stene nisva prišla. Najhujše pa naju je še čakalo. »Sku-haj čaj in pri-ne-si pro-ti. Pa ba-klo tu-di!« »Ka-aj?« »Čaj in baklo!« Vedel sem, da bo plezanje trajalo v noč... Ni bilo odgovora. Proti snežišču navzdol pa je hitel Erno proti koči.

Položaj je postajal vedno brezupnejši. Kopal sem v sneg, grebel s premrliimi prsti in iskal prijemov. Nič nisem mogel najti. Megla se je počasi ovijala okoli grebenov in sili'a v steno. Drobna sodra je pričela šumeti po skalah. Obstal sem in počival. Neskončno tiho je bilo v steni. Tovariš spodaj je molčal. Razumel je položaj. Skozi meglo je neslišno priplaval črn planinski krokar, negibno obstal v zraku in odplaval naprej. — Tiho, čisto na'ahno so priplavali mehki glasovi. Zvonilo je, pritrkavalo je spodaj nekje. Glasovi so se približevali, narahlo se dotaknili sten in se izgubili. Velika noč je. Tesno mi je postalo v duši...

Spodaj se veselijo fantje in dekleta, se smejejo in si nagajajo. Midva pa tičiva v snegu in skalah omagava. Zavedal sem se, da postajava apatična.

»Pazi dobro!« Tvegala sem in sem se pognal: uspelo je! Zagvoznil sem se v razpoko in varoval. Tovariš je nižje spodaj prečil steno, kopal v sneg in iskal stopov. Okoli kamna je navil vrv in varoval. Srečno sem došel do njega. Na ozkem mestu sva stala trdo drug poleg drugega.

»Ti, pojedla bova nekaj.« Kruh z maslom in medom se je dobro prilegal. — »Koliko je pravzaprav ura?« Ostrmim: »Že pol šestih!« »Jaz nisem več lačen!« »Jaz tudi ne!« Še vsak požirek žganja, nahrbtnik na ramo in naprej.

Globoko spodaj je Erno nekaj kričal, nisva ga razumela. Polica, po kateri bi po prvotnem načrtu morala prečiti steno, je bila popolnoma zasnežena. Zbrala sva si varianto bolj na desno stran. Teren se je počasi izpremenil in napredovala sva hitro. Pol osmih je bila ura, ko sva dosegla vrh. Hvala Bogu, da sva le živa dospela do vrha!

Skozi zaledenele Durce sva se spuščala po vrvi. Spodaj sva naletela na Ernotovo sled. Vrniti se je moral. Čisto razumljivo: brez cepina nama ni mogel nasproti. Še midva, s cepinom in po vrvi, sva se mučila navzdol.

Ura se je nagibala proti enajsti, ko sva potrkala na vrata stana. Ob ognju sva se grela, vsa mokra in zbita. Vroč čaj se je krasno prilegal. Počasi smo se razživel. Zunaj pa je snežilo vedno bolj; kar na gosto se je zgrinjalo na tla. Na ognjišču je ogenj visoko zagorel in orglice so zadonele po zakajenem stanu.

Spravili smo se na pregrad in zaspali. — Drugo jutro smo veselo gazili po debelem, suhem pršiču proti dolini.

Olzoz in društvene vesti

TRENTAR — MSGR. JOSIP ABRAM

(† 22. junija 1938.)

Planincem je znan le kot Trentar; malo jih je, ki so vedeli, da je monsignor — sam se tako tudi ni maral naslavljeti — in da je zadnje njegovo župniško mesto bilo v važnem predmestju Gorice, v Pevmi. Z domačim imenom Joza Abram se je rodil 2. februarja 1875 v Štanjelu pri Gorici v znameniti rodbini Abramov, iz katere izhaja več mož, ki so zavzemali visoke položaje; skrajno preprosti Joza ni nikoli niti najmanj skušal pokazati, da je ud teh Abramov — tudi sam je najrajši veljal za »Trentarja«. Kot človek je bil izreden dobričnik.

»Na zunaj včasih kraševsko grčav, a vedno in povsod otroško dober in predober, zlata duša z odprtimi srcem in odprtimi rokami vsakomur, tudi nasprotniku,« tako ga označuje najožji njegov prijatelj, dr. Anton Brecelj. — Njega in druge prijatelje je prišel Trentar v Ljubljano obiskat; krepak kakor hrast, vedno dobre volje in poln zaupanja v sebe in v naš narod, pa je v naročju prijateljev na naglem umrl, za Krekovo boleznijo. Krekov pristaš in zaupnik že izza dijaških let. V imenu planincev se je na grobu od njega poslovil predsednik SPD dr. Jos. Pretnar.

Sele ob smrti so poklicani možje razkrili obširnost udejstvovanja tega izrednega, svojstvenega moža: kot duhovnika, prosvetnega in gospodarstvenega organizatorja, pesnika in pisatelja (Slovenec, 23., 24., 25. junija — dr. Joža

Lavrenčič; Slovenija 1. julija 1938 — dr. Anton Brecelj). »Za javno življenje se je vsekdar živahno zanimal, a v javne zastope se ni dal voliti, pač pa je odločno podpiral z vsem svojim vplivom vsako gibanje za slovenstvo in ljudskost« (dr. Brecelj).

Iz tega nagiba izvira tudi njegovo zanimanje in naraslo navdušenje za planinstvo, ki ga je vsega prevzelo čustveno, a mu tudi odprlo pot za narodnostno in gospodarsko okoriščenje slovenstva. Ko je po dovršeni gimnaziji (nižjo v Gorici, višjo v Ljubljani) in teologiji l. 1889 pel novo mašo v Štanjelu (govoril mu je sam dr. Krek), je šel duše past v gore, najprej tri leta kot kaplan v Bovec, potem kot vikar v Trento. Tu je takoj stopil v vrsto slovenskih planincev in je pripomogel, da je SPD v Trentskem pogorju dobilo izključno pravico nadelovati in zaznamovati planinske poti; nato je sodeloval pri njih napravi. Tako so z njegovo pomočjo nastale poti v skupini Razora, Prisojnika in Jalovca ter pot čez Komar na Triglav, da navajamo le najvažnejše. Zbral je okoli sebe najboljše trentske vodnike (Komaca-Moto, Špika-Tožbarja) in pridobil Trentarje sploh za naše planinstvo. Trenta mu je poprilo ime; v njo se je zatekal ves čas do zadnjega, posebno v družbi dr. Kugyja in zakupnika velikih trentskih lovišč (Bois de Chesne).

Foto ing. Mikuž
Trentar na potu

Na Trento se naslanja njegovo planinsko pisateljstvo. V Plan. Vestniku 1904 opisuje pot (»z dragim Janezom«, t. j. dr. Krekom) »Iz Trente čez Luknjo, Iz Trente na Triglav«, 1906: »Na Zapotoku«, 1907 skozi ves letnik: »Opis Trente«, 1909: »Planinsko cvetje na grob našemu Motu«. Naravnost poetično je pisal 1933 v jubilejni številki (str. 199): »Na planine« (»Planinstvo je najčistejša poezija. Tam gori večno cvete, dehti in se glasi, tam gori ima poezija svoj večni koncert, leto in zimo, noč in dan. Toda le kdor se s pravim namenom in s čisto ljubeznijo dviga v gore, bo našel tajni zaklad Bogatina — najčistejšo poezijo«). Dve pesmi je posvetil Aljažu: 1905 »Aljaževemu stolpu ob 10-letnici«, 1926 »Aljažu za 80-letnico«. Po Baumbachu je priredil svoj igrokaz »Zlatorog«, ki ga radi igrajo, in za Kugyjevo knjigo (»Pet sto let Triglava«) je prispeval spis o Zlatorogovi bajki. Snoval je roman (?) »Trentarskega študenta«.

»Slovenija mu je dala zadnjo posteljo, visoke gore so mu spletle venec iz gorskih cvetic in rodna Goriška ga bo ogrnila z večno ljubeznijo. Njegov grob ne bo pozabljen.« (Slov., 23. 6. 1938.)

J.

Radivoj Peterlin - Petruška †. Naš najprisrčnejši in najdoslednejši popotnik, ki mu je bilo vse življenje res pravo, t. j. pešpotovanje, je dospel na svoj nezogibni končni cilj, do groba, po skoraj šestdesetletnem cestovanju, dne 21. junija t. l., ravno tam, kjer je vstopil v življenje 26. januarja 1879, v Kamniku. Prehodil je svet po nekakem življenjskem, rekel bi, vitalnem nagonu, ne z rafiniranostjo bohema, ne z mistiko ahasverstva, ampak »kar tako«, ker ga pač ni strpelo dalj časa na enem mestu in ga je njegova neskončna dobrodušnost v brezmejnem optimizmu vedno prepričevala, da bo povsod našel svoje »prijateljčke« in bi torej ne bilo v redu in prijateljsko, če bi se preveč dolgo posluževal enih in istih. Tako je prepešal vsa Evropa, razen Španije, najbolj Rusko s sosesčino, posegel pa je tudi v Azijo (Palestino). Opravljal je, da se preživi, spotoma najrazličnejše službe, od poljskega delavca preko učitelja do dijakova in pravoslavni cerkvi itd., povsod na mestu, a prav tako hitro z mesta. Na širni, posebno na ruski svet ga je opozoril njegov učitelj v Kamniku, potovalec Ljud. Stiasny; spremljala ga je na potu njegova edina zvesta ljubica, poezija, poklicna mu družica. Ni številna njegova pesniška deca; ni med njo orjakov, pa tudi ne slabšičev: zdrav srednji stan. O tem naj govoriijo poklicanci.

S potovalnim nagonom je združeno planinstvo. Petruška je v Kamniku rasel v sredi med planinami, ki jih v »Planinskem Vestniku« (1933, 363) imenuje najlepše, kar jih je kdaj videl. Že kot prvošolec je bil na Veliki Planini in na Sedlu. Ko je bil (1893) v drugem gimnazijskem razredu v Ljubljani, je izvedel, da se je ustanovilo SPD, in je — glejte podjetnega dečka! — hitro našel stik z društvom, posebno z ustrežljivim Hauptmanom; odslej je bil pri vsaki planinski prireditvi »zraven«, kakor poroča na navedenem mestu, a darežljivi starejši planinci so skrbeli, da se dečku ni slabo godilo. Zvezo z domačimi planinami pa je moral prekiniti, ko je zaradi vojaške službe zapustil gimnazijo, iz vojaštva pa uskočil v tuji svet. (Gl. »Jutro« 22. jun. 1938 in naslednje številke po Petruškovi smrti, tudi »Življenje in Svet«). V »Planinskem Vestniku« je objavljial spise, ki izpričujejo daljo njegovih potovanj (1904: »Na Roman Košu, najvišji vrh Krima«; 1905: pesem »Kavkazu« in opis »V gorah Kavkaza«; 1907: »Na par svetopisemskih gorah v Palestini«; 1910: »Finska, dežela tisoč jezer«). Leta 1933 se je po dolgem presledku (ko se je 1919. iz boljševiške Rusije vrnil domov) na vabilo, naj prispeva za jubilejno številko »Planinskega Vestnika« ob 40 letnici Planinskega društva, odzval s člankom »Nekaj o našem planinstvu in planincih« (že navedeni letnik 1933, 363), kjer pripoveduje o svojih in naših planinskih početkih.

Planinci ne najdemo več »prijateljčka«, ki bi bil in mogel biti tako iskreno dober, ljubeznivo pošten, otroško zaupen, vedno nasmejan, skromno skromen kakor naš edinec Petruška.

Dr. J. T.

Smrtna nesreča († Viktor Brejca). — V nedeljo, 17. julija, sta uslužbenca v Knafličevi tovarni v Kamniku, Viktor Brejca in Štefan Pižmoht iz Doma na Krvavcu krenila proti Korenu in se obrnila v steno Košutine plezat in planik nabirat. Plezala sta vsak zase in si doklicavala. Ko je tedaj nastajala grozeča nevihta, ni Pižmoht nič več slišal Brejca; mislil je, da se je vrnil in je tudi sam odhitel v Kamnik. Ker tam Brejca ni našel, je slutil nesrečo in še ponoči sklical reševalce (Burgar Andr., Močnik Marko, Kumer Ivo, Erjavšek France), ki so odhiteli v planino in že zjutraj pod steno Košutino našli Brejca strašno razbitega, mrtvega. S trudom so ga spravili v Stranje; od tam so ga prepeljali na dom. Pogreb je bil v Kamniku 19. julija. — Rajniki je bil vesten delavec, dober tovariš, skrbna opora materi in sestri.

Dr. Julius Kugy, osemdesetletnik. — Rojen 19. julija 1858, je »kralj Julijskih Alp« obhajal letošnjega 19. julija svojo osemdesetletnico. Narava je izrednega moža, ki nam je bil nekaka mistična osebnost, dokler se ni sam pisateljsko pojavil med nami z vso svojo človečnostjo, bogato obdarila i telesno z izredno močjo in odpornostjo i duševno z vedro delazmožnostjo ter globoko čustvenostjo. Ko je leta 1925 nastopil mogočno s svojo prvo knjigo, s klasično »Iz življenja planinca«, je stal že na pragu svoje sedemdesetletnice; na starost pisatelja smo mogli sklepati le po umerjenem nastopu in povsod uveljavljenih modrih življenjskih, preizkušenih nazorih; na neokrtnjeno telesno in duševno svežost je razločno kazala obsežnost knjige ter njena oblikovna in vsebinska

dovršenost. Prvi knjigi, ki je Kugyja takoj uvrstila med svetovne pisatelje, so skoraj brez presledka sledile še tri, četrta ravno to leto (»500 let Triglava«). Vse te knjige so prav za prav osebne, nekaka kronika njegovega planinarjenja, a kolikor toliko zares životopisno govori Kugy o sebi le v knjigi »Arbeit - Musik - Berge« (1932). Slovenci smo mu hvaležni, da je s svojimi planinskimi spomini seznanil širni svet z našimi planinami in z našim ljudstvom; storil je

Jos. Abram

Dr. Julius Kugy

to v izredno laskavi obliki za nas in je naše posebnosti poosebil v jasnih likih svojih vodnikov in pomočnikov. Obširna knjiga o Triglavu, ki jo je izdal to leto, menda tudi z namenom, da pokaže tvornost osemdesetletnika, ne bo njegova zadnja; o tem smo prepričani in tega se nadejamo z iskrenimi voščili. Dr. J. T.

Dr. Anton Švigelj, kot osemdesetletnik se nam je ob določenem dnevu, 1. junija t. l., prikazal, ne sam — saj ga od te strani predobro poznamo — ampak s pristržno besedo, izrečeno iz kroga toliko številnih njegovih častilcev, tovarišev, prijateljev. Javnost ga pozna, ne da bi štela ali videla njegova leta, skozi desetletja kot za to rojenega vodjo, organizatorja, duh in dušo skupnosti naših pevcev: skozi celo človeško dobo »Ljubljanskega Zvona« (častni predsednik!) ter prej in zdaj predsednika Hubadove župe. Malo pa ve današnji rod o dr. Švigljevem planinstvu, o katerem bi se bilo že pisalo z zasluženimi obširnostjo, ko bi se on sam tako ne izogibal vsaki — stvarno neizogibni — pohvalni

omembi. Kot značilno ugotavljamo na tem mestu, da so vneti glasbeniki večkrat zares pravi planinci; kakor Kugy, tako pri nas, da imenujem poleg dr. Šviglaja dva izmed mlajših, profesorja Ravnika in Lipovška.

Malo bo med nami planincev, ki bi tako sistematično kakor dr. Švigelj prehodili in še zdaj pohajali prav vse naše gore, in to ne po izhोजenih potih izletnikov, ampak zares planinsko. Ta strožji planinski, recimo alpinistični značaj je kazal in zahteval dr. Švigelj odločno ob koncu prvega desetletja našega veka, ko je romantična doba našega planinarjenja slutoma, od njegove strani hotoma prehajala v prvo stopnjo dobe vrenja in trenja. V tej svoji težnji se je naslonil na Čehe, ki so si prvi osvajali naše vrhove. Tedad je dr. Švigelj pisal članke o svojih turah; kako sestavno jih je zasnoval, kaže n. pr. že članek »Čez Triglav na Bovški Grintavec, Kanin, Montaž« (»Plan. Vestnik« 1906; v istem letniku piše o Mrzli gori, Škrlatici in o Oknih v planinah). Prihodnje leto pa je prevedel dr. Dvorskega vzpon na Škrlatico čez severno steno. To je bilo, pomislite, pred tridesetimi leti! Naše planinstvo se je postopoma usmerjalo nanovo; dr. Švigelj je ostal sebi zvest: homo alpinus vulgaris ni bil nikdar, zlasti mu je daleč tuje vse, kar bi se moglo imenovati vulgarno; očeval si je vse čase najplemenitejšo lastnost pravega moža: viteški značaj. In to je species aeternitatis...

Dr. J. T.

Copeland Fanny S. Barkworth, od leta 1921 lektorica angleškega jezika na univerzi v Ljubljani, je bila, kakor poročajo »Times« 9. junija, na rojstni dan angleškega kralja odlikovana z oficirskim redom britskega imperija. Nas Slovence izredno veseli, da je ta naša, popularna »Miss Copeland« dobila z najvišjega mesta tako odlično priznanje, ona, ki je posebljena skromnost in nesebičnost. Rojena na Irskem (27. IX. 1872), zrasla na Škotskem, kjer je bil (v Edinburghu) njen oče dr. Ralph Copeland profesor astronomije, je študirala doma, v Londonu, v Berlinu, med drugim posebno glasbo, se je kot pisateljica pričela zanimati posebno za Jugoslovane že od začetka svetovne vojne ter je med vojno in ob mirovnih pogajanjih priredila v angleščini jugoslovanske propagandne spise in bila v stalnem stiku z jugoslovansko delegacijo. Odkar biva in deluje v Ljubljani, kjer se je hitro naučila našega jezika, si je, poleg svoje službe, nadela nalogo, da angleško javnost po raznih dnevnikih in časopisih seznanja s slovenstvom, pred vsem z našim planinstvom. Ljubezen do gora, vcepljena ji v gorati Škotski, o kateri je pri nas imenitno predavala, je zdaj prenesla na naše planine, v katere vabi svoje rojake z živimi članki in s strokovnimi knjigami; saj je predlanskim v družbi s svojo posestrimo, M. Debelakovo, izdala angleški vodnik po slovenskih planinah; še prej (1931) pa znamenito knjigo o planinskih krasotah jugoslov. Alp. Štejemo jo od l. 1925 dalje tudi med zanesljive sotrudnike »Planinskega Vestnika«, kjer je objavila več tehničnih člankov, dokazov svoje izvežbanosti, bistrosti, živosti, visoke izobrazbe. Svoje planinske spise zajemlje prav iz svojega doživetja; saj spada med naše najboljše planince, spretna in vztrajna je tudi v plezanju in smučanju; prav v današnji številki »Planinskega Vestnika« se omenja njen čin v Mojestrovki (str. 185).

Zelimo iz srca, da bi v svoji kar neugnani mladostnosti še nadalje ostala tako naša, kakor je bila doslej; to zavest pač lahko ima, da jo mi hvaležni za trajno uvrščamo med svoje.

Dr. J. T.

Boris Režek, **Svet med Grintovci**. Izdala Planinska Matica v Ljubljani, 1938. To je vendar enkrat planinska knjiga, ki jo moremo z zadovoljstvom pozdraviti kot domače, samostojno delo. Janez Gregorin ji je napisal uvod, kjer najprej prav bodro začenja nagibe planincev in planinskih pisateljev, pomalem tudi s svežo ironijo, nato pa nakratko prikazuje na značaj te knjige; češ (in to je res!), »po vseh motnjavah nas na koncu povede ... k ljubezni do zemlje in gorskega sveta... Zemlja bo vedno magično vabila novi rod, ko bo stari razočaran in spravljten z življenjem legel vanjo.«

Svojevrstno je obširno Režekovo delo (180 strani). Boris Režek je med prvimi zastopniki plezalstva v Savinjskih-Kamniških Alpah, katerih strnjeno grebrensko vrsto sem z gorenjske strani imenujejo Grintavci, ker so kakor z grintami razorani (grinta — grintav — grintavec, kakor n. pr. grba — grbav — grbavec, rja — rjav — rjavec, goba — gobav — gobavec). Spreten s peresom, je nekatere izmed svojih plezalnih vzponov opisal tudi v našem »Vestniku«;

v letniku 1931: v Brani, v Štaj. Rinki in Križu, v Turski gori (v tej gori tudi 1936); 1932: v Mali Rinki; leta 1933 pa je v temeljitem spisu »Plezalna alpinistika v Savinjskih Alpah« označil in opredelil ves problem, izražen v tem naslovu. — Pričujoča knjiga je sicer pisana s plezalčevega vidika, na vsaki strani kaže popolno znanje vseh podrobnosti, lahko rečemo intimnosti krajev in življenja v Grintavcih od podnožja do vrhov; a to znanje je samó prav zunanjji pripomoček za živo zgradnjo spisa, ki je povsem izvirna. Ne en vzpon ni opisan, a predstavljajo se vsi; ne ena gora, dolina, naselbina se ne opisuje kraje-, zemljepisno, a pisatelj je v vseh doma in z domačimi domačin. Vsa knjiga je življenjska knjiga; kaže nam resnično, pravo, trdo življenje v teh grintavih planinah, planinsko-gorjansko življenje, zato ker se razvija v planinah, ne zato, ker zahajajo tja planinci. Zaradi tega govori pisatelj pravilno le o gornikih, gorjanih, ne o planincih. To življenje se razvija brzo pred našimi očmi v samostojnih slikah, kakor v filmu, brez druge notranje zveze, razen stika s svetom Grintavcev, to se pravi, ne samo z zemljo, ampak z vsemi prebivalci vseh slojev, pri njihovem delu doma, v gozdu, na paši, na lovu, pri tihotapstvu, v sreči in nesreči, v ljubezni in smrti. V uvodu je rečeno, da spis ni roman. Res. Vendar bi ga jaz imenoval filmski, revijski roman. Običajne razvojne črte res nima; posamezne prizore pa veže življenjska nujnost nastopajočih gorjanov — grintavcev in časovna zaporednost, ki jo narekuje priroda od spomladi do konca zime. Dogodkov, za cele romane, je v knjigi dovolj, tudi ljubezenskih in kakih! (če si teh želimo v romanu), a vsi se vršijo z udarom, odsekano, večkrat samo napovedano. Dejstva govore, ne besede. Ta odsekanost je že preveč dosledna; končno utruja, posebno ker so barve skoraj skozi ostre. Ogrevna nas pa gorka ljubezen do prebivalcev, razumevanje njih težkega življenja in odločen nastop za socialne pravice. Upravičen je drastičen zasmeh slabičev in blazirancev (»Smučarke prenašajo smuči v gorah z istim ponosom ko v mestu lopar s tenisa«) i. sl.

V knjigi se uveljavlja načelo (str. 184): »V gorah morajo biti ljudje borci; ne boré se med seboj, bore se z močmi gora... Močni ljudje nočejo ničesar zastoj in še več jemljejo.« Ali (str. 93): »Ni usmiljenja in ne prizanašanja. Gore so torišče le za močne ljudi.« Dobro. To je eno načelo. Z njim pa obseg gorstva, planinstva ni izpolnjen. A doslednost in oblikovna spretnost — tudi trpka in trda — privablja knjigi bralce in uvaževalce.

Na prilogah je osem lepih posnetkov (Janka Skerlepa) iz Grintavcev.

Dr. Jos. Tomišek.

Mladinski odsek SPD. Ministrstvo za trgovino in industrijo (Opšte odelenje I. br. 12363, od 7. aprila 1938) »odobrava, da se pri državni srednji tehniški šoli in Ljubljani more osnovati odsek »Mladi planinci« v okviru SPD, glasom čl. 35. »Pravilnika o dolžnostih učencev srednjih tehniških in moških obrtnih šol«.

Literarne nagrade. Mladinski odsek SPD je srednješolcem razpisal natečaj za najboljši opis ture. Prvo nagrado je odbor prisodil osmošolcu III. drž. realne gimnazije v Ljubljani, Nikolaju Koritniku (250 din); drugo nagrado dobi Lenčak Matko, sedmošolec III. real. gimnazije v Ljubljani (letošnji »Planinski Vestnik«); tretjo nagrado (lanski »Planinski Vestnik«) dijak III. real. gimnazije v Ljubljani Aleksander Bajt. Izven natečaja je odbor nagradil (z enim letnikom »Planinskega Vestnika«) tudi spis »Cvetje naših planin« (Potokar Janez, 3. a. r. II. deške meščanske šole v Ljubljani). Poleg tega je mladinski odsek razpisal natečaj za osnutek plakata, ki naj probuja čut za varstvo prirode. Prvo nagrado je dobil Felle Karlo, grafičen vajenec v Ljubljani (150 din); drugo nagrado (100 din) dijakinja Mileva Prinčič, sedmošolka II. drž. real. gimnazije v Ljubljani, in tretjo Roje Vojko, grafični vajenec v Ljubljani (50 din).

Ugodnosti, ki jih nudi SPD mladim planincem: Poleg članskih ugodnosti jim je Glavni odbor SPD priznal: 1. znižano vstopnino 1 din za vse kočé SPD; 2. za 2 din znižano prenočnino na skupnih ležiščih v naslednjih kočah: Orožnova, na Veliki planini, na Kravcu, Cojzova, Češka, Staničeva. Popust pa ne velja od sobote na nedeljo in za dneve pred prazniki.

Ob 30 letnici Frischaufovega Doma priredi Savinjska podružnica SPD v nedeljo, 7. avgusta, na Okrešlju planinsko slavnost. Ljubitelje planin vabimo k udeležbi.

Društveno izvestje Slovenskega Planinskega društva za leto 1937

I. Druga skupščina Slovenskega Planinskega društva.

(V Celju, 15. 5. 1938.)

Predseduje dr. Pretnar Josip; 127 delegatov zastopa 22 podružnic SPD; skupščina je sklepčna.

Na predsednikov predlog se pošljejo brzogovorni pozdravi Nj. Vel. kralju Petru II., ministrom gg. dr. Korošcu, dr. Vrbaniću, dr. Miletiću in dr. Kreku, banu g. dr. Natlačenu, podbanu g. dr. Majcenu in načelniku g. dr. Rateju. Predsednik naglašja posebno: V planinskih krajih tvorimo temelj tujskega prometa, vršiti moramo prosvetne in vzgojne akcije ter stvarno narodnoobrambno delo.

Tajnik dr. Arnošt Brilej poroča izčrpno o delovanju osrednjega vodstva SPD, ki se vrši na sejah Glavnega odbora. Tu so se obravnavale vse pereče zadeve ter se nato v obliki sklepov in okrožnic objavljale podružnicam. V Zvezi Jugoslovanskih planinskih društev smo glavno gibalno njene dejavnosti. Močna vez nas spaja z Asociacijo Slovanskih planinskih društev; na letošnjem kongresu Asociacije v Pragi se bomo uveljavili s premišljenimi referati ter se udeležili tudi izletov v Tatre; za ta izlet propagiramo veliko udeležbo našega članstva spričo posebnega položaja, v katerem se danes nahaja bratski češko-slovaški narod. Naša udeležba pri delu v Mednarodni Uniji planinskih društev je ostala enako krepka.

Društveno vodstvo je porabilo vsako priliko, da je zastopalo naše interese: pri konferencah, pri železniški direkciji, pri Zvezi za tujski promet, pri lovskih organizacijah, pri razmestitvi tujcev i. dr.

Važne reševalne zadeve se bodo posebej obravnavale. Lep napredek kaže delo na vzgoji planinskega naraščanja: predavanja, skupni izleti, kolonije itd. Vodništvu smo posvečali vso pažnjo. Kader vodnikov, ki smo si ga v zadnjih letih vzgojili, je zanesljiv in zadosten.

Nekaj konkretnih podatkov v podrobnostih: Naše društvo ima 30 podružnic, skupno rednih članov 7641, članov mladinskih odsekov 1633, članov akademske skupine 1171, skupno število vseh članov SPD 10.445. Glavni odbor je imel 6 rednih sej, podružnice 249 rednih odborovih, v odsekih 247 sej.

Planinskih postojank je 58. Na glasilo SPD »Planinski Vestnik« je naročenih le 2123 plačujočih naročnikov, t. j. ena petina članov. Poset planinskih postojank je nekoliko padel: slabo vreme v glavni seziji. (Številke gl. v tabeli!)

Podružnica v Kozjem je izpremenila svoj naziv v podružnico SPD Bohor s sedežem v Rajhenburgu. Podružnica v Poljčanah deluje skupno s podružnico v Rogaški Slatini glede postavitve novega planinskega Doma na Boču. Podružnica v Prevaljah se je omejila na delovanje v domačem kraju, pa je nalletela na odpor pri članih iz Dravograda, ki želijo postavitev planinske kočice na Košenjaku.

Gradbeno delo: vsakoletno je vzdrževanje in popraviljanje obstoječih zgradb. O načrtih in delih Osrednjega društva in ostalih podružnic se poroča spodaj pri posameznih občnih zborih. Isto velja glede naprave in vzdrževanja potov. — Gradbeni odsek Osrednjega društva se bavi z načrti za postavitve stalnih, zabetoniranih zimskih markacij. — Ruška podružnica je imela pravdo o uporabnosti planinskih potov; v pravdi je zmagala.

Reševalni odsek je imel vse leto mnogo težkoč v svojem poslovanju; g. dr. Breclj bo podal o tem obširno poročilo. Podoba je, da v našem društvu še ni pravega razumevanja za nujnost reševalne službe v naših planinah. Pri vseh postojankah se sedaj izdeluje seznam vsega reševalnega materiala in vseh lekarn. O zelo številnih smrtnih nesrečah (17) je poročal »Planinski Vestnik«. V kulturno-znanstvenem delu »Planinski Vestnik« dostojno predstavlja idejni in realni pokret našega planinstva ter se je uvrstil med uvaževanja vredno planinsko revijo v inozemstvu. Dejstvo pa je, da se »Planinski Vestnik« mnogo več čita nego naroča. Na izdaji knjige o alpski flori Osrednje društvo pridno dela; nadalje pripravlja izdajo tretjega albuma planinskih slik (fotografije Bogumila Brinška) in izdajo izbranih del Janka Mlakarja ter seznam markiranih potov v območju SPD. Načrt alpinskega muzeja se je za enkrat moral odložiti. — Skupaj je bilo v preteklem letu 24 predavanj (malo!). Knjižnice imajo: podružnica v Ljubljani (1876 knjig), v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu. Planinskih knjižnic v kočah je 38; po zgledu Osrednjega društva naj se priredijo zbirke knjig med članstvom. — Planinsko fotomaterstvo, posebno s foto-odseki, lepo napreduje; vendar je težko dobiti dobre posnetke. Na foto-razstavi v Novem Sadu so člani SPD odnesli prve nagrade. Letos se SPD udeleži mednarodne foto-razstave v Pragi, o priliki kongresa Mednarodne Unije. (O Osrednjem društvu se poroča pri njegovem občnem zboru.) — Reorganizacija društva na podlagi enakopravnosti kaže dobre posledice. — Za večje akcije je Glavni odbor potreboval večjih sredstev.

Poročila blagajnika (za zadržanega Dolinška namestnik mu Pučnik Adalbert): Dohodki so znašali na članskih prispevkih podružnic za Glavni odbor 22.705.— din, izdatki 22.169.— din, ostanek 535.— din. — Član nadzornega odbora, Ule Martin, poroča v soglasju s tovarišem Ferlincem; predlagata absolutorij. Soglasno sprejeto.

Določitev prispevkov. Članarina v letu 1938. se določi za vsakega člana 25 din, pristopnina novih članov 10 din (plačajo jo tudi zamudniki, ki so eno leto s članarino na dolgu); prispevek podružnic za Glavni odbor bo po 3 din od vsakega člana, po stanju članstva na koncu leta 1937. (Ta prispevek mora biti plačan v teku leta 1938.).

Proračun za leto 1938. Namestnik blagajnika A. Pučnik predlaga: dohodki: 8000 članarin po 3 din: 24.000 din; izdatki: najemnina 1500 din, osebni izdatki 6000 din, potni stroški za seje 7000 din, potni stroški za delegate občnih zborov 2000 din, zastopstva na kongr. Zveze planinskih društev 4000 din, administracija, pisarniške potrebščine, telefon itd. 3500 din, skupaj 24.000 din. Soglasno sprejeto.

Reševalna služba. Načelnik reševalnega odseka dr. Breclj Bogdan je podal obširno poročilo, ki ga zaradi načelne važnosti objavljamo v celoti:

Do leta 1932. ni bilo enotne organizacije reševalne službe v Slovenskem Planinskem društvu. V planinskih postojankah se je pobiral reševalni prispevek od posetnikov; ti dohodki, namenjeni za reševalno službo, so se stekali v blagajno posameznih podružnic SPD. Celokupno SPD torej ni imelo skupnih razpoložljivih sredstev za enotno organiziranje reševalne službe, marveč se je vsaka podružnica sama brigala za reševalno opremo, sorazmerno svoji finančni moči.

Leta 1933. se je pričelo delo na sistematični ureditvi reševalne službe v planinah. Predvsem se je moralo podpreti z načelom, da je namen reševalnih prispevkov dosežen, če se stekajo vsi prispevki v enoten fond, ki more potem kriti stroške za reševalno službo v celotnem okolišu SPD. Zaradi proučitve reševalne službe pri inozemskih planinskih društvih je SPD poslalo leta 1933. na Dunaj in v Monakovo člana reševalnega odseka, da prouči organizacijo tamošnjih reševalnih odsekov. Na podlagi teh poročil je reševalni odsek Osrednjega društva SPD izdelal načrt novega reševalnega pravilnika, ki naj omogoči ekspedi-

tivnejšo in urejenejšo reševalno službo ter k sodelovanju pritegne vse edinice SPD. Na ta način naj bi se s pomočjo vseh podružnic krili stroški za reševalno službo. Že leta 1933. je SPD po navodilih g. dr. Breclja izpopolnilo reševalno opremo v nekaterih svojih postojankah z novimi nosili in z drugo reševalno moderno opremo. — SPD se je leta 1933. tudi pobrigalo za pouk svojega reševalnega moštva; izdalo je dr. Breclja Bogdana knjigo: »Prva pomoč v nezgodah«, ki služi za učno knjigo za vodniški in planinski naraščaj in za osnovo pri bodoči sistematični ureditvi reševalne službe v planinah.

Na skupščini Slovenskega Planinskega društva v Kranju dne 25. in 26. novembra 1933. je bil soglasno sprejet novi pravilnik o reševalni službi SPD. Takrat se je ustanovil centralni reševalni fond, v katerega plačujejo svoje prispevke vse edinice SPD po svojih članih. SPD je nato začelo zbirati člane za stalno reševalno moštvo, s posebnim ozirom na to, da dobi sposobne in izvežbane plezalce. Prirejalo je praktične in teoretične tečaje za reševalno moštvo. Prvi tečaj se je vršil od 20. do 26. novembra 1933. Udeležilo se ga je 54 vodniških pripravnikov iz vseh krajev Dravske banovine. Vršila so se predavanja o geografiji in geologiji, o meteorologiji, o kartografiji in orientaciji, o somatologiji in higieni, o prvi pomoči v nezgodah; privedlo so se tudi praktične vaje v terenu. Leta 1934. je bil zimski reševalni tečaj v koči pri Triglavskih jezerih od 17. do 21. aprila, ki se ga je udeležilo 29 pripravnikov. Namen tečaja so bile teoretične in praktične vežbe v kartografiji ter v zimskem reševanju. Od 21. do 23. novembra 1935 so bile zadnje praktične in teoretične vaje ter zaključni izpiti pred posebno vodniško izpraševalno komisijo. Izpite je položilo 31 kandidatov. Stroški za te tečaje so znašali okrog 30.000 din; SPD jih je poravnalo iz zbranih reševalnih prispevkov, ki so se stekali v centralni reševalni fond.

Postopoma se je izpopolnila reševalna oprema v reševalnih postajah in planinskih kočah SPD. S smotrno štednjo je uspelo, da razpolaga sedaj centralni reševalni odsek v svojih reševalnih postajah v Julijskih Alpah in Karavankah z 19 modernimi reševalnimi nosili, s 25 plezalnimi vrvmi po 40 m, t. j. 1000 m, s 24 lavinskimi sondami, s 6 reševalnimi vrečami, z reševalnimi drogovi za reševanje iz sten, s številnimi cepini, klini, karabinerji in z drugo potrebno reševalno opremo; v Kamniških Planinah z 10 nosili, 12 plezalnimi vrvmi po 40 m, t. j. 480 m, s Kramarjevimi opornicami, cepini itd. Razen tega je Osrednji reševalni odsek oskrbel tudi Savinjsko in Mariborsko podružnico za njune okoliše z 10 nosili na smučeh, z lavinskimi sondami, lekarnami itd. Vse planinske postojanke so razen tega opremljene s potrebno lekarno po točnih predpisih in z ročnimi lekarnami za slučaj nesreče. Skupna reševalna oprema SPD šteje: 22 navadnih zložljivih nosil, 17 nosil na smučeh, 8 reševalnih vreč z drogovi, 40 plezalnih vrvi po 35 do 40 m, 15 cepinov, 10 kladiv, 19 svetilk znamke Dolomit, 117 klinov, 80 karabinerjev, 34 lavinskih sond, 15 vodniških lekarn, 122 Kramarjevih opornic, 12 malih lekarniških kaset-tornister za slučaj nesreče, 54 opremljenih omaric za lekarne v planinskih kočah. O reševalnem materialu se vodi posebna evidenca; vse podružnice naj sproti javljajo vse izpremembe, kakršnekoli in kjerkoli.

Do skupščine 15. decembra 1936 je živel reševalni odsek zaradi tega, ker se v kočah ni pobiral rešilni prispevek od ostalih članov v Zvezi včlanjenih planinskih društev in od nečlanov, kakor je to bilo sklenjeno na skupščini v Kranju leta 1933. Edino Ljubljanska (Osrednja) podružnica se je točno držala sklepa skupščine in je nabrala v teh treh letih 23.335 din. Po statistiki poseta vseh planinskih postojank bi se moralo nabrati v kočah ostalih podružnic v treh letih okrog 35.000 din. Skupščina v decembru leta 1936. je razveljavila sklep skupščine v Kranju ter s tem prikrajšala reševalni fond za okrog 58.000 din. Zaradi tega sklepa je bil reševalni fond, ki je do leta 1936. računal z dohodki po sklepu skupščine leta 1933. v Kranju, dne 1. januarja 1937 pasiven za 17.997,50 din. S tem primanjkljajem je moral pričeti reševalni odsek svoje delo l. 1937.; težko se je izkopal iz pasiv, ki so nastale po sklepu skupščine l. 1936.

Položaj v letu 1937. je pokazal, da nekatere postojanke niso mogle voditi evidenco o pobranih rešilnih prispevkih zaradi razmerja med podružnico in oskrbnikom, če namreč oskrbnik ne vodi posebnih računskih blokov. Reševalni odsek je prepričan, da vse edinice SPD pravilno razumejo važnost reševalne službe, ki mora še napredovati, in bodo brez pomisleka prispevale k stroškom

za vzdrževanje številnih rešilnih postaj, za kritje stroškov rešilnih tečajev, za nabavo rešilne opreme in lekarn. Podružnice ne bodo ničesar prispevale iz svoje redne društvene blagajne, marveč bodo plačali rešilni prispevek člani SPD, dalje člani vseh ostalih v zvezi včlanjenih planinskih društev ter nečlani, in to skromni prispevek po en dinar, oziroma dva dinarja od prenočnin. Postojanke, ki so zaradi hotelskega značaja bile do sedaj oproščene plačila (n. pr. »Zlatorog«, Aleksandrov Dom v Logarski dolini, Mariborska koča itd.), bodo iz dohodkov oskrbe mogle prispevati letno nekaj stotakov za reševalno službo, ki gre v korist vseh planincev.

Nekateri primeri bodo pokazali, kakšne težkoče in kakšni stroški nastanejo pri reševalnih akcijah: Nesreča Flerin ob Velikem Šmarnu 1932 nad Kamniškim sedlom: Kljub svarilu je navedeni šel v lakastih nizkih čevljih po planike na Brano, se ponesrečil; reševalna ekspedicija ga je spravila v dolino. On pa je ozmerjal reševalce in SPD, češ, reševalni odsek mora plačati vse stroške za reševanje. Ker ponesrečeni ni imel premoženja niti dohodkov, je res reševalni fond plačal stroške okrog 1000 din. — V novembru leta 1934. sta se ponesrečila Jezeršek in Črničeva; nikogar ni bilo, ki bi hotel prevzeti stroške za pogreb, za prevoz reševalnega moštva in drugih malenkosti. Reševalni fond je iz pietete do ponesrečencev nosil vse stroške (okrog 4000 din), ki so bili od svojcev neizterljivi. — V spomladi 1936 se je na Stolu ponesrečil dijak Bežek, ki je hodil po zasneženih planinah nezadostno opremljen. Za reševalno ekspedicijo je moral plačati reševalni fond vse stroške (1000 din). — Pri nesreči Juharta na Veliki Planini meseca januarja so njegovi tovariši ponesrečenca spravili v dolino, zahtevali, dasi nepoklicani, visoke nagrade in končno še na račun SPD napravili veliko pojedinjo. — Pri nesreči Vukosavljeva marca 1937, ki je zmrznil na Velem Polju, je ponesrečenčev oče prišel osebno na pogreb; prosil je, naj društvo začasno plača stroške reševalnega moštva ter obljubil plačilo, čim se vrne domov. Na ponovne opomine ni bilo nakazila. — Lani se je ponesrečil na Sv. Uršuli Pirtovšek; reševalci so zaradi nezadostne reševalne opreme raztrgali odejo, rjuho itd.; stroški so se morali kriti iz reševalnega fonda, ker so bili od svojcev neizterljivi.

Že ti primeri kažejo, kake težkoče ima reševalni odsek pri reševalnih akcijah ponesrečencev; navadno so svojci in deloma tudi javnost mišljenja, da mora SPD nositi vse stroške reševalne akcije, dasi je v pravilniku izrecno navedeno, da ni dolžnost reševalnega odseka spraviti mrtvece na pokopališče. Toda kaj bi rekla javnost, ako reševalno moštvo tega ne bi storilo?! — Planinec, ki poseča naše planine, mora imeti zavest varnosti; zaradi tega je nujno potrebna dobro organizirana reševalna služba, ki pa je mogoča le z zadostnimi sredstvi. SPD bo moralo pristopiti sčasoma k obveznemu zavarovanju svojih članov; reševalni odsek bi s tem prevzel v svojo plačilno obvezo kritje rešilnih stroškov. Zavarovanje bi se izvedlo v lastni režiji. — Treba bo tudi misliti na starostno zavarovanje gorskih vodnikov in reševalnega moštva; nujno je potrebno, da se zbere primeren fond, ki bi dejansko že obstajal, ako bi se bili točno izvršili sklepi skupščine v letu 1933. — Skupščina sklene, da ostane pri dosedanjem načinu plačila rešilnega prispevka, t. j. da plača vsak član pavšalni rešilni prispevek po štiri dinarje letno in da se v planinskih kočah SPD pobira rešilni prispevek po dva dinarja od nečlana enkratno pri prenočninu. Rešilni odsek more staviti Glavnemu odboru predlog za plačilo pavšalnega letnega reševalnega prispevka za one postojanke, ki doslej niso plačevale tega prispevka in pri katerih ni mogoče voditi evidence o pobranih rešilnih prispevkih. Vse podružnice morajo svoje z reševalnim materialom nezadostno opremljene postojanke zadostno opremiti na svoje stroške, po navodilih reševalnega odseka SPD.

Izprememba pravil: Drugi odstavek § 41. društvenih pravil se izpremeni tako, da sestavljajo Glavni odbor: predsednik, 2 podpredsednika, 14 (namesto dosedanjih 10) odbornikov in 6 namestnikov. O tem predlogu naj sklepajo vse podružnice na svojih prihodnjih občnih zborih. — Proti edinicam, ki ne plačujejo reševalnih prispevkov, naj Glavni odbor sam določi sankcije. — Pristopnino plačajo ponovno le oni, ki že eno leto niso poravnali članarine. (Predlagal Pučnik.) **Volitve Glavnega odbora.** Glavni odbor ostane pri sedanjih sestavi, z izpremembo, da se namesto umrlega Rožmana izvoli K u n a v e r Pavel in namesto odstopivšega Šetinca H o d n i k Janko iz Srednje vasi.

Foto dr. Frelj Ivo

Nad Srednjim vrhom

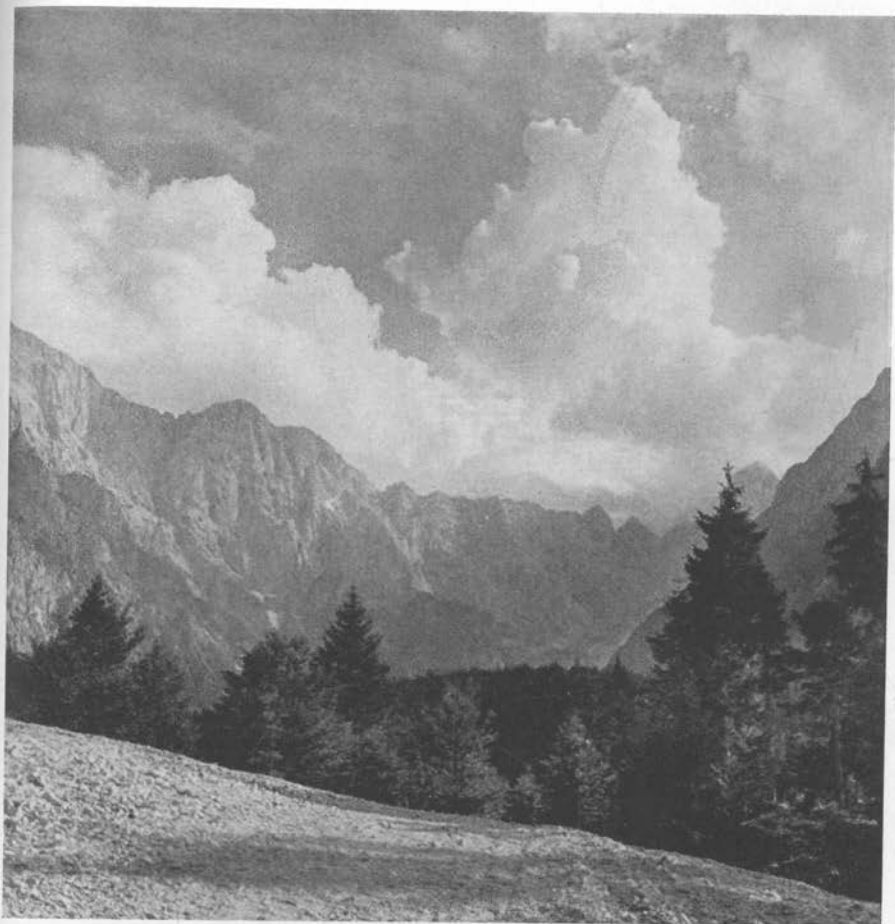

Foto J. Skerlep

Planica

Samostojni predlogi. Nemška nacionalistična propaganda: Predsednik dr. Pretnar poroča, da so letos pozimi posetili naše planine številni inozemski turisti. Ti so nam vedno dobrodošli kot gostje; veseli nas, da se v raznih državah govori o lepota naših planin, in potrebno je, da si ustvarimo stalen kader obiskovalcev naših planinskih krajev. Žal so našo gostoljubnost nekateri gostje napačno tolmačili in so se v nekih primerih obnašali zelo oblastno. Planinci vseh narodnosti so nam kot planinci vedno tovariši, vendar pa zaradi prometa v kočah ne prodajamo svoje narodnosti. Osrednje društvo SPD zaradi tega predlaga, naj vse podružnice SPD v svojih postojankah po oskrbnikih budno pazijo na morebitno nacionalistično propagando inozemskih posetnikov in vsak primer takoj javijo Glavnemu odboru, ki zbira material, da ga predloži na merodajnem mestu. — V uredbo o napredku turizma naj se vstavi določba o varstvu planinskih potov in o njihovi služnostni pravici na dotičnih zemljiščih. — SPD naj vsako leto priredi vsaj en planinski tabor. — Podružnice SPD naj pošiljajo vse prošnje za podelitev podpor na oblasti preko Glavnega odbora.

Slučajnosti. Glavni odbor bo sestavil osnutek poslovnika za enotno blagajniško poslovanje vseh podružnic SPD; o njem se bo odločalo na prih. skupščini (g. Pučnik). — Vse podružnice naj pazijo na zadostno zaščito planinske flore in prirejajo predavanja o tem; tabelo zaščitnih cvetic bo Osrednje društvo izdalo obenem s knjigo o planinski flori. — Glavni odbor završuje material za izdajo seznama markiranih potov. — Na predlog delegata dr. Vrtačnika odobri skupščina podporo 5.000 din »Planinskemu Vestniku« iz morebitnega presežka dohodkov Glavnega odbora. — Skupščina pozdravlja akcijo kr. banske uprave za izdelavo alpskega filma, vse podružnice SPD jo bodo podpirale.

II. Občni zbori podružnic SPD za leto 1937.

1. Osrednje društvo.

(Ljubljana, 17. marca 1938.)

Predseduje društveni predsednik dr. Pretnar Jos. Občni zbor pošlje vdanostno brzojavko Njeg. Veličanstvu kralju Petru II. in brzojavne pozdrave ministrom gg. dr. Vrbaniću, dr. Miletiću, dr. Korošcu in dr. Kreku ter pismene pozdrave banu g. dr. Marku Natlačenju in podbanu g. dr. Stanku Majcenu. Predsednik pozdravi navzoče odličnike in zastopnike ter se spominja umrlih članov, predvsem planinskega staroste Alojza Knafelca, neumornega člana gradbenega odseka Rožmana, g. Urbaniča, ki je zapustil društvu volilo, in vse življenje doslednega planinca Jakopiča.

Nato je predsednik izvajal, kako je po reorganizaciji celokupnega SPD Osrednje društvo (t. j. Ljubljanska podružnica) zavzelo vodilno mesto v Glavnem odboru pa tudi v Zvezi planinskih društev. Ostalo je ideološko na začrtani poti, goječ čisto planinstvo ter sledeč napredku planinstva v inozemstvu. V Mednarodni Uniji smo z aktivnim sodelovanjem ohranili svojo pozicijo. Notranje delo našega društva vrši veliko število oseb, tihih delavcev, ki jim gre topla zahvala; »prosimo jih tudi za nadaljnje tovariško sodelovanje. Pogrešamo pa tesneje vezi z ostalimi člani ter bomo morali v tem oziru marsikaj izpremeniti, da bomo s skupnim delom pokazali še lepše uspehe.«

Poročilo tajnika Osrednj. društva (dr. Arnošt Brilej).

Tajnik je podal izčrpen in v vseh podrobnostih točen pregled društvenega delovanja in snovanja v preteklem letu, z izgledi v bodočnost. Tu objavljamo glavna dejstva.

Osrednje društvo s svojimi 21 domovi in kočami, s svojimi nad 5000 člani ter celotno SPD je močna gospodarska organizacija, je ena najbolj krepkih in aktivnih postojank prosvetnega izživljanja Slovencev ter eden najlepših dokazov organizatorne sposobnosti in pridnosti našega naroda. Društvo korenini v ljubezni do naših gora in črpa iz te ljubezni vire in sredstva za svoj razmah. Že

same številke o sejah (odborovih je bilo 40, v odsekih 90, skupaj 132) govore o živahnem delovanju odbora in njegovih številnih odsekov. Pisarna je prejela 3716 in odposlala 4089 dopisov. — V letu 1937 je bilo 3071 rednih članov, 1171 akademikov in 860 omladincev, skupno 5102 člana. — Društvo je vzdrževalo živahne stike z vsemi sorodnimi organizacijami; udeleževali smo se vseh zborovanj in posvetovanj, kjer je bilo treba zastopati interese planinstva (pri železniški direkciji, banski upravi, tujskoprometni zvezi, prirodoslovnem društvu itd.), oddali smo mnenja o osnutku zakona o zaščiti prirode, o nacionalnih parkih, o zakonu o telesni vzgoji, o pogozdovanju goličav. Sodelovali smo pri ureditvi poročanja o vremenu in snežnih razmerah pozimi, regulaciji kolektivne propagande v inozemstvu, porazdelitvi zimskih gostov po slovenskih planinskih postojankah itd. Zahtevali smo reformo prometa, posebej ponovno na oblastva priskali zaradi pluzenja ceste v Bohinju i. dr.

Naši društveni funkcionarji zavzemajo tudi v Glavnem odboru SPD vodilna mesta, v Zvezi Jugoslovanskih planinskih društev je naš predsednik obenem njen glavni tajnik, Ljubljana je organizirala lepo uspelo foto-razstavo Zveze v Novem Sadu in dala dva glavna referata za njen kongres; v Asociaciji Slovanskih planinskih društev in v Mednarodni Uniji sodelujemo aktivno s svojimi zastopniki: lahko ugotovimo, da je naše društvo dobro poznano v slovanskih državah in v ostalem inozemstvu. Priredili smo odpravo naših planincev v inozemstvo in sicer v Dauphinejo, kjer so izvedli dovolj težavnih tur. — V domačih gorah je bilo izvršenih nekaj prvenstvenih vzponov; tudi sicer je bilo precej življenja, dasi so bili maj, junij in avgust močno deževni. Smrtnih nesreč, posebno zaradi plazov, je bilo izredno veliko: 17; o njih je poročal Plan. Vestnik.

Obsežno je bilo delo odsekov. **Gradbenemu odseku** so nizki gradbeni krediti omogočili le izvršitev najnujnejših vzdrževalnih popravil, a ta so bila številna. Pri Češki koči se je predvsem premestilo stranišče in se je skrajšal dohod z Jezerskega. — Na Kamniškem sedlu se je uredila cisterna, pri Domu v Kamniški Bistrici se je preuredila depandansa, priredila zasilna shramba za kolesa, oskrbnik si je postavil na lastne stroške svinjak, a pot od Zagane peči proti Kokrskemu sedlu so po naših navodilih popravili skavti. — Na Veliki Planini smo pridobili nad 20.000 m² sveta — Za prekritje Krevčke koče na Ratitovcu so pripravljene skode. — Valvazorjeva koča pod Stolom je prešla pogojno v last Kranjske podružnice, ki bo tam zgradila novo poslopje. — Pri Aljaževem Domu in Staničevi koči so se namestili spredaj novi žlebovi. Strelvod in streho smo popravili na Staničevi koči in na Triglavskem Domu na Kredarici. — Pri Aleksandrovem Domu se je popravila kuhinjska naprava. — Postavitev nove Vodnikove koče na Velem Polju so pretirane zahteve domačinov za les zaenkrat onemogočile. — V Domu na Komni se je najprej poskrbelo za izdatno zalogo kapnice in se je zajel studenec, ki daje ob vsakem času dovolj vode za pitje in kuho. Vsa zgradba se je od zunaj obila z lesom in se je uredilo in izboljšalo še več drugih stvari v Domu in neposredni okolici. Nanovo se je napravila zvezna steza s spodnje četrtine serpentin na Komno preko jarka nad strugo Male Savice do slapa Savice. Pot čez Komarčo do koče pri Triglavskih jezerih se je temeljito popravila. Preteklo jesen so se izdelali tudi načrti in proračun za prezidavo in povečavo hotela »Zlatorog«. (Posojilo Pokojninskega zavoda v Ljubljani din 600.000). — Vojaška mejna uprava je lani z našo strokovno in finančno pomočjo začela graditi od Črne Prsti do Triglavskih jezer jahalno pot v primerni razdalji od državne meje; letos se bo delo nadaljevalo.

Alpinski in zimsko-alpinski odsek sta se združila k skupnemu delu. K sodelovanju se pritegne tudi akademska skupina. Kakor povsod v planinskih organizacijah, tako naj bo tudi naš alpinski odsek torišče živega, treznega in sestavno-delavnega in preudarnega planinskega naraščaja. Odbor S. P. D. podpira z vsemi razpoložljivimi sredstvi stremljenje odseka. Odsek je prevzel in izvršil prireditev izleta v Dauphinéjo. Akcijo je odbor omogočil z znatno podporo. Opise drznih in težkih tur priobči »Planinski Vestnik« v dvojni številki za april in maj. — Dovršene so zamudne priprave za novo kartoteko vseh plezalnih vzponov v naših planinah, po grupah in stenah, opremljeno s fotografijami z v njih zarisanimi smermi, in variante. Smučarskih tekem alpinski odsek v okviru Planinskega društva ne bo več propagiral med svojimi

člani, odkar so tekmovanje v smučanju prevzeli klubi JZSS. Je pa SPD privedlo smučarske telovadne večere in smučarske tečaje v svojih višinskih postojankah. Udeležba je bila povsod odlična. — Odsek je organiziral radiovečere v planinski uri. Predavatelje je pridobil izvečine pri članih odseka in odbora. — Za smučarsko smer čez Triglavsko pogorje od Staničeve kočee čez Hribarice v dolino Za jezeri in do Doma na Komni so se izdelali načrti za stalne visoke markacije. — Vstop v naše neoskrbovane kočee v zimskem času je dovoljen le s pooblaščenim vodnikom ali nosačem. — V odseku se je tudi razpravljalo o nadelavi potov po grebenu Rateških Ponc do Kotovega sedla po naši strani, o izboljšanju in nadelavi potov na Jalovec po naši strani iznad Ozebnika, čez Kotličee na Tursko goro, čez Konja, z Jezerskega sedla na Križ, čez Osredok na Križko planino. — Načrte, da se postavijo v naših planinah zasilna zavetišča na samotnih in v megli nevarnih krajih, Osrednje društvo za enkrat ne bo izvedlo, pomnožile se pa bodo zimske markacije; za zgradbo zavetišča na Vel. Kotu, Križkih Podih in Malih Podih smo zainteresirali podružnice. — Prihodnja odprava v inozemstvo se prične pripravljati že sedaj. — V odseku so se obravnavala tudi sporna vprašanja raznih plezalnih vzponov. — Seznam vseh plezalnih vzponov v letu 1937 se pripravlja za objavo v »Planinskem Vestniku«.

Literarno-znanstveni odsek je, kakor dosihdob, 1. vso skrb stalno in v glavnem posvetil društenemu glasilu Planinskemu Vestniku, ki ga izdaja in vzdržuje samo naše Osrednje društvo. Naš časopis dostojno predstavlja idejni in realni pokret našega planinstva, pa ga postopoma in sestavno uvršča tudi med svetovna planinstva, s posebnimi članki, ob danih pogojih kar s celimi številkami (lani s švicarsko, letos z dauphinejsko), dosledno pa s tem, da se je poročevalstvo o inozemskih planinskih časopisih vsestransko razširilo na vse dele naše zemlje. Tako se je naš Vestnik in z njim naše planinstvo in naš narod hitro in dokazno uveljavil med svetom in nam je zagotovil zamenjavo z dragocenimi svetovnimi planinskimi publikacijami z vseh delov sveta.

Gradiva, t. j. izvornih spisov in poročil naših pisateljev in izvestiteljev, je vedno v izobilju. Urednik je na vsaki seji poročal o došlih rokopisih, za vsako številko se je določil razpored, pri čemer se je — poleg raznih aktualnosti — oziralo po možnosti na pestrost vsebine. Dejstvo je, da se naš Vestnik mnogo čita, dosti več, nego se naroča; posebno priljubljen je v dijaških krogih. Nezadovoljivo je ostalo in se še slabša število plačujočih naročnikov; 2114 plačujočih naročnikov imamo pri članstvu, ki se bliža deseti tisočici. Žal, da se ni v pravem času združila na predvojni način članarina z naročnino; iz upravnih ozirov je danes tako avtomatično naročanje pač neizvedljivo. — 2. Priprave za knjigo o alpski flori se nadaljujejo. Treba bo le dobiti gmotna sredstva, okrog 140 000 din, svota, ki je sicer delno zasigurana, oz. obljubljena. Besedilo je v glavnem že spisal prof. Viktor Petkovšek, rastline (okoli 170) so že izbrane; zamudno in kočljivo pa je slikanje teh rastlin, ker hočemo vse oskrbeti z domačimi močmi, slikar pa, ki smo ga pridobili, je zelo zaposlen ter je naslikal v pretekli sezoni približno eno tretjino slik. V zvezi s to knjigo je sestava zaščitenih rastlin na pregledni tabeli. Oboje delo se bo nadaljevalo. — 3. Alpski muzej. Glede njega smo doživeli razočaranje. Zasnovali smo obširen načrt, kar nam je mestna občina preklicala prepustitev obljubljenih prostorov. Zato smo prekinili akcijo pripravljanja in zbiranja. Odprla pa se nam je velikopoteznejša možnost, namreč svoječasna ustanovitev »planinskega doma«, kjer bi bilo mesto tudi za naš muzej. Prostor za tak dom bi se dobil v mestu samem ali z zamenjavo našega zemljišča (Šišenski hrib, Bohinj), ali s prepustitvijo pripravnih prostorov v Ljubljanskem Gradu (ako bo zares kdaj posvečen kot shramba dokazov slovenske bitnosti), ali v Tivolsem gradu. Dokler nimamo prostorov, se ta akcija ne more nadaljevati v započetem obsegu. — 4. Predavanja. Odsek jim je tudi to leto posvetil vso pozornost. Predavanja so bila: Transilvanske Alpe (Jakšić), Dauphinejske Alpe (dr. Mrak, Hvastja, dr. Potočnik), Andi (Stolarski), O gorah, planotah in ljudeh v Tibetu (dr. Tichy). — 5. Prospekti planinskih postojank so v zasnovi za vse važnejše kraje; obsežnega smo izdali za Dom na Komni. — 6. Seznam markiranih potov, ki bo obenem točen preglednik naših naprav, je do zadnje redakcije končan. —

7. Planinsko terminologijo, ki jo je sestavil in našemu društvu prepustil † dr. Tuma, je odsek izročil v presojo jezikoslovcem; od takrat teče že tretje leto, ne da bi se ti o delu izjavili, zato se je odsek odločil, da bo to terminologijo predal objavi, bržko bodo najdena za to sredstva. — 8. Na čas boljšega finančnega stanja je odbor odložil izdajo novega vodnika po Julijskih in Kamniških Planinah ter novim zahtevam ustrežajočega zemljevida slovenskih planin. — 9. Odsek je izročil vse publikacije, ki so dospele v zamenjo za naš Vestnik, društveni knjižnici. V načrtu ima nakup temeljnih planinskih del. Od njega izvira pobuda, da naj bodo v vsaki naši oskrbovani koči zbrane vse naše domače planinske publikacije. — 10. Društvo pripravlja izdajo izbranih spisov naših planinskih pisateljev; s šestorico smo se načelno že dogovorili. Kot prvo knjigo bomo izdali še tekom tega leta Izbrane planinske spise Janka Mlakarja.

Foto odsek je izbiral priloge in sploh vse slike za »Planinski Vestnik« ter za propagandne društvene prospekte. Imel je enajst sej in je priredil več večbalnih večerov. Pouk se je vršil praktično, v temnici, v manjših skupinah, pod vodstvom prof. Janka Ravnika. — Odsek je izvršil zamudne priprave za izdajo II. albuma planinskih slik. Izdajanje albumov se bo nadaljevalo; v teku so priprave za izdajo Brinškovega albuma (pokojni Brinšek je ves svoj fotografski material zapustil SPD). — Foto odsek je vodilno sodeloval pri veliki razstavi planinskih slik iz vse države lani v septembru v Novem Sadu. Naše društvo je na tej razstavi odneslo malone vse glavne nagrade. Sedaj se vršijo priprave za razstavo planinskih fotografij v Pragi v septembru ob priliki kongresa Mednarodne Unije. — Člani SPD naj se v obilnem številu udeležujejo fotovečerov naših izvrstnih učiteljev; enako naj se pogosto poslužujejo naše brezplačne fototemnice.

Knjižnica šteje 1876 knjig, v preteklem letu se je povečala za 142 knjig. Člani so se je precej posluževali, zlasti mlajši planinci. V preteklem letu jo je strokovnjaško uredil g. ravnatelj Anton Dokler, za kar mu bodi izrečena posebna toplja zahvala.

Markacijski odsek. Kljub izdatnemu trudu se nam še ni posrečilo najti naslednika pok. A. Knafelcu, ki ga bridko pogrešamo. Začasno smo rešili markacijsko vprašanje s tem, da so si odborniki razdelili skrb za posamezna področja, zlasti v ljubljanski okolici (Šmarna gora, Krmsko hribovje itd.). Nujno delo kliče po organizatorju.

Akademski skupina si je na ustanovnem občnem zboru, ki se je vršil marca 1937, izvolila prvi odbor, ki je vodil poslovanje naše skupine do 19. novembra 1937. Imel je 9 rednih sej. En član akademske skupine (Hvastja) se je udeležil ekspedicije v Dauphinejo, dva sta vodila pezalne tečaje: Dovjak v Martuljku (obisk 6 članov) in Hvastja na Kamniškem sedlu dvakrat (skupno 10 udeležencev). Za nabavo opreme, za ekspedicijo v Dauphinejo, za nagrado vodjem pezalnih tečajev in podporo za prvenstvene vzpone se je izdalo 6400.50 din. Dohodkov je bilo 9861.50 din. — Dne 19. novembra 1937 je bil izvoljen novi odbor. Da zbudi med akademiki več zanimanja za planinstvo, je prirejala akademska skupina strokovna predavanja o »alpinizmu«, o »alpskem živalstvu« in o geologiji naših Alp; predavanja so dobro uspela. Smuškega tečaja na Kravcave se je udeležilo 20 akademikov. Kartoteka prvenstvenih vzponov zelo napreduje in bo kmalu končana. Ker si večina akademikov ne more sama nabaviti opreme, je odbor sekcije sklenil, da nabavi najnujnejšo opremo, ki jo bo izposojal članom. Za to je postavka v proračunu 4000 din, za tečaje in propagandne izlete 3500 din, za druge izdatke 2961 din. Dohodki so predvideni s 7000 din, poleg prebitka 3461 din iz prejšnje poslovne dobe.

Mladinski odsek se je meseca novembra 1937 preosnoval v toliko, da je pritegnil k sodelovanju zastopnike vseh ljubljanskih srednjih in meščanskih šol. Zdaj se bori posebno za to, da ministrstvo prosvete dovoli dijakom srednjih in meščanskih šol direktno včlanjenje pri Mladinskem odseku SPD. Naše društvo se čuti dolžno, da to planinsko mladino, ki rada, a brez dobrohotnega vodstva prihaja v planine, kjer uživa ugodnosti SPD, tudi vzgaja v prave planince. Dijaki, pravilno planinsko vzgojeni, bodo v bodočnosti pravi čuvarji naše planinske narave in poborniki dostojnega planinstva. — Mladinski odsek je imel do sedaj

tri predavanja; do pomladi jih bo imel še več, zabavnih in poučnih. Med božičnimi počitnicami so se vršili izleti v Bohinj, na Zelenico, v Velike Lašče in v Planico. — Odesek je razpisal med dijaki planinci nagradno tekmo za najboljši spis pod naslovom »G o r a i n j a z«. Druga nagrada je bila razpisana za plakat o varstvu planinske flore; plakat naj bi narisal dijak, razobešen bo na vseh zadevnih šolah. — Tekom poletja namerava odesek odposlati več planinskih kolonij. Iz njih se bodo po možnosti v bodočnosti razvile prave planinske šole. Treba pa bo še pridobiti primerne planinske domove za mladino. Letos bomo poslali dva člana odbora Mladinskega odseka v Fragrant, kjer ima Nemško planinsko društvo posebno planinsko šolo. — Mladinski odesek bo po možnosti sestavil za »Planinski Vestnik« poseben mladinski kotiček, kot predhodnik posebnega planinskega mladinskega vestnika.

Poročilo gospodarja Osr. društva — obračun za leto 1937.

Gospodar Ivo Marsel je o obsežnem in zamotanem gospodarskem kretanju društva, oprt na potrebne stolpe števil, razgrnil z znano točnostjo svoje obširno in pregledno poročilo, iz katerega posnamemo glavne podatke:

Dohodki. Oskrba koč. Dohodki iz te oskrbe so temelj našega gospodarstva. Dotok turistov smo, kolikor smo mogli, usmerili v naše postojanke, da bi povečali njihov obisk. Vremenske neprilike — zlasti v zimskem času — so bile vzrok, da je obisk v naših pravih planinskih postojankah nekoliko padel; največji je bil v Aljaževem Domu. Razveseljivo dejstvo je, da se tuji zelo pohvalno izražajo o naših planinskih napravah. Iz poseta (22.695) so nam prinesle dohodkov 363.707,82 din. Neugodna zima in slabo vreme ob nedeljah v juniju in juliju je bilo vzrok, da je dohodek iz oskrbe napram lanskem nazadoval, razen pri Cojzovi koči in Kamniški Bistrici.

Izguba: uprava 143.022,38 din, članarina Glavnemu odboru 9285 din, foto odesek 1.256,50 din, ekskurzije 10.175 din, predavanja 4.158,25 din, propaganda 8.035,50 din, tečaji 170 din, vzdrževanje koč 37.662,15 din, pota in markacije 17.256,50 din, obresti 70.818,95 din, prispevek za knjigo planinske flore 10.000 din, »Planinski Vestnik« 9.493,25 din, pravna zastopstva in kolkovine 1.623,75 din, obvezni prispevki 3.038 din, odpisi: 10% pri inventarju 77.617,25 din, 5% pri stavbah 155.454,85 din; skupaj 559.067,33 din.

Dobiček: oskrba 363.707,80 din, društveni viri: vpisnina 5.250 din, članarina 77.992 din, darila 40.246 din, dohodek iz pisarniške zaloge 18.714,58 din, izguba 53.156,95 din; skupaj 559.067,33 din.

Bilanca. A kt i v a: blagajna 12.990 din, denarni zavodi 12.418,65 din, nepremičnine: stavbe 1.762,581 din, posestva 48.412 din = 1.810.993 din, inventar 697.128 din, zaloga 82.389,56 din, dolžniki 135.201,46 din, efekti 2.100 din, kavcije društva 15.500 din; skupaj 2.768.720,67 din.

P a s i v a: denarni zavodi: Mestna hranilnica 388.510 din. Pokojninski zavod 574.479,17 din, upniki 331.383,50 din, fond knjige za planinsko floro 35.612,25 din, kavcije oskrbnikov 96.034,76 din, prehodni računi 26.335,25 din, premoženi 1.369.522,60 din, izguba 53.156,95 din; skupaj 2.768.720,67 din.

Društveni proračun za l. 1938: Dohodki: oskrba 320.000 din, društveni viri: vpisnina 5.000 din, članarina 75.000 din, darila 30.000 din, dohodki iz prodanih tiskovin 10.000 din; skupaj 440.000 din.

I z d a t k i: osebni izdatki 82.373 din, najemnina 16.800 din, kurjava in razsvetljava 5100 din, čiščenje pisarne 3600 din, pisarniške potrebščine 8000 din, poštnina 8000 din, telefon 2000 din, manipul. stroški Poštne hranilnice 3000 din, zemljeknjižne ureditve 5000 din, razno 5627 din = 140.000 din; članski prispevki Glavnemu odboru 9000 din, foto odesek — za material 500 din, propaganda in prospekti 9000 din, knjižnica: vezava in nabava novih knjig 4500 din, pota in markacije 20.000 din, vzdrževanje zgradb 60.000 din, nabava in popravilo inventarja 25.000 din, obresti in odplačilo dolga 172.000 din; skupaj 440.000 din.

Poročilo računskih preglednikov. Revizorja gg. Lindtner in Ferlinec predlagata odboru absolutorij. Soglasno sprejeto.

Namesto umrlih odbornikov gg. Knafelca in Rozmana in zaradi prezaposlenosti izstopivših gg. Khama Milana in dr. Novaka Franca se soglasno izvolijo dr. Tomišek Stanko, ing. Pardubsky Henrik, Kunaver Pavel, Pučnik Adalbert. Delegate za skupščino SPD bo odbor določil po lastni uvidevnosti.

2. Belokranjska podružnica. (Črnomelj, 15. februarja 1938.)

Iz poročila predsednika (Franc Herkovič): Zaradi prezadolženosti je pretela podružnica likvidacija. Vendar je odboru tekom treh let poslovanja uspelo, da je dolg 80.000 din skopnel na približno 29.000 din; s tem je podružnica rešena. Razen tega smo v tej dobi vsestransko popravili svojo kočo na Mirni gori. V tujsko-propagandne svrhe smo v funkciji Tujsko-prometnega društva priredili »Tujsko-prometni tečaj« in »Belokranjski dan na Mirni gori«; oba sta zelo dobro uspela in privabila Belokranjce od vseh strani. — Izreče se zahvala darovalcem (v gotovini): občini Črnomelj, Posojilnici v Črnomlju, kr. banski upravi za popravilo strehe Mitrovega templja in za napisne tablice.

Iz tajniškega poročila (Ivo Pavletič): Poleg že omenjenih dveh prireditev smo imeli 1. februarja t. l. svoj zelo dobro posečani običajni planinski ples. Najemino za naš Dom na Mirni gori smo uredili z oskrbnikom g. Kobalom, ki upravlja Dom v naše zadovoljstvo. Pripravili smo novo sobo, zboljšali postelje, popravili vodnjak, stranišča, škarpo za poslopje, okna, postavili v jedilnici peč, obnovili markacije. Naš Dom je sedaj skoraj popolnoma urejen in prenovljen.

Iz obsežnega blagajniškega poročila (Jakob Gorjup): dohodki 11.992,75 din, izdatki 10.939,75 din, prebitek 1.053 din. Prejšnji oskrbnik dolguje društvu še 4.741,57 din. Dolgovi društva so: Mestni hranilnici 16.274 din, Korenu Petru 13.000 din, skupaj 29.274 din. V treh poslovnih letih sedanjega odbora so terjatve upnikov padle za 49.414 din. Tako zadovoljivo stanje je v glavnem zasluga nekaterih uvidevnih upnikov s tudi 100% žrtvo; poleg že lani navedenih beležimo neko neimenovano žrtve 14.000 din. Ob takih idealnih podpornikih se dvigamo, nergače vabimo k skupnemu delu. — Blagajniku zbor živahno pritrjuje.

Soglasno se je izvolil in sestavil nov odbor: predsednik prof. Jože Kos; podpredsednik Alfonz Lackner; tajnik Avgust Anderluh; blagajnik Jakob Gorjup; gospodar Franc Kunc; odborniki: Tatjana Vrankovič, dr. Stefan Šobar, Martin Plut, Alojzij Šetina, Ivo Pavletič, Anton Grahek; namestniki: Jože Štrubelj, prof. Kunst, dr. Boris Malerič; revizorja: dr. Rasto Tusulin, Vladimir Martelanc.

3. Bohinjska podružnica. (Srednja vas, 20. marca 1938.)

Predseduje Janko Hodnik. Odpošlje se pozdrav častnima članoma senatorju dr. Marušiču in poslancu Ivanu Mohoriču. Predsednik poroča, da se je podružnica včlanila pri Zvezi za tujski promet, omenja anketo na Jesenicah glede železniških zvez kakor tudi drugih ugodnosti, predlaga postavitev spomenika padlim vojakom na pokopališču na planini Na Kraju in ureditev zapuščenega pokopališča. Podružnica je stopila v stik s tujsko-prometnim društvom pri Sv. Janezu zaradi izdaje skupnih prospektov. Poroča dalje o prošnjah, zavrženih in uslišanih. Markacije je izvršil g. Zupanc. Ustanovil se je odsek »Mladih planincev« med šolsko mladino; zahvala gre učiteljsstvu. Od fotoamaterjev se je posrečilo dobiti dobre posnetke naše kočje in nje okolice. Težko breme so dolgovi; to leto se je odplačalo 22.000 din.

Tajnik Janez Hodnik navaja podrobnosti o delovanju. Važno je, da je podružnica dosegla priznanje svoje postojanke kot klimatičen kraj.

Blagajnik Žvan Martin poroča: dohodkov je bilo 62.389,89 din in prav toliko izdatkov. Dolga ima podružnica s koncem leta 1937 še 65.383,93 din. Na predlog gosp. Bernika kot računskega preglednika se blagajniku izreče razrešnica.

V zvezi s proračunom so se vsestransko premotriale nujnosti raznih popravil kočje in se je sporazumno rešilo izplačilo nekega dolga (gg. Janko Hodnik, Anton Štros, Kavalar, Anton Žvan).

Mesto gospodarja prevzame (namesto odstopivšega g. Kavalarja) Žvan Anton, prometnik iz Nomenja.

4. Podružnica »Bohor«.

(Rajhenburg, 9. januarja 1938.)

Predseduje načelnik Žnuderl Bernard. Zahvaljuje se pripravljalenmu odboru v Rajhenburgu, obrazložil je naravne krasote okoliša podružnice in poročal, da se je dosedanja podružnica v Kozjem borila s težkočami, ki so ogražale njen obstoj. — Ker je tajnik službeno zadržan, poda načelnik tudi njegovo podrobno poročilo. — Blagajniško poročilo (Mihael Žmavc) izkazuje dohodkov skupno 6.516,86 din, izdatkov 533 din prebitek 5.983,86 din. Blagajniku se izreče razrešnica.

Delegat Glavnega odbora, dr. Milko Hrašovec iz Celja, spregovori informativno in pobudno na zbrane planince.

Volitve novega odbora. Soglasno se izvolijo: načelnik Žnuderl Bernard, inž. arh., Rajhenburg; podnačelnik dr. Jenko Mile, notar, Kozje; tajnik Zemljak Viktor, obč. p. tajnik, Rajhenburg; blagajnik Žmavc Mihael, trgovec, Rajhenburg; gospodar Vidmar Martin, rud. uslužb., Senovo; odborniki: dr. Hafner Boren, posestnik, Rajhenburg, dr. Moser Franc, veterinar, Kozje, Učakar Miško, rud. podurad., Senovo, Kodelja Stanko, rud. podurad., Senovo, Levstik Ivo, učitelj, Rajhenburg, Kaver Janez, šol. upravitelj, Sv. Anton pri Rajhenburgu, Radej Jožef, pos. sin, Dovško; namest. tajnika Fabjančič Avgust, trgovec, Senovo; nam. blagajnika Vutkovič Mihael, rud. namešč., Senovo; nam. gospodarja Guček Miroslav, rud. uslužb., Senovo; preglednika računov: Lamber Avguštin, želez. urad., Rajhenburg, Solina Franc, trgovec, Dovško. Dalje so se izvolili trije odseki: Propagandni odsek: načelnik Fabjančič Avg., Senovo, in odbor: dr. Hafner Boren, Rajhenburg, Vidic Drago st., Senovo, Avsenak Alojz, Senovo, Zemljak Viktor, Rajhenburg, Kaver Janez, Rajhenburg, Leskošek Ivan st., Rajhenburg, Rožič Alojz, Sevnica, in Supan Mirko, Senovo. — Gradbeni odsek: načelnik inž. Dular, Senovo, inž. Senica, Senovo, inž. arh. Žnuderl Bernard, Rajhenburg, Žmavc Mihael, Rajhenburg, in Vrč Ivo, Kozje. — Reševalni odsek: načelnik dr. Fr. Benedičič, Senovo, Vidic Drago ml., Senovo, Učakar Miško, Senovo, Završnik Martin, Rajhenburg, Rožič Alojz, Sevnica, in Cijan Jožef, Senovo.

Na predlog večine članstva se je spremenilo ime »Kozjansko-planinska podružnica SPD v Kozjem« v: »Podružnica SPD »Bohor« v Rajhenburgu«; s tem je tudi sedež prenesen iz Kozjega v Rajhenburg, kjer je sedaj večina članstva.

Pri slučajnostih poda dr. Jenko še nekaj smernic o nameravani postavitvi koč, s tem, da je razložil, kakšne prednosti ima »Oslica«, »Javornik« in »Skalica«. Na Bohor naj se markira čim več potov. V okrožje naše podružnice se uvrstijo še Brežice, pod Novomeško pa spada Krško. Gg. Fabjančič in dr. Jenko vabita k živemu delu.

5. Dravinjska podružnica.

(Slov. Konjice, 18. marca 1938.)

Predseduje načelnik Viktor Wagner. Iz njegovega poročila: Zaradi neprestanega deževja je bila poletna sezona slaba; boljša je bila zimska. Tudi je na Pohorju zdaj več novih koč in se obisk porazdeli. V preteklem letu je bila dokončno urejena razlastitev veleposestva Windischgrätz in je sedaj gospodar Peskačasna državna uprava. Agrarna komisija je bila v avgustu t. l.; za delegata sta bila določena gg. Gajšek Karel, nar. poslanec, in Šuc Stefan. Upanje je, da se bo zadeva s Peskom uredila v teku tega leta. Najvažnejša skrb je ta, da se izvrši nakup zemljišča, ki meji na Pesek, in se nakupljeno zemljišče potem zamenja s Peskom. — Podružnica je priredila samo običajni pohorski tabor s sv. mašo na prostem (g. dr. Meško); planinski ples smo tokrat opustili. — Pri koči so se uredila stranišča, izvedla se je kanalizacija in se je izvršilo več manjših popravil. Podružnica je danes brez dolga. Obisk je nazadoval, prenočišč pa je bilo nekaj več. Z oskrbnico je podružnica zadovoljna. Podružnica je sklenila v letošnjem letu zgraditi kapelico.

Tajnik (Nande Nardin) je podal podrobno poročilo. — Poročilo blagajnika (Josip Kangler): dohodki 60.775.79 din, izdatki 39.600.40 din, prebitok 21.175.39 din. Vsote je blagajnik izkazal v vseh podrobnostih. — Pro-račun za poslovno leto 1938/39 izkazuje 35.450 din dohodkov in prav toliko izdatkov. — Poročilo gospodarja (Lojze Malenšek) obsega podatke o obisku koče, o prenočnini, o konzumu in o izvršenih popravilih. Vrednost koče z inventarjem znaša 175.000 din, zavarovana je za 160.000 din. — Poročilo foto-odseka (g. Wagner): pozna se slabo leto, razpečalo se je manj slik (800 slik, 500 tisk. razglednic), vendar je odsek oddal glavni blagajni 1.500 din iz čistega donosa, obdržal pa 802 din kot obratni kapital. V Novi Sad se je poslala velika slika naše postojanke. Odsek je razpečal od začetka obstoja do danes 14.000 fotografskih in 4.000 tiskanih razglednic ter oddal glavni blagajni skupaj 13.000 din čistega donosa. Zbor pohvali delovanje g. Wagnerja, Wagner pa odgovori, da gre največja zasluga za donosno delovanje foto-odseka gđc. Pernatovi. — Za markacijski odsek našteva Lojze Malenšek obnovljene poletne in zimske markacije in tablice. Na poti Pesek-Klopni vrh so se premostili jarki. Odsek se mora boriti z velikimi težavami. Na nekaterih mestih ne drži nobena tabla in nobeno znamenje; table sproti razbijejo, znamenja pa zamažejo ali izsekajo ali kar drevesa posekajo. To uničevalno delo se pozna najbolj na poti Zreče—Sv. Kunigunda—Planina in Zreče—Padeški vrh—Pesek. — Smuški odsek (g. Nande Nardin) šteje 18 članov samih netekmovalcev. — Tujsko-prometni odsek (g. Wagner) se je 27. jan. 1938 razpustil in sicer iz razloga, ker te posle vodi itak podružnični odbor sam; njegova imovina (2.206 din) je bila oddana podružnični glavni blagajni. Po revizijskem poročilu (g. Šuc) se izreče odboru zahvala in razrešnica.

G. Gajšek Božidar izreče kot odposlanec Glavnega odbora SPD najprej podružnici priznanje za njeno brezhibno administrativno poslovanje. Potem stvarno informira javno o delovanju Glavnega odbora, o pomenu skupščine, o načrtih Zveze Jugosl. planinskih društev, o tujskoprometnih vprašanjih, o propagandi, o reševalnem prispevku postojank na Pohorju in priporoča naročbo »Plan. Vestnika«. — Predsednik se delegatu zahvali za izvajanja in nasvete.

6. Gorjanska podružnica.

(Gorje, 2. februarja 1938.)

Predseduje načelnik Čundrič. — Tajnik g. Zima poroča: Prireditev tombole ni bila dovoljena. Udeležili smo se skupnega izleta vseh gorjanskih društev na Pokljuko; ob izletu se je obnovila spominska plošča na Galerijah kraljeviča Andreja, ki so jo pritrtili člani jamskega odseka. — Blagajnik g. Por poroča: dohodkov je bilo 3.791.84 din, izdatkov 1.772 din; v zalogi so razglednice in nekaj prospektov. — Odboru se prizna razrešnica (revizor gosp. Hudovernik). — Markacijski odsek (nač. Zima) je obnovil markacije na pešpoti Galerije—Mrzli Studenec, delno so se obnovile Galerije. — Jamski odsek (nač. g. Zima): pregledalo se je več jam in prepadov, ki bi prišli v poštev za poset. Odsek je imel eno plesno prireditev. Od banske uprave je dobil 500 din podpore; nabavil je 160 m vrvi in drugo orodje. — Slučajnosti: Odobri se dogovor z gospodarskim odborom za najem sveta na Kranjski dolini. Vršil se je razgovor o Vintgarju.

7. Jeseniška podružnica.

(Jesenice, 7. aprila 1938.)

Predseduje načelnik Ivan Šetinc. Zbor počasti spomin umrlih članov: dr. Kogoja in Miha Čopa. Delo podružnice je bilo osredotočeno v vzdrževanje Kadilnikove koče ter v prizadevanju, da dobimo Golico popolnoma v svojo posest. Zaradi slabega vremena je poset naše koče znatno zaostal.

Tajniško poročilo (D. Cerar): Podružnica šteje 267 članov in članic, priredila je dve predavanji (Cop Joža in Zupančič Uroš). Da si pribori Golico, se je podružnica pogajala z Osrednjim društvom v Ljubljani; sporazumeli

smo se za najemnino obeh koč letnih 15.000 din in z obvezo, da bomo izvršili potrebna popravila na obeh kočah letno z zneskom 1000 din. Na foto-razstavi v Novem Sadu nas je zastopal član Slavko Smolej z 10 izbranimi deli. Isti član se je odlično uveljavil s svojimi planinskimi posnetki pri opremi nove Kugyjeve knjige. Mladinski odsek lepo uspeva.

Blagajnik (Ivan Pohar) poroča, da je bilo 38.855,56 din dohodkov in 26.286,75 izdatkov, čisti dobiček 12.568,81 din. Podružnična imovina predstavlja vrednost 106.218,98 din. — Gospodar (Jaka Čop) se pritožuje zaradi slabega poseta in vremena, o slabem stanju kože in o drugih popravilih. — Mladinski odsek (F. Kreutzer) se razveseljivo razvija, šteje 50 članov. Ima svoj odbor, na občnem zboru ga zastopata tajnik Klinar Tone in podpredsednik Škrinar Ivan. Priredil je 6 članskih sestankov in 5 skupnih izletov, ima 209 din gotovine, 3 šotore in ostalo opremo. — Vsa poročila so bila soglasno sprejeta, za revizorje predlaga g. Kosmač blagajniku in odboru razrešnico s pohvalo.

Dr. Potočnik je pozdravil občni zbor v imenu Glavnega odbora ter želel še lepših uspehov. — Slučajnosti. G. Pohar poroča o akciji za postavitev nagrobnega spomenika pok. M. Čopu. Korenini opozarja na potrebo nove kože na Golici, preds. Šetinc priporoča »Plan. Vestnik«.

8. Kamniška podružnica.

(Kamnik, 16. marca 1938.)

Predsedujoči načelnik dr. Trampuž Franc poroča o razgovorih z direktorjem dvornih lovišč inž. Dimnikom zaradi zavetišča na Podeh; malo upanja ima za dovoljenje. — Poročilo tajnika (Makso Koželj): Na izrednem obč. zboru je bil izvoljen odbor: predsednik dr. Trampuž Franc, podpredsednik Skala Alfonz, blagajnik Vivoda Janko, tajnik Koželj Makso; odborniki: Biško Karel, Čerer Berto, Kramar Miloš; namestnika: Ulčar Franc, Lap Cene. Zaradi odhoda iz Kamnika dveh odbornikov (Ulčar in Kramar) sta bila pozvana v odbor g. Cene Lap in g. Dovjak Josip. Število članov 128; med letom sta umrla dva: Česen Ivan in Fajdiga Franc. Naročnikov na »Planinski Vestnik« 49. V lanskem letu ni bilo nobene nesreče, nosila in lekarne po kočah so v redu. Markacij ni bilo izvršenih nobenih. Imeli smo eno veselico (v Kamniški Bistrici), predavanj ni bilo. — Blagajnik Vivoda Janko poroča: Dohodki skupaj 7.104,25 din, skupni izdatki 2.478,75 din, ostane z lanskim pribitkom skupaj 20.459,50 din. Vsa poročila se odobrijo, blagajniku in odboru se prizna razrešnica.

Slučajnosti. G. Bokalič in dr. Žvokelj se zavzemata za ustanovitev in vzdrževanje odsekov, posebno mladinskega. Razpravljalo se je o zboljšanju železniških zvez, o Luški cesti in o priporoči »Planinskega Vestnika«.

9. Kranjska podružnica.

(Kranj, 28. januarja 1938.)

Predseduje načelnik Rojc, ki se spomni deveterih tržiških žrtev zaradi plazov; društvo je bilo trikrat zastopano na pogrebu. K stvarnemu delu pripominja, da je društvo naredilo lepo pot od najbližje postojanke na Veliki Poljani po vrhu na Storžič.

Tajnik (Piskernik) poroča o obsežnem administrativnem delu v zvezi z zahtevami Osrednjega društva, s prezidavo Valvasorjeve kože in s kontrolo koč po financarjih. Pozivlja na nakup strokov. publikacij; za izpopolnitev knjižnic se obrni na zasebnike. Prihodnje leto bodo volitve in 40-letnica obstoja društva. — Blagajnik (g. Kožman): dohodki 33.901,56 din, izdatki 12.839,31 din, čisto bilančno premoženje je pa: 375.985,26 din. Od Šmarjetne gore imamo 24 deležev (izmed 34). — Gospodar (Korsič) poroča, da je znašal denarni promet koč 94.667,30 din. Prečita posamezne postavke dohodkov in izdatkov ter javlja, da znaša čisti dobiček 17.921,60 din brez Šmarjetne gore (2.619,50 din). Na predlog revizorjev (gg. Valenčič in Holchaker) se izreče razrešnica.

G. Rojc poda kratko zgodovino o Valvasorjevi koči, katero opravljamo od leta 1919. Ker je v razsulu, smo se pogodili z Osrednjim društvom za odkup ter se obvezali, da zgradimo do 1. maja 1940 novo kočo, ozir. jo adaptiramo. Občni zbor dovoli najetje posojila 150.000 din. Na vprašanje župana g. Česnja glede Šavnikovega fonda se pojasni, da se fond po sporazumu z go. Šavnikovo porabi za zidavo koč, pozneje pa se vrne. Dr. De Gleria priporoča, da se za stavbo koč podružnica obrne na strokovnjake Osrednjega društva.

G. Tiplič kot delegat Osrednjega odbora poroča o idejnih smernicah SPD, o Zvezi Jugosl. plan. društev, o Asociaciji Slovanskih plan. društev in o Mednarodni Uniji planinskih združenj v Ženevi, posebno pa o načrtih in akcijah našega Osrednjega društva, ter poziva k krepkemu sodelovanju.

10. Kranjskogorska podružnica.

(Kranjska Gora, 25. marca 1938.)

Predseduje načelnikov namestnik, upravitelj Knap. Predsedniško poročilo poda blagajnik g. Pečar v glavnem z ugotovitvijo, da je podružnica mogla vršiti le nujne tekoče posle; popravila je pot na Prisojnik, bolje opremila koč v Krnici in zanjo odplačevala dolg. — Smuški odsek (načelnik g. Klofutar) šteje 40 članov; opravil je tekmo v alpski kombinaciji in v slalomu ter daljše izlete.

Tajnik (Andrej Černe): Obisk obeh koč od leta do leta pada; v Krnici 351, Na Gozdu pa 760; članov je 54.

Blagajnik (Franc Pečar): dohodki 19.588,25 din, izdatki 19.082,25 din, ostane 506 din. Dolga ima podružnica še 8000 din. Preglednik Franc Kosmač predlaga razrešnico. Sprejeto. Za delegata v skupščino se izvoli g. nadučitelj Franc Pečar. — Slučajnosti. Člani smuškega odseka naj vsi pristopijo k podružnici, kar načelnik smuškega odseka obljubi. — Zunanje stene koč v Krnici se bodo opažile (zima!).

11. Litijsko-Zagorska podružnica.

(Na Sv. Gori, 27. marca 1938.)

Predsednik Gvidon Birolla pozdravi navzoče, posebno častna člana dr. Krevla Josipa in Podboja Franceta ter zastopnika glavnega odbora g. Pučnika, in počasti spomin med letom umrlega častnega predsednika Ferda Tomazina.

Tajnik poroča: Članov je bilo v Litiji 70, v Zagorju 63, posetnikov koč na Sv. Gori 1115. — Dohodkov je bilo 23.154,45 din, izdatkov 26.905,30 din. Premožensko stanje podružnice je sledeče: aktiva: zemljišče s koč 160.000 din, inventar 15.000 din, zaloga vina po nabavni ceni 9300 din, skupaj 184.300 din; pasiva: dolg Okrajni posojilnici v Litiji 48.000 din, dr. Grašiču Ivanu 13.000 din, skupaj 61.000 din.

G. Pučnik izreče s toplimi besedami v imenu Glavnega odbora in predsednika dr. Pretnarja podružnici sožalje k izgubi g. Tomazina.

Pri slučajnostih se je govorilo o razširjenju »Planinskega Vestnika«, o osnovanju mladinskega odseka in o markiranju potov.

12. Mariborska podružnica.

(Maribor, 29. marca 1938.)

Predseduje inž. Vlad. Šlajmer, ki poda najprej kratko poročilo o udeleževanju Slovenskega Planinskega društva v mednarodni Uniji planinskih društev in pri Asociaciji Slovanskih planinskih društev ter o vodilni vlogi, ki jo zavzema SPD v Zvezi Jugoslovanskih planinskih društev, in navaja glavne resolucije te Zveze, nadalje o poslovanju skupnega reprezentanta domačega planinstva, t. j. Glavnega odbora SPD. Z obpohorskiimi posestrimami je razmerje tovariško, vsakoletnega sestanka njih delegatov pa to leto ni bilo. Podružnica

je zastopana pri stalnem mestnem turističnem odboru in v odboru za pozgodovanje. Likvidacija stavbne zadruge »Ribniška koča« je izvedena; naša podružnica prevzame obveznosti in premoženje likvidirane zadruge. Tako bo Senjorjev dom njena popolna last. Imamo lepo premoženje v nepremičninah in inventarju, a tudi mnogo obveznosti (obresti, odplačevanje dolžne glavnice). Dokupili smo parcelo okrog 5000 m² pri Mariborski koči. Odslej bomo za nekaj časa prekinili z investicijami. Zimski obisk naših pohorskih postojank bodo pospeševale smučeste poti, ki se pravkar nadaljujejo. Posebni cestni odcep od glavne banovinske ceste k Mariborski koči bo za nas izredno važen. Za zgraditev kapelice pri Mariborski koči je nabranih že 33.000 din, parcela je na razpolago. Novoustanovljeni alpinistični odsek se je dobro vpeljal.

Tajnik g. Božidar Gajšek poda svoje, do podrobnosti izdelano poročilo, iz katerega se tu navajajo glavna dejstva. Odborove seje so se vršile tudi na terenu. Članstvo: 2 častna člana, 16 ustanovnih, 915 rednih članov ter 447 članov mladinskega odseka, skupaj 1380. Ugodnosti polovične voznine pri skupinskih vožnjah na železnici se je posluževalo 330 članov. Z najnovejšimi odredbami prometnega ministrstva pa je zelo prizadeto naše planinstvo (ugodnosti šele pri dopotovanju preko 200 km i. dr.). Podružnica se je po odposlancih udeležila prireditve sorodnih organizacij in je bila z njimi v dobrih odnošajih. Priredila je martinovanje v Mariborski koči (g. Kravosu Ivanu se je tam izročila diploma častnega članstva) in običajni planinski ples dne 1. februarja in na Senjorjevem domu 26. februarja t. l. smučarsko maškarado. Za planinski ples se je že tretjič izdal šaljivi ponočni list »Pohorska politika«. Na fotorazstavo v Novem Sadu smo poslali več slik. Mariborsko kočjo je posetilo 7040 vpisanih obiskovalcev, do sedaj najvišje doseženo število, kljub deževnemu vremenu; prenočnin 3502. K porastu števila je pripomogla v veliki meri nova avtocesta. Pri Mariborski koči smo zgradili avtogaražo, uredili avtopark poleg kočje in zboljšali dovozno cesto, v poslopih marsikaj modernizirali. Gospodarstvo Mariborske kočje je za g. Pagonom prevzel g. Majer, za njim g. Kralj. Zanesljiva oskrbnica nam je bila in je gdč. Mara Gobec. — Koča na Klopnem vrhu zaznamuje padeč poseta; kljub skrbnosti gospodarja g. Soršaka, za zimske mesece g. Bureša, in brigi oskrbnice gdč. Pepece Dolinškove. Tok planincev se pač usmerja bolj proti zapadnemu Pohorju. Naša najzapadnejša postojanka na Pohorju, Senjorjev dom, se stalno dviga: 3288 posetnikov, 2272 prenočnin. Na poslopju, ob njem in v njem se je mnogo pripravilo in popravilo do dokončne izgraditve. Vnet gospodar je g. Senica, dobra oskrbnica je gdč. Roza Pivčeva. Polagoma se Dom uveljavlja tudi kot letoviščarska postojanka; velik krog obiskovalcev pa si je zagotovil za zimsko sezono (stalni smučki tečaji pod vodstvom gg. Lautnerja in Kožuha). — Edina naša planinska postojanka na Kozjaku: Zaveetišče pri Sv. Pankracu, uspeva prav dobro: 1090 obiskovalcev. (Gospodar dr. Leo Kac, oskrbnica ga. Agata Radej.) Pri koči smo postavili pokrito verando. — Izmed odsekov omenjamo najprej alpinistični odsek, ustanovljen 30. avgusta 1937, z 21 člani, ki so se poprijeli dela v gojitvi strme alpinistike. Vodja mu je podjetni g. Lörger Mirko. Odsek se je na 8 izletih ob Lobnici vadil v plezalni tehniki, pri Senjorjevem domu so se člani udeleževali kot smučski učitelji ter organizirali in v 3 slučajih res vršili reševalno službo in pripravili so ondi klubsko tekmo v slalomu. Odsek je priredil troje javnih in 8 internih predavanj. — V propagandne svrhe smo izdali nove prospekte svojih postojank ter priobčevali članke. — Markacijski odsek (vodja delavni g. Hribar) je izvedel in obnovil na vse strani od Klopnega vrha in Senjorjevega doma markacije in postavil orientacijske table. — Dusebrizništvo je v planinstvu oskrboval Aljažev klub.

Poročilo blagajnika: G. Soršak, ki je vodil podružnično knjigovodstvo, poroča o računskem zaključku, bilanci ter računu izgube in dobička za poslovno leto 1937. Dohodki: 163.726,20 din; izdatki 150.994,36 din; dobiček 12.731,74. Podružnični blagajnik g. dr. Rojko pa poda s primernim komentarjem skrbno sestavljen proračun za podružnično gospodarstvo v letu 1938. Dohodki: 292.350 din, izdatki: 272.422 din; prebitok pa 19.928 din.

Na poročilo računskih preglednikov (g. mr. ph. Maver z g. Dragom Rosino) se izreče razrešnica odboru, s posebno pohvalo knjigovodji in blagajniku.

Delegata za skupščino bo odbor po svoji uvidevnosti izbral.

Na pobudo g. dr. Sotlerja pozivlja g. L. Zorzut, naj podružnica obrača posebno pozornost na obmejni Kozjak. Predsednik inž. Šlajmer ugotavlja, da podružnica po svojih močeh vrši to važno nalogo; predvsem pa sta v to poklicani država in banovina. — G. Lorger se v imenu alpinističnega odseka zahvaljuje za naklonjenost odbora ter prosi za posredovanje podpor pri Glavnemu odboru. K tem izvajanjem izjavlja načelnik, da je pri podružnici alpinistični odsek glavno jedro, ki deluje v strogo planinskem smislu, drugo je bolj ali manj samo upravno telo za urejevanje gospodarskih vprašanj. Glede ostalega pa ga zagotavlja podpore s strani podružnice v mejah finančnih možnosti. Isto velja glede Glavnega odbora.

Načelnik poziva vse navzoče, da pokrenejo med svojimi znanci akcijo za pridobivanje naročnikov »Planinskega Vestnika«, da se to naše vzorno glasilo razširi, kolikor je le mogoče.

G. dr. Tominšek J. pozdravi občni zbor kot ustanovni član podružnice in kot urednik »Planinskega Vestnika« in izpove svoje, vseskozi priznavalno stališče k predmetnim razpravam občnega zbora, posebno glede alpinističnega odseka in Kozjaka. — G. Zorzut poda pojasnilo o organizaciji stalnega mestnega turističnega odbora.

13. Mislinjska podružnica.

(Slovenjgradec, 14. marca 1938.)

Predseduje načelnik Miloš Grmovšek, ki se spominja umrle zveste članice († 9. 11. 1937) ge. Zorke dr. Radšelove. Nato z zadovoljstvom ugotavlja, da je podružnica svojo glavno nalogo, dograditev Koče pod Kopo, izvršila. Kot član Glavnega odbora poroča vsestransko o sklepih in načrtih tega odbora, takisto o posvetovanju in o resolucijah kongresa Zveze Jugoslovanskih planinskih društev v Novem Sadu in o tedanji foto-razstavi.

V knjižnicah v planinskih kočah naj prevladuje slovenski značaj. »Planinski Vestnik« bodi na vidnem mestu, sploh se ta naš lepi časopis naj povsod priporoča.

Tajniško poročilo poda tudi predsednik (namesto odstopivšega tajnika g. Seliškarja). Članstvo je nazadovalo za 23: 101 (lani 124). Naročnikov na »Planinski Vestnik« je 24. Dne 21. junija 1937 je prevzela podružnica od zimskošportnega odseka koč na Kremžarjevem vrhu z inventarjem in s kapelico v lastno oskrbo; na osnovi preiskave, ki jo je izvršil g. dr. Radšel, je omenjeni odsek odgovoren za primanjkljaj. — Koča pod Kopo je bila v 3 mesecih zgrajena, podružnica jo je za tri leta prevzela v upravo s pogojem, da bo dobiček odvajala zadruzi. Oskrbujeta jo Lehovnik Ivan in Terezija. Blagoslovitev in otvoritev koč je bila 7. 11. 1937. Na foto-razstavo v Novem Sadu smo poslali 8 slik. Kresovanje je bilo na predvečer sv. Cirila in Metoda na Kremžarjevem vrhu in Uršlji gori.

Blagajnik g. Šmid Milan predloži svoje vzorno izdelano, vse podrobnosti uvažujoče poročilo. Bilanca se završuje s čistim premoženjem 5877.55 din.

Na predlog pregledovalca računov (g. Kramar) se izreče blagajniku in odboru razrešnica.

Gospodar (Kavs Ivan) poroča podrobno o posetu, prometu, gmotnem uspehu in o upravi vseh treh podružničnih postojank, Doma na Uršlji gori in Koč na Kremžarjevem vrhu ter pod Kopo. Celotni promet vseh postojank: posetnikov: 2356, vstopnina: 2144 din, prenočnine: 7692 din, prodano: 2084 l vina, 739 steklenic piva, 6 sodčkov piva, 27 steklenic žganja, 289 steklenic radenske vode, 2355 razglednic, v skupni vrednosti 49.839 din.

Mladinski odsek (g. Cajnko Vinko) šteje 27 članov in 21 članic. Bilo je 6 enodnevni izletov, eden šestdnevni v našem okolju. Vsi izleti so se vršili pod vodstvom neumornega planinca Seliškarja. Šestdnevnega izleta se je udeležilo 6 članov, na vseh ostalih pa je bila udeležba povprečno 8—10. — Markacijski odsek (g. Kavs) je opravil obsežno delo na vsem področju; poročevalec je naštel vsa markirana pota, ugotovilo se je, kje so markacije še potrebne.

Volitve. Po odstopu tajnika g. Seliškarja in po odhodu podpredsednika dr. Radšela prideta na njiju mesti namestnika gg. Horvat Štefan, župnik iz Starega trga, in Cajnko Vinko. Izvolita se nova dva namestnika: Potočnik Jure in gđe. Tretjak Angela, hkrati za tajnico. Za njenega namestnika pa Schöndorfer Ciril. Za delegata se izvolita gg. Grmovšek Miloš in Martelanc Slavo.

Slučajnosti. V imenu oblasti pozdravi zbor okrajni načelnik gospod dr. Hrašovec Fran in želi podružnici uspehov. Predsednik Grmovšek in dr. Pohar se zavzemata za pridobitev čim več naročnikov na »Planinski Vestnik«. Predsednik predlaga zgraditev potrebne kapelice sv. Ane na Pungartu in opiše nameravano stavbo. Les sta dala brezplačno gg. Pahernik in Kralj; tudi skodle je g. Pahernik obljubil. — V proračunu (g. Kavš) so vpoštevana nujna popravila pri vseh treh društvenih postojankah, s stroški do 10.000 din. — Za markacijski odsek se naroči potrebni material. — Koča na Kremzarjevem vrhu se bo podzidala. — Ustanovil se bo nov smučarski odsek, prirejali se bodo skupni izleti za vse članstvo, mladinski odsek bo v stvarnih primerih prejel podporo od odbora.

14. Novomeška podružnica.

(Novo mesto, 17. marca 1938.)

Predseduje načelnik dr. Franjo Ivanetič, ki poroča o ukrepih Glavnega odbora kot njegov član; ti se, poleg zahteve po točnem upravnem poslovanju, tičejo navodil, kako naj se pridobivajo novi člani in naročniki, ter ustanavljanja mladinskih odsekov. Na foto-razstavo v Novem Sadu je podružnica poslala tri slike g. Jereba. Kongres planinske Asociacije bo letos v Pragi. — Podružnica pripravlja izdajo »Vodnika« za Novo mesto in okolico, stal bi po proračunu g. Badjure ok. 10.000. Banska uprava nam je zanj naklonila 1500 din podpore. Pogajanja s Hudoklinom zaradi zakupa njegove gostilne pri Sv. Miklavžu niso uspela. Pač pa smo popravili zavetišče pri Gosposdični (oskrbnik lovski čuvaj Josip Rakuša). Pripravili smo cvetlični dan 18. aprila 1937 in planinski ples. Naš sklad za planinsko kočo se je povečal od 16.809,15 din na 21.490,45 din. Kupili smo stavbni svet in se približali cilju naše podružnice za postavitev planinske kočice na Gorjancih. — Razširjamo mladinski odsek, zbiramo člane in naročnike (teh je zdaj samo 22) in poenostavljamo notranje poslovanje.

Naše gospodarske prilike so bile normalne. Denarno gibanje je bilo sledeče: dohodki 5009,20 din, izdatki 3885 din. — Na poročilo preglednikov se izreče odboru razrešnica. — Za delegata pri skupščini se izvolita gg. dr. Fr. Ivanetič in Liliija Vek., za namestnika Ivanetič Al. in Ogrin Ant.

Slučajnosti. Liliija Vek. predlaga razne potrebne markacije in označbo potov. Na predlog Dularja Cirila se ustanovi markacijski odsek: (gg. Liliija Vek., Kos Vinko in Jericio Fančo. — Na načelnikov predlog se ustanovi gradbeni odsek za planinsko kočo (Ivanetič Al., Dular Ciril, Ogrizek Josip in Šentini Lado). Pod okriljem Rdečega križa se bo preuredil mladinski odsek (Liliija ml.). — Za izdajo Vodnika se bo ustanovil redakcijski odbor.

15. Podružnica »Peca«.

(Mežica—Žerjav, 6. marca 1938.)

Predsednik-načelnik Martin Ule poroča, da veliko časa vzame delo v kleti, transport na Peco ter kopališče, kjer se je posebno potrudil tov. Verhovnik Marko. Inž. Krivčenko je zgradil v Heleni posebno klet za potrebščine, ki so namenjene za Heleno ali Uletovo kočo. Skupina Črna ni delovala. Predsednik je kot član Tujskoprometne zveze v Mariboru posredoval v več slučajih. Naše naprave je nadziral odposlanec kr. banske uprave; o vseh se je izrekel pohvalno; od banske uprave smo dosegli podporo 3000 din. Prenosovalcem v Uletovi koči smo izposlovali ugodnosti v koči in pri avtobusni vožnji. Propagirali

samo dotok tujcev. Junija meseca se je dogodil obžalovanja vreden slučaj, da so šolski otroci ob priliki izleta pokradli iz kipa Kalja Matjaža na Peci vse spominške žeblice. Odplačali smo precejšnjo vsoto dolgov; priredili smo planinski ples in nabavili nekaj nujnosti za kočo.

Tajnik (Ant. Boštela) poroča o internem delu; članov je vpisanih 184.

Blagajnik Kališ Herbert poroča: dohodkov 26.143.50 din, izdatkov 23.654.50 din, v blagajni 2489 din. Čisti donos Uletove kočice: 5091 din, letnega kopalništva v Mežici 4756.50 din, iztočeno vino v Mežici in Heleni 3857.25 din ter kegljanje in veselica na letnem kopalnišču v Mežici 1647.50 din.

Med izdatki so pomembnejše postavke: odkup zemljišča za kopalništvo 1000 din, renoviranje kočice 7184.50 din in poravnava starega računa za razglednice. Odplačilo dolgov: 2000 din SPD Prevalje, 4000 din za letno kopalništvo.

Gospodar (Golob Maks) poroča: v kočici vpisanih 1240 obiskovalcev. Iztočilo se je vina 9131 in 95 butelj. V zimski sezoni je bila kočica malo obiskana. Čutimo konkurenco Avstrijske kočice, kamor Mariborčani radi zaidejo. Koča za zimo res ni odlično opremljena; napravili smo pa zimsko markacijo od kočice na vrh Kordeževe Glave od naše strani. — Za kopalniško upravo poroča njen predsednik inž. Krivčenko Ivo. Sezona je bila zaradi deževja neugodna. Zgradilo se je letno kopalništvo na račun generalnega ravnatelja Bargeta. Dohodki so znašali skupaj 25.291.25 din; na okrepevalnico odpade 22.663.25 din, na kopalne karte 2628 din. Med izdatki je 20.064.75 din za nabavo provianta v okrepevalnici.

Odbor za kapelo (Ant. Boštela): 15.000 din je še dolga. Služba božja se je vršila na binkoštno in na Ciril-Metodovo nedeljo. Med letom so duhovniki-turisti tam maševali. Maše se bodo vpisovale v posebno knjižico. Dne 5. januarja sta v kapeli bila kot prva na Peci poročena planinca in smučarja, člana naše podružnice: g. Iglar Franjo in Roza Neuberš iz Mežice.

Za računske pregledovalce predlaga Govejšek Tone odboru razrešnico s pohvalo. Soglasno sprejeto.

Nadomestne volitve. Namesto Kovača Franja in Puhana Franja iz Črne ter Janka Rojhta se izvolijo: za podpredsednika Cizej Rudolf, za odbornike Mastek Karel iz Žerjava, Siherle Franc iz Helene, kot drugi tajnik Mlakar Miha iz Mežice in kot pregledovalec računov namesto Rudolfa Cizeja Katnik Melhijor iz Žerjava. — Vse delegate naj izbere odbor. — Koča ostane ko dosedaj vse leto odprta in oskrbovana, za zimo pa se bodo napravila okna, ležišča se bodo izboljšala.

16. Podravska podružnica.

(Ruše, 3. marca 1938.)

Predsedujoči načelnik inž. Teržan Joško: Kako je podružnica zasidrana ne samo v domačem kraju, temveč širom ožje domovine, je pokazala proslava 30 letnice. Zlasti je razveseljivo zanimanje mladine za naše društvo.

Pohorska cesta se bliža naši postojanki, ki jo bo zato treba modernizirati.

Tajnik poroča podrobno o delovanju. Hlebov dom ni več pasiven, zato ga hočemo obdržati še nadalje v najemu. — Tožba Glančnik zaradi zabrane poti v Šumiku, v kateri nas zastopa dr. L. Boštjančič, je izpadla za nas ugodno. — Proslava 30 letnice Ruške kočice je bila združena s svečano otvoritvijo novega vodovoda in je uspela v vsakem oziru. — Pri Posojilnici v Rušah smo vzeli v najem vinsko klet, ki jo bomo za porabo predelali. Predelala se bo tudi vinska klet pri Ruški kočici. — V Ruški kočici se je postavil nov štedilnik in preuredila kuhinja. Voda je napeljana v kuhinjo, pralnico, Planinko in Čandrovo kočico, po načrtih in pod nadzorstvom Higienkega zavoda v Ljubljani. Stalni gostje imajo prho in kopalnico v Planinki. — Delo na razširitvi ceste med Mariborsko in Ruško kočico je končano. Na ruški postaji smo postavili orientacijsko tablo. Za razsvetljava pri Ruški kočici smo postavili acetilenski razsvetljavec. —

Reševalni odsek Glavnega odbora nam je poslal nove reševalne smuči. — Stalno naklonjeni sta nam Posojilnica v Mariboru in Ruška občina. Od ministrstva smo prejeli 10.000 din za svojo brošuro, ki je že skoraj v celoti razposlana. Gozd okoli koč je smo prečistili. Priredili smo običajno sanko od Ruške koč do Ruš; prvi je bil Robnik Pepček.

Blagajnik (Albert Koruza) poroča s podrobnimi podatki, da je čisti dobiček 5776.38 din, denarni promet 876.250.34 din. Ruško koč je obiskalo 4605 turistov, prenočevalo jih je 491, poleti je bila koč stalno zasedena. Poraba: 3447 l vina, 950 steklenic piva, 3820 razglednic. — Hlebov dom: ker je g. inž. Solar odsoten, poda poročilo o tej postojanki g. Koruza Albert. Na podlagi pooblastila občnega zbora, da obdržimo Dom le v slučaju, da je isti aktiven, oziroma da krije izdatke, smo najprej znižali do skrajne meje vse izdatke za dom. Le najemnina se je povišala od 1500 din na 4900 din, in to zaradi tega, ker je lastnica doma, gđč. Zora Skerbinjekova, Dom renovirala. Postojanka izkazuje v preteklem letu mal prebitek, na podlagi tega smo najemninsko pogodbo podaljšali za leto 1938 ter upamo, da bomo isto obdržali tudi v bodočnosti. Izkazani obisk 1098 oseb, kar pa resnici ne odgovarja, ker je postojanka na prehodni točki in se večina turistov ne vpisuje. Dom bomo še obdržali. — V imenu revizorjev predlaga Franjo Lamprecht razrešnico. Sprejeto.

Volitve. Davorin Lesjak odkloni mesto predsednika, da bo mogel nastopiti kot glavna priča v tožbi proti g. Glančniku. Nato se g. Lesjak, častni član društva, imenuje še za dosmrtnega častnega predsednika.

V novi odbor se izvolijo: predsednik inž. Joško Teržan, podpredsednik Jernej Črnko, tajnik Albert Koruza, blagajnik Viljem Gugelj; odborniki: Anton Krejči, Joško Robnik, Srečko Sonnenwald; namestnika: inž. Solar, Anica Robnik st.; nadzorstvo: Franjo Lamprecht, Franjo Mohorič, inž. Leo Knez, Emerik Dolinšek.

Za leto 1938 so v načrtu obširna dela za modernizacijo postojanke pri Sv. Arehu, s proračunom okrog 30.000 din. — Za zimo se bo napravilo pri koč vežbališče smučarjem. — V Sv. Lovrencu na Pohorju bi se naj ustanovila podružnica SPD; v ta namen se povabi g. Kvac v odbor. — Za rešilni oddelek pri Osrednjem vodstvu bomo prispevali pavšalen znesek iz društvene blagajne; vsa zadeva naj se na skupščini dokončno uredi. Sklene se, da mora g. predsednik na občnem zboru Osrednjega vodstva energično nastopiti proti obveznemu pobiranju, posebno ako se delajo izjeme, ter predlagati kako drugo rešitev tega vprašanja, ker mora rešilni oddelek priti do kritja svojega proračuna. — Pri Ruški koč naj bi se uvedla kakšna stalna jesenska prireditve.

17. Poljčanska podružnica.

(Poljčane, 20. marca 1938.)

Predsedujoči načelnik dr. Artur Hronovsky govori o brezuspešnih naporih, da bi podružnica prišla do lastnega Doma s postavitvijo nameravanega Doma na Boču; nitj parcelo ni mogla kupiti, zaradi ovir pri lastnikih. — Tako je društvo to leto le životarilo, in to tem vidneje, ker je vodstvo upravnega odbora v rokah Rog. Slatine. Predsednik odklanja morebitno novo izvolitev. — V istem smislu je bilo sestavljeno poročilo tajnika (Ritonja Miro). Kakor je podružnica kar v prvem zaletu l. 1930. postavila stolp na Boču, tako počasi in brez zaleta se dela na pripravah za Dom na Boču. Jagrovo posestvo na Boču ni kupljivo; parcelo kmet. šole na Boču pa bi nam kr. banska uprava odstopila samo za daljšo dobo, do največ 30 let — kaj pa potem? Kako bo uspela Rogaška Slatina, ki je to leto prevzela vodstvo za zidavo, ne vemo. Tudi denarni uspeh podružnice je to leto malenkosten. — Veselici sta bili dve, ena na Boču, druga v Poljčanah, obe slabo obiskani zaradi vremena. Isto velja o postojanki na Boču.

Poročilo blagajnika (Zeilhofer Oton): dohodki (s saldno l. l.) 13.597.34 din, izdatki 2.869 din, prebitek 10.710.34 din. Premoženje podružnice se je dvignilo samo za 1088.05 din (v lanskem letu 6.978.56 din).

Volitve: Predsednik major v p. Volfcetel Srečko. Odbor: gg. Šolar, Koren, Rabič, dr. Hronovsky, Kovič, Petančič, Visintin, Zolnir, Detiček, Zeilhofer, Ritonja; namestnika: Orel, Živko; preglednika računov: gg. Stefanciosa, Pristovnik.

Delegat Glavnega odbora, g. Gajšek Božidar, seznanja zbor z delovanjem centrale in višjih planinskih edinic.

18. Posavska podružnica.

(Zidani Most, 27. febr. 1938.)

Predsedejoči načelnik g. Baša Alojzij pojasnjuje, da se upravno poslovanje ni moglo redno vršiti zaradi njegove bolezni in premestitve več funkcionarjev ter zaradi nedoločenega stanja glede opustitve podružnice v Kozjem in ustanovitve podružnice »Bohor« v Senovem, ter odstopa postojanke Kum podružnici Trbovlje. — G. Gostiša Andrej dopolnjuje predsednikova izvajanja in ugotavlja, da je naša podružnica izmed najmočnejših in ni z ustanovitvijo podružnice »Bohor« ničesar izgubila. Letos šteje 120 članov, oskrbuje planinski Dom na Lisci (2150 posetnikov, najmanj dvakrat toliko nevpisanih). — Markacij je bilo izvršenih več (g. Gobec). Običajna prireditve na Lisci je uspela. Naše planinske cvetice trgajo in odnašajo na koše! Vloženi kapital na Lisci (321.533 din) se obrestuje po 8%. — Na Kumu ima podružnica opremljeno sobo z 8 posteljami. Oskrbnik (mežnar) pa je popolnoma odpovedal. — G. Rebec poda blagajniško poročilo: dohodki do danes 24.030.60 din, izdatki 22.391.35 din, prebitek 1.639.25 din. Dalje navaja posamezne postavke, ki se tičejo obveznic, zavarovalnine in zalog. Veselica dne 1. febr. 1938 je dobro uspela in je donesla čistega dobička 672.25 din. — G. Arhar predlaga v imenu preglednikov blagajniku razrešnico. Soglasno sprejeto. — Sprejme se sklep, da se v bodoče izkazuje detajlni račun po postavkah. — Za Laško poda dr. Dernovšek pregled dela od leta 1936., poroča o koči na Šmohorju in o prizadevanju odseka za gradbo Doma. V letu 1937 je imel odsek dobička 3.272.12 din.

Nadomestne volitve. Izvolijo se na predlog dr. Drnovška: za podpredsednika g. Gostiša, za tajnika g. Česen, za blagajnika g. Rebec, za gospodarja na Lisci g. Švarc in na Kumu g. Gostiša.

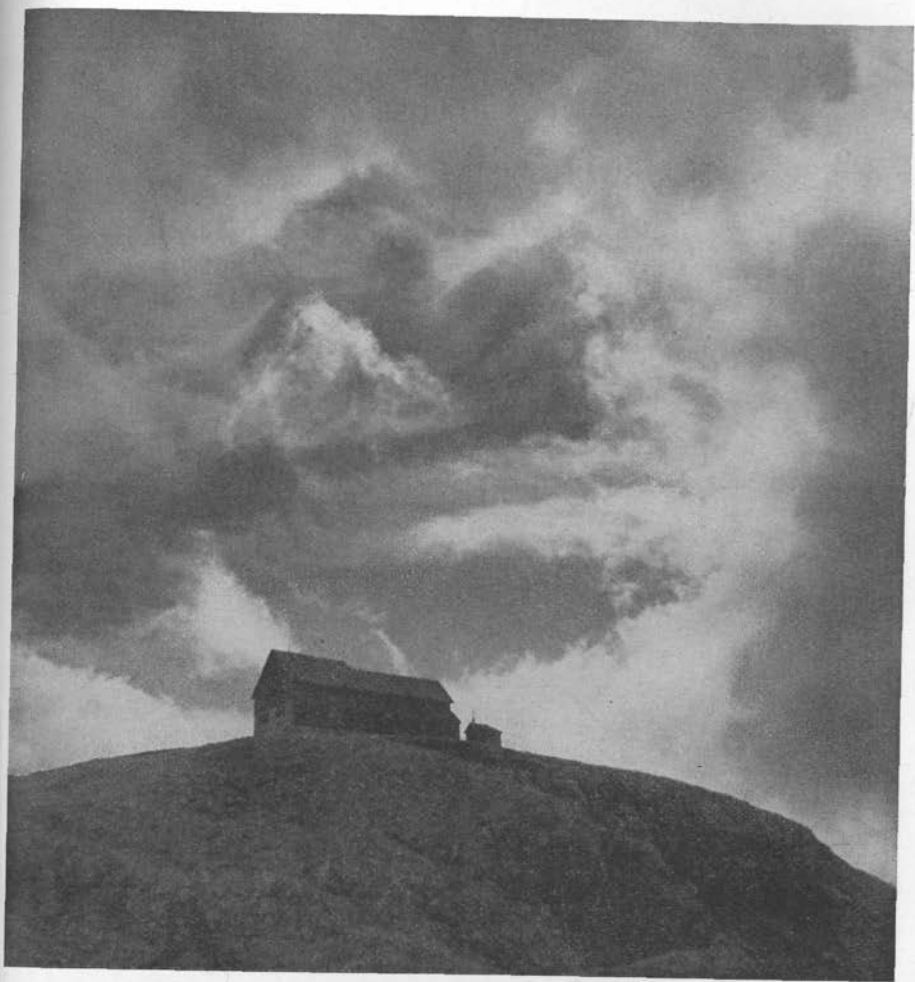
Slučajnosti. G. dr. Drnovšek predlaga stvarno ureditev odborovih sej. — Postojanko Kum (o njej je govoril posebno g. Premierstein) naj odbor pogodbeno odstopi podružnici Trbovlje. — Za delegata se določita gg. Baša in Gostiša.

19. Prevaljska podružnica.

(Prevalje, 28. marca 1938.)

Predsedejoči načelnik g. Joško Pernuš (poroča tudi za bolnega tajnika g. Močnika) se spominja umrlega člana Janka Kluna, poroča o obsežnih novih markacijah, o upravi in prireditvah. Prirastek članstva za 20 (57 na 77). — Blagajniško poročilo (ga. Pernuš) izkazuje za to leto dohodkov 3.508.75 din, izdatkov 1.907 din, imovina (v gotovini) 25.917.90 din. — Zimsko-sportni odsek (preds. Klun Janko, tehn. vodja Mešl Pavel, tajnik Rigel M., gospodar Koren I., blagajnik Počivalnik Oton) je priredil 3 tekme in eno veselico. Premoženja ima 1.545 din. — Zaupnik za Guštanj (g. Jelenka) je funkcijo šele med letom prevzel in še ne more podati poročila. — Za revizorje predlaga g. Kaffou razrešnico. Soglasno sprejeto. — Nadomestne volitve. Namesto obolelega g. Močnika se do njegove ozdravitve izvoli g. Sodja. Za namestnico odbornice ga. Čolnik, za drugega preglednika računov g. Rek. — Delegate bo določil odbor.

Slučajnosti. Notranje nesoglasje, nastalo med odborom in med članstvom v Dravogradu, ki ga zastopa g. Gošler, iz upravnih razlogov in posebno v zvezi z namenom Dravograjčanov, da postavi svojo kočo na Košenjaku, se s posredovanjem delegata Glavnega odbora, Martina Uleta, po uvidevnosti prizadetih poravnava z načrtom za skupno delo tudi v sporni točki.

Pred nevihto na Kredarici

Foto Kornič Ante

20. Radovljška podružnica. (Radovljica, 6. marca 1938.)

Predsedujoči načelnik Albin Torelli poda tudi tajniško poročilo: Podružnica se je omejila na gospodarstvo, dočim v strokovno organizatornem in specifično turističnem oziru nimamo kaj pomembnega zabeležiti. Z uspehom se je zavzela za zaščito planinske flore. — Begunjščica je zelo izpostavljena nevarnosti. Uspešno rešilno akcijo je vršila pri nezgodi mladih planincev iz Hrvaške. Nabavili smo si nova reševalna nosila. — Glavni odbor nam je dal na razpolago nekaj planinskih slik v propagandne namene. Odsekov nimamo. V tem poslovnem letu smo svoj dolg pri denarnih zavodih v celoti plačali. K temu je pripomogla tudi izredna pomoč g. bana dr. Natlačena (2.000 din). Začasno se je pritegnil tudi fond za gradnjo blejske postojanke (2.300 din), ki se je morala še odložiti. (Ogledali pa smo si zanjo prostor na Ogrincu.) Del dohodkov se je porabil za vzdrževanje naše planinske postojanke.

Blagajnik (g. Bulovec) je izdelal svoje poročilo v vseh podrobnostih. Končne številke so: prejemki 29.145,50 din, izdatki 28.889,25 din. Članstvo je naraslo pri rednih članih od 175 na 204, ustanovnih je 14, skupaj 218 članov. — Za odkup pravic v Sokolskem domu je plačal Sokol 7.107 din. — Gospodar dr. Jakob Prešern je v svojem poročilu uvaževal vse stvarne in časovne vidike gospodarskega pokreta in nudil zanj nazorno sliko glede popravil pri koči, markacij, uprave koč (po obisku v vseh mesecih in po narodnostih, po blagu in končnem uspehu). Njemu se imamo zahvaliti za tale uspeh pri varstvu flore: Zand. postaja v Begunjah je samo eno nedeljo zapisala 16 oseb in zaplenila tornistro planik. Okrajno načelstvo je izreklo samo kazni ukora. Bili so sami domačini.

Poverjeništvu Bled: Število članstva se je dvignilo za 50, na 128. Tragično je preminul naš zvesti g. Ivan Kenda. Planinski ples (28. febr. 1938) je dal 3.768 din čistega donosa, ki je bil namenjen za postavitev lastne postojanke na Pokljuki. Odbor si je pod vodstvom Šolarja Franca ogledal na Ogrincu ev. prostor za koč; cena pa je previsoka. Pri SK »Triglavu« so se za Blejsko koč na Grajski planini izposlovale za člane SPD ugodnosti članov tega kluba.

Na predlog revizorjev Čebulja Dančija in Pezdicha Cirila se izreče blagajniku razrešnica. — Tov. Rape poroča, da je poset jame »Babji Zob« bolj pičel; vzdrževanje izkazuje nekaj deficita.

21. Rateško-Planiška podružnica. (Rateče, 10. aprila 1938.)

Predseduje načelnik Dolinar Jože, ki poroča v glavnem: Podružnica je vse delo osredotočila na koč v Planici, kjer je pričela z adaptacijo in jo dovršila v najnujnejših delih, po načrtih g. inž. Suhadolca. Podporo so nam naklonili: kr. banska uprava v Ljubljani 4000 din, direkcija železnice 1000 din, Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani 500 din, Zadržna nabavljalna zadruga v Ljubljani 200 din, konzistorialni svetnik Lavtižar Josip 300 din; skupaj 6000 din. V Tamarju smo priredili žegnanje. Naredili smo smučka pota Rateče—Tamar—Malí Kot in po drugi strani nazaj. — Delegat Glavnega odbora, prof. dr. V. Bohinec, ugotavlja, da je podružnica pri osrednji upravi na najboljšem glasu.

Tajnik (g. Erlah) poroča: Od avstrijskega sportnega društva smo kupili njihov »Vodnik«, kjer so opisane tudi vse naše planinske postojanke in važnejše ture. Dve manjši nesreči smo imeli v Ozebniku (2 Madžara in 2 Nemca). Z Osrednjim društvom smo stalno v zvezi. Razmišljali smo o napravi pota preko Kota na Jalovec in skozi Grunt na Ponce z zavetiščem na Kotu. V Tamarju smo si omislili malo knjižnico za goste. — Blagajnik (I. Oswald) pokaže po vseh postavkah, da so dohodki 80.002,95 din, izdatki 79.540,75 din, ostane še 472,20 din. — Gospodar Tamarja (g. Dolinar) poroča, da je društvo preteklo leto vzelo od gospodarskega odseka v najem prazno koč v Tamarju in jo opremilo za prvo silo. Obisk je bil letos večji od lanskega. Čistega dohodka je bilo 22.090 din. — Na predlog preglednikov računov (Juvana Maksa in Mertelja J.) se izreče blagajniku razrešnica. — Za delegata se izvoli Jos. Dolinar, za namestnika pa Kuri Joža.

22. Ribniška podružnica.

(Ribnica, 14. marca 1938.)

Predseduje načelnik dr. Igo Janč. — Iz tajnikovega poročila: Ker stanujejo posamezni odborniki tudi izven Ribnice, je odborovo poslovanje težavno. Izdelal se je seznam markiranih potov našega teritorija in se predložil Glavnemu odboru. Priredili smo dva izleta, enega na Krempo, drugega na Kurešček. Popravile so se stare markacije in postavile orientacijske table. V podružnici je predaval g. Karlo Kocjančič. Podružnica ima preobširen teritorij, ki ga ni mogoče imeti v pregledu: vse ozemlje od Snežnika do Logatca, Krvave Peči, Mokriča, Raščice, Krke, Žužemberka, Soteske, preko Roga do desnega brega Kolpe in Čabranke. Naš program je izvedljiv le postopoma, tako da opremimo bližnjo našo okolico in potem delokrog širimo do odkazanih mej. Podružnica ima 62 članov. — Blagajnik g. Janko Trošt poroča: bilo je 973 din izdatkov, dohodkov 4.374 din, premoženje 3.401 din. — Blagajniku in celokupnemu odboru se izreče razrešnica.

Volitve: Soglasno se izvolijo: predsednik Trošt Janko, podpredsednik inž. Jug Oskar, tajnik Majnik Anton, blagajnik Švajgar Slavo; odborniki: Kodrič J., Klun Ivan, Peterlin Filip, Fajdiga Fran ml., Andolšek J., Stanič Ernest, Ljubič Anton; pregledovalca računov: dr. Grobelnik Ludvik, dr. Lavrič Janko. Odbor bo sam določil delegata za glavno skupščino.

23. Rogaško-Slatinska podružnica.

(Rogaška Slatina, 16. marca 1938.)

Predsedujoči načelnik, ravnatelj Ivan Gračnar, govori predvsem o postojanki na Boču, katere upravo je ta podružnica prevzela od Poljčanske. Tam je treba postaviti novo kočo, za katero je ličen načrt izdelal g. inž. arh. Glanz, in je ta načrt osvojen od obeh podružnic; stavbišče nam je bilo zagotovljeno po uvidevnosti ravnatelja kmetijske šole v Št. Juriju.

Tajniško poročilo (g. Gröblacher Božidar): Članov je 54. Dve plesni prireditvi sta dobro uspeli, obisk koče na Donački gori kaže vpliv slabega vremena. Markacije so bile dokončno urejene. — Mnogo se je pečal odbor tudi z vprašanjem Doma na Boču. Akcija za zbiranje prispevkov je v teku in upajmo, da bo čim bolj uspela. Po blagajniškem poročilu (Predan Rudolf) je bilo dohodkov 7.338.46 din, izdatkov 2.045 din, prebitek 5.293.46 din.

G. Rataj poroča za upravni odbor postojanke na Boču. Dve veselici pri Sv. Miklavžu je motilo slabo vreme. Razgledni stolp na Boču je bil prepleskan, v restavraciji so se izvršile potrebne poprave in nabave. V blagajni je 11.002.59 din. — Izglasuje se absolutorij s pohvalo celotnemu odboru. — Nadomestne volitve: izvolita se Denk Edvard in gospa Olga Goršičeva.

24. Savinjska podružnica.

(Celje, 16. marca 1938.)

Predsedujoči načelnik gosp. dr. Milko Hrašovec spregovori spominške besede trem pomembnikom, ki so bili planinstvu verno vdani: nadškofu dr. A. B. Jegliču, Martinu Šusterju v Mozirju in Francu Dežmanu-Suhcu v Solčavi. Nato razvije značilnosti toletnega društvenega delovanja. Dne 6. junija 1937 smo proslavili 40-letnico Mozirske koče na Golteh s sklepom, da tu zgradimo moderno planinsko postojanko. Pri Piskernikovem zavetišču v Logarski dolini poteče 20. marca 50 letna pogodba s Plesnikom. Obenem bo treba rešiti vprašanje naprave električne razsvetljave v Aleksandrovem domu. Letos poteče 30 let, odkar je bil postavljen Frischaufov dom na Okrešlju in bo obhajal 30-letnico. Važna je cestna zveza te postojanke z Logarsko dolino. Kocbekov dom na Korošici smo in še bomo priredili za hladne dni. Pod vrhom Grmade, blizu Celjske koče, smo kupili zemljišče; razmere pri tej koči še niso urejene. Po-

družnica je priredila predavanja, izlete, običajno zabavo s plesom in je v notranjem poslovanju pazila na vsak pokret, ki zadeva planinstvo v njenem področju. Profesor M. Trobej je napravil markacije po vsej Menini in Velikem Rogatcu. Z oblastmi in z vsemi nam sorodnimi organizacijami smo bili v najlepših odnošajih. Marljivo delujejo naši odseki (zimskošportni, mladinski, reševalni).

Tajniško poročilo, vsebinsko točno, je tajnik Branko Zemljič koristno in zabavno oživil s svojimi glosami. Tu zabeležimo najvažnejša dejstva: Članov je 575. Celjska kočja se je bolj opremila; v njeni bližini smo dobili nekaj sveta, ni pa odločeno, ali bomo kočjo kupili od mestne občine. Skozi Huaičev Graben se je popravila pot. — Mozirsko kočjo smo izdatno preuredili in z najpotrebnejšim opremili; isto velja o njeni »dependansi«, Lesjakovi koči. Za novo stavbo je les pripravljen in je za ostali gradbeni material (apno, opeko) preskrbljeno. Veščaki so preiskali in dognali točno, kam jo naj postavimo. 40 letnico sedanje kočje smo sijajno praznovali 6. junija 1937. Gospodar teh koč, Kovač Zdravko, je zelo brižen, oskrbnik Sevčnikar Ivan pa — skrben. Aleksandrovdomec v Logarski dolini smo v mnogočem popravili in preopremili. Vprašanje elektrifikacije pa je na mrtvi točki: vodna moč ali Diesel? In pa denar? Spretna oskrbnica je gdč. A. Knafličeva. — Za Piskernikovo zavetišče poteče 20. marca 50 letna najemna pogodba z lastnikom Plesnikom. Pogajali se bomo za odkup. Oskrbnik je veteran Fort Herle. — Frischaufdomec smo temeljito preuredili in popravili. Nad slapom tik pod brvjo so se obnovile macesnove stopnice, izpod slapa do Doma se je trasirala nova, krajša pot. Oskrbnik je vestni Jaka Robnik. Gospodar navedenih treh postojank je prof. Stante. — Kocbekov domec na Korošici se bo zaradi kurjave temeljito preuredil, in sicer iz gmotnih razlogov v etapah. Gospodar Doma je g. Kopinšek, oskrbnik France Prodnik. — Pota in markacije v našem delokrogu so zdaj v dobrem stanju. Varianta od Škrbine do vrha Ojstrice po severovzhodnem grebenu na eni strani ter preko Covnikovih travnikov na Krofičiči z višinsko prečnico se zaradi pomanjkanja kreditov (za 12 do 15.000 din) za enkrat ne more izvesti. — Obisk koč in domov je z izjemo Mozirske in Celjske ter Aleksandrovega doma, neznatno padel. — Podružnica se je pri banski upravi zavzela za cesto med Ljubnim in Logarsko dolino in za podaljšanje te ceste do klopi pri slapu Savinje; enako za napravo nove ceste iz Mozirja v Šmihel. — Foto-razstave v Novem Sadu smo se udeležili. Nagrado 500 din za najlepšo sliko »Vrh Dleskovca« je prejel g. Jože Kovačič iz Maribora; nagrado Celjske mestne občine (500 din) za slike »Okrog Korošice pozimi« g. Pelikan. — Nabavili smo nov relief Savinjskih Alp (g. Grašer). — Planinarskih smrtnih ponesrečenj letos ni bilo. Reševalna postaja v Celju je dobila ročno torbico z najpotrebnejšimi medikamenti; pri Rogovilcu v Solčavi je shranjena ena reševalna vreča z drogom. — Vojaška oblast v Logarski dolini nam je dala na razpolago telefon. Letošnjo ekspedicijo na Mont Blanc je zopet vodil naš odbornik g. A. Kopinšek. Priredili smo 3 predavanja. Za zimskošportni odsek sta nabavljena dva telefonska aparata.

Blagajnik (g. Filip Vrtovec) je podal točno sliko o gospodarstvu podružnice; čisti donos iz oskrbe postojank 113.031 din, stroški za vzdrževanje koč in nabavo inventarja 54.743,57 din. Skupni dohodki 153.099,35, izdatki 152.479,59 din. Za nadzorni odbor predlaga g. dr. Joško Požar blagajniku razrešnico. Soglasno sprejeto.

Odseki. Alpinski (poročja načelnik g. A. Kopinšek). Pod vodstvom naše podružnice SPD se je posrečilo eni skupini (mariborski) doseči najvišji vrh Evrope iz Chamonixa po normalni varianti; druga skupina (celjska) pa je prvič v zgodovini našega alpinizma prekoračila Mont Blanc in vso skupino širitisočakov iz Courmayeurja (Italija) do Aiguille du Midi (Francija) in naprej do Capanne Torino in spet v Courmayeur. V Savinjskih Alpah so preplezali člani našega odseka razne variante. V načrtu imamo plezalno šolo. — Reševalni odsek (načelnik g. A. Kopinšek): Založeni smo z vsem reševalnim materialom; s celjsko mestno reševalno postajo imamo dogovor glede reševalnega avtomobila, pomagajo nam pa tudi župnijski in občinski uradi, žandarmerijske in graničarske telefonske postaje itd. V Lučah, Solčavi in Logarski dolini imamo izvežbano moštvo.

Zimskosportni odsek (načelnik Zdravko Kovač): Leto je bilo bogato na sportnih dogodkih in v vsestranskem napredku. Na binkoštni ponedeljek je bil »veleslalom« pod Ojstrico. Prva tri mesta so zasedli naši člani. V zimski sezoni nam je bila poverjena izvedba banovinskega prvenstva v slalomu. Tekmo smo organizirali pri Celjski koči brezhibno. Pokroviteljstvo je prevzel g. ban dr. Natlačen ter nam poslal lepo darilo za zmagovalca. Krasno darilo je poslal tudi Mariborski zimskosportni podsavez za podsaveznega prvaka v slalomu. Prvenstvo je odnesla Jeseniška »Skala«, drugo mesto je pripadlo nam; naš član Herle Franc je po vrstnem redu 6. ter se je tako vrnil med jeseniško gardo. Pri istočasno se vršecem podsaveznem prvenstvu smo dosegli 2., 3., 4. in 5. mesto (Herle, Gradišnik, Meštrov, Mirnik). 13. februarja smo priredili tekmo v slalomu za juniorje, zopet pri Celjski koči; nastopilo je 26 tekmovalcev. Državnega prvenstva v alpski kombinaciji sta se udeležila naša tekmovalca Gradišnik Dušan in Mirnik Mirko ter dosegla zelo častni mesti. Udeležili smo se še tekme v slalomu na Šmohorju; v četvorni kombinaciji SK Olimpa za juniorje si je osvojil naš junior Dvoršek z dvakratno zaporedno zmago Mislejev pokal, pri slalomu je zasedel prvo mesto Knop Ljubo; udeležili smo se tudi otvoritve nove skakalnice Sportnega kluba pri restavraciji Stegu in skakalnih tekem v Liscah (Križmanič Faust 2. mesto, pred znanimi ljubljanskimi skakači; naš junior Goričan Anatolij 1. mesto). Odbor podpira naša prizadevanja, prav tako šef tvrdke Kramar & Mislej g. Mislej. Naša težnja gre za tem, da izvežbamo široke plasti kmetijskega prebivalstva gornje Savinjske doline. Za šolsko mladino smo priredili tečaje v Šmihelu, Mozirju, na Ljubnem, v Lučah in Solčavi. Udeležba je bila povprečno po 20 vozačev, v Solčavi se je tečaja udeležilo tudi dvoje dklc. V Šmihelu je bil tečaj za odrasle, na Mozirski planini pa turni tečaj. Pogoji bi bili dani, da se razvijejo kraji Solčava, Ljubno, Luče, Gornji Grad in Mozirje v zimskosportna središča. Nova koča na Golteh bo k temu razvoju tudi svoje pripomogla. »V letih, odkar delujem v zimskosportnem odseku, sem imel priklono, spoznati idealizem in požrtvovalnost mladine.«

Mladinski odsek (načelnik inž. B. Lavrenčič): Šteje 110 članov, premalo! Izvenšolska mladina (trgovski, obrtniški in industrijski naraščaj) nima razen nedelj skoraj nikakega dopusta. Savinjske Alpe so oddaljene. Kaj pomaga revnemu vajencu olajšava pri prenočnini, ako mora izdati pri nedeljskem izletu samo za vožnjo 70 din? Tako mu ostanejo le letni sprehodi in zimsko smučanje po bližnjem Celjskem gričevju. Srednješolska mladina lahko porabi skoraj tri mesece glavnih počitnic ter še nekaj tednov okoli Božiča in Velike noči v prosti naravi. Toda merodajna šolska oblastva so s šolskim zakonom mladini prepovedala včlanjevanje v planinskih organizacijah. V Bolgariji n. pr. imajo mladinski odseki plan. društev lastno upravo in celo lastne domove. S Feriálno Zvezo ni šlo; sedaj bomo poskusili s Podmladkom Rdečega Križa. Glavno pa je, da se to osnovno vprašanje končno reši po pameti in v prid mladine.

25. Slovenjebistriška podružnica.

(Slovenska Bistrica, 11. aprila 1938.)

Predseduje načelnik dr. Simon Jagodič, ki v glavnih točkah oriše delovanje in uspeh v preteklem letu; županu Franu Kacu izreče zahvalo za mestno podporo.

Iz obširnega tajniškega poročila, ki ga namesto tajnice Irme Rašteiger poda dr. Znidaršič Anton, posnamemo važnejše podatke: Z vstopom delavnih odborikov je društvo postopoma premagalo notranjo krizo. Odbor je v glavnem dovršil planinski dom z gospodarskim poslopjem, izdelal novo pot skozi »Pohorski Vintgar«, pridobil več članov ter vršil obsežno reklamo predvsem v časopisju. Nova pot, ki vodi skozi tesni Bistrice (»Pohorski Vintgar«), je pač najlepša pot na vsem Pohorju. Delo je skrbno vodil g. dr. Teodor Tomišek. Otvorjena je bila 5. septembra 1937 obenem s proslavo 15 letnice podružnice, ki jo je organiziral in s članki poglobil g. Jožef Tomažič. Naš reklamni prospekt je privabil goste od vseh strani; naš Dom je bil v poletni sezoni zaseden z letoviščarji. Naša tajnica je vodila vzorno tajniške posle in reševala vso korespondenco sproti; novi gospodar Doma, g. Nande Korpnik, pa

je napravil tam red, posebno z oskrbnikom. Odbornica Sigl Danica je, žal, odložila blagajniški posel. Markacijski odsek pod vodstvom Rezi Ojcingerjeve, naše smuške prvakinje, je vzorno markiral nove in stare poti. Foto-odsek se je udeležil s slikami razstave v Novem Sadu in v Mariboru. Odlično je uspel letos naš 9. planinski ples; dekoracijo je izvršil Jože Tomažič. V bodočem letu bomo predvsem dokončali novo pot, popravili in opremili Dom (tudi s knjigami), izdali nov prospekt in ustanovili mladinski odsek.

Blagajnik Fran Kac je sestavil točno in realno poročilo. Končne vsote so: dohodki 46.937.75 din, izdatki 42.179.25 din, saldo 4758.50 din; največji delež izdatkov tvori odplačilo dolgov (z okrog 10.000 din), ima pa podružnica še dolgov nad 80.000 din. Po poročilu revizorjev se blagajniku izreče razrešnica s pohvalo. Za pomožnega blagajnika se izvoli g. Jilg. — Gospodar g. Nande Korpnik, ki je od prvotno širšega gospodarskega odseka sam prevzel posle, je najprej izterjal od oskrbnika Karla Dvoršaka dolg 8500 din, kar mu je do ostanka 645 din uspelo. Zato je bil oskrbnik, prej samec, zdaj poročen, iznova nastavljen. Potem je g. Korpnik uredil gospodarstvo v Domu. Pokazalo se je, da je Dom v resnici donosen, če se umno gospodarji. Nadzorni odbor izreče po g. dr. Zemljiču gospodarju absolutorij s pohvalo. Za pomožnega gospodarja se izvoli g. dr. Stane Jerop. — O novih važnih markacijah poroča g. Ojcinger Rezi (več orientacijskih tabel je uničenih), za foto-odsek g. Ivan Jilg (poleg njega sta posebno delavna gg. Pelko in Tomažič).

Slučajnosti. Delegat Glavnega odbora, g. Božo Gajšek, izreče najprej podružnici priznanje za ureditev poslovanja in za smotrnost gospodarstva; nato razodeva obširno in kritično ukrepe in načrte Zveze Jugoslovanskih planinskih društev in Glavnega odbora SPD.

Delegata za skupščino bo določil odbor.

26. Šaleška podružnica.

(Šoštanj, 10. februarja 1938.)

Predseduje namestnik načelnika g. Potočnik (načelnik g. Ivan Sušel je službeno premeščen), ki poroča zlasti o brigi za kočo in njen poset. — Tajnica (Fani Stopar) poroča: članov 122, mladinski odsek 7 članov. Po odhodu načelnika je njegove posle do danes vodil g. dr. Goričar. Nadalje sta nas zastopila odbornik g. Furlani in preglednik računov g. Vrečko. Podporo smo prejeli od občine Šoštanj-mesto in od Putnika. Dve skioptični predavanji (gg. Kopinšek in Kodjančič). Fotoamaterski odsek je prenehel. Zimskosportni odsek deluje. Naša koča se odslej imenuje »Koča na Smrekovcu«. Izmed 13 ponudb smo izbrali za novega oskrbnika g. Kocijana Ignaca iz Luč, ki je nastopil službo 1. junija 1937. Na koči so bila izvršena potrebna dela. Za propagando smo skrbeli s prospekti in inserati; kljub temu je poset koče nazadoval (993). Letna sezona je bila še zadovoljiva, v jeseni in pozimi pa je obisk skrajno slab; oskrbnik nam je odpovedal službo. S sosednjimi društvi je naše društvo v najboljših odnosih. — Iz blagajnikovega (g. Arzenšek) poročila: prejemki 16.970 din, izdatki 14.533.25 din, saldo v dobro 2436.75 din (2000 din je oskrbnikova kavcija). Obrtni hranilnici in posojilnici v Šoštanju je povrnjenih 5000 din; dolg znaša še 17.557 din. Za kočo vodi gospodar posebno blagajniško knjigo, ki izkazuje: dohodkov 24.905.80 din, izdatkov 24.701.75 din, saldo 204.05 din. Obisk koče 993, obisk je padel za 202. Društveni blagajni je bilo oddanih 3000 din. Koča je v dobrem stanju in z vsem dobro založena, manjka ji samo obiskovalcev, celo domačinov. — Nove markacije to leto niso bile potrebne. — Zimskosportni odsek (preds. g. Robinšček): šteje 27 članov, priredil je smuški tečaj (12 članov). V programu smo imeli tudi mladinski tečaj in je predsednik odseka stopil v stik z ravnateljstvom tukajšnje meščanske šole, ter tudi tekmovalni tečaj. Žal pa nas je zopet pustila zima na cedilu ter smo morali že pričeti tečaj prekiniti, ker nam je v dolini pobralo ves sneg. Mladinski tečaj in društvene tekme je odzvela slaba zima.

Na predlog revizorja g. Mravljaka se izreče blagajniku in gospodarju absolutorij. — Volitve. Za načelnika se izvoli g. Potočnik, za odbornika g. dr. Goričar. — Pri slučajnostih se je razmotrivalo, kako bi dvignili poset koče: več agitacije v Šaleški dolini, več reklame zunaj!

27. Škofjeloška podružnica.

(Škofja Loka, 31. januarja 1938.)

Predseduje načelnik g. Hafner Feliks, ki poroča o skrbi za Ljubnik in njegovo kočo; na vrhu nad prepadom je izgotovljena razgledna terasa. Nova oskrbnica je kočo in okolico ozaljšala. — Na železniški postaji se je postavila orientacijska deska. — V isti smeri poroča tajnik Erjavec Leopold, namesto odstopivšega g. Koširja, z dodatkom, da je g. prof. dr. Šerko izdelal načrte ljubniške jame, ki jih je podružnica razmnožila. — Blagajnik in gospodar g. Potočnik Avgust pove, da je finančno stanje podružnice zelo zadovoljivo; skupno premoženje podružnice je 101.856.25 din. Na Ljubniku je vpisanih 1.129 gostov. — Načelnik markacijskega odseka g. Zicherl Janko poroča o obsežnem markacijskem delu. Kot redek, razveseljiv pojav si zapomnimo: Nameravana je markacija čez Martinj vrh v Selško dolino; tam so nji prebivalci so pripravljene sami izdelati in postaviti napisne tablice in so odkupili čez 50 zemljevidov Škofjeloškega pogorja!

Volitve. Za tajnika se izvoli g. Žagar Viktor, za nove odbornike pa gg. Guzelj Igor, Vraničar Franc ml., Mateveber Gabriel in Oblak Tine.

28. Trboveljska podružnica.

(Trbovlje, 22. marca 1938.)

Predseduje načelnik g. Ante Beg. Na svoj pesniško pristrčni način izpove svoje stališče do letošnje desetletnice podružnice, med drugim kaže: »Z zadovoljstvom lahko ugotovim danes, da smo korakali vedno po markirani poti kot značajni Slovenci in Jugoslovani — daleč od strankarskih bojov — k velikemu cilju: „Nazaj k narodi!“ »Prizadevali smo si pokazati bratu rudarju-trpinu kakor uradniku, trgovcu in obrtniku steze v vabljuje okoliške višave in daljne gorske predele, kjer je doma solnce, zdravje in neskaljeno prirodno veselje.« Nato našteva vidne uspehe že od početka, predvsem Dom na Mrzlici. Končno poda obris lanskega delovanja in razlaga program ter načrte Glavnega odbora, katerega član je.

Tajnik (Kostanjšek Danilo), poroča podrobno o preteklem letu. Leto se završuje prav aktivno. Odseki so kot odboreve edinice v splošnem dobro delovali. Markacijski, gospodarski, smučarski, fotoamaterski bodo poročali sami; vodni in prireditveni sta se po izvršeni nalogi razšla, mladinski se zaradi znane stališča šolske zakonodaje ni mogel razviti. Stanje članstva se je za spoznanje (od 146 na 193) dvignilo. Skupnih izletov nismo prirejali. Ugodnosti za polovično voznino se je poslužilo malo skupin; za nedeljske izlete članstvo raje uporablja nedeljske karte, brez objav in taks, brez predpisanega števila oseb. Otvoritvena slavnost novega »Vodovoda« pri Domu na Mrzlici je zelo uspela. Predavala sta (brez vstopnine) Andrino Kopinšek iz Celja in Kocjančič Karel iz Ljubljane. Uredilo se je vprašanje dimnikarja za Mrzlico. Za vzdrževanje cest in dohodov na Mrzlico se je osnoval samostojen »Cestni odbor«, ki si je dosti prizadeval; vidnega uspeha ni bilo. Postojanka Zagorske, oz. Litijske podružnice na Sv. Planini je bila ukinjena. Mi bi se bili pravočasno za njo zavzeli, a nismo dobili odziva. Takisto smo se ponudili Zidanmoški podružnici, da prevzamemo postojanko na Kumu; akcija je v teku in je v rokah posebnega odbora (A. Beg, Jos. Hauck i. dr.). Za tekoče leto nas pa čaka proslava naše 10-letnice, 100-letnica proslave Hausenbichlerja, ureditev Kuma, osnovanje mladinskega odseka itd. Končno: pravemu planincu je naše planinsko glasilo »Planinski Vestnik« neobhodno potrebno.

Blagajnik (Radej Drago) poroča, da se gmotno stanje stalno boljša. Članstvo je naraslo na 193, dvignili so se dohodki Doma na Mrzlici (za 10 tisoč 522.25 din); poravnali smo celotni dolg pri Kmetijsko-delavski hranilnici in posojilnici v Trbovljah: 25.000 din (zahvala g. Režunu!). Naš celotni dolg znaša zdaj le še 3.764.25 din (brezobrestno!); skoro toliko pa nam prinese že prihodnji obračun na Mrzlici. — Blagajniku se prizna razrešnica s pohvalo (za pregledovalce g. Berger Ivan ml.). — Za gospodarski odsek poroča g. Šetinec Franc v vseh podrobnostih o gospodarstvu v Domu na Mrzlici. Poset 2394, prenočnin 420, oprema se je izpopolnila, dohod popravil; dohodki 28.498.40 din, izdatkov 26.429.88 din, prebitek 2.068.52 din. Oskrbništvo Doma je prevzela gđc. Justa Tausel (12. aprila 1937). — Načelniku odseka se izreče priznanje in vsa zahvala. — Za smučarski odsek poročata inž. Malovrh in Plevčak Jože: Odsek je imel v načrtu več tekem; spričo neugodne zime so odpadle. — Točno smo vršili poročevalsko službo o vremenskih prilikah na Mrzlici. — Pri klubskem »slalomu« je tekmovalo osem članov; prvak je za tekoče leto postal Plevčak Jože. Banovinskega slaloma so se udeležili štirje člani; medklubske slalom-tekme kluba »Kum« pa pet članov. Lastno medklubsko tekmo smo zaradi teh tekem preložili na poznejši čas, tedaj pa je bilo vreme neugodno. Poročilo se soglasno odobri. — Za foto-odsek poroča načelnik Vizjak Adolf, da se je malodane razšel, ko mu je temnico odvzelo rudniško ravnateljstvo. Upati je, da se bo zopet poživil. Dom na Mrzlici pa je stalno oskrboval z razglednicami. — Markacijski odsek tvori pravzaprav samo ena oseba: načelnik Beg Ante, ki je ob svojih številnih pohodih sproti slikal znamenja. Le na južnem pobočju Kuma je neutrudni tov. Hrouda označil dohode iz Sevnice in Mokronoga. — Poročilo se vzame na znanje, takoj se izvolijo člani odseka: g. Plevčak Jože, Gnilšak Edi in Tausel Jože. — Načelnik g. Beg razloži od Glavnega odbora SPD določeno članarino in druge prispevke; skupaj znašajo 30 din za člana. — K zgodovini podružnice pojasni načelnik A. Beg, da je že pred vojno obstajala podružnica SPD v Trbovljah. V letu 1914 je popolnoma prenehala in se šele l. 1928 oživila; odtlej se šteje naš 10 letni jubilej; od stare podružnice ni nikakih posksov, razen kar je natisnjeno v takratnih letnikih »Planinskega Vestnika«. — Nato oriše življenje pok. Hausenbichlerja, ki se je prvi posvetil Zasavskim gričem. Sklene se, da se takoj prične s pripravami za proslavo.

Pri slučajnostih se sklene povečanje kuhinje v Domu; načelnik Beg pojasnjuje, da je Sv. Planina za planinstvo menda izgubljena; občni zbor pa pristane na to, da naša podružnica prevzame postojanko na Kumu (glede katere letos poteče pogodba s Posavsko podružnico), če bodo dane finančne možnosti. Končno se načelnik z zahvalo spominja starejših planincev in odbornikov, ki so nad deset let zvesti naši podružnici; med njimi je sedemdesetletni Jos. Mahkovec.

29. Triglavska podružnica.

(Dovje-Mojstrana, na Belci, 20. marca 1938.)

Predsedujoči načelnik Tone Potočnik se spominja 10 letnice obstoja društva; namesto proslave se bo skušala otvoriti koč na Mlinci. Hvaležno se spomnimo Alojza Knafelca, ki nam je očeval Peričnik. S sosednimi podružnicami in z Glavnim odborom smo v dobrih odnošajih. Intencijam Glavnega odbora skušamo slediti. Na »Planinski Vestnik« naj se naroči čim več članov. — Koča na Mlinci se gradi in bo letos izgotovljena. Odprave v francoske Alpe sta se udeležila naša člana dr. Miha Potočnik in Janez Brojan. — Tajnik g. Tone Kovač navaja podrobne podatke o delovanju in priporoča naročbo na II. album »Iz naših gorac«. — Blagajnik g. Košir Janez poroča: Članov je 99, novih 16. Dohodki 20.897.80 din, izdatki 20.420.50 din, preostane 477.30 din. — Za pregledovalce računov poroča g. Lojze Rekar. — Razrešnica blagajniku in odboru sprejeta. — Za delegata se izvolita gg. Tone Potočnik in Tone Kovač, za namestnika pa g. Janez Košir.

Koča na Mlinci: Ker bomo pri graditvi rabili še 12.000 din, naj člani plačajo članarino za eno leto naprej in naj ne odrečejo morebitnega posojila; ob otvoritvi naj se priredi pri koči srečolov ali tombola. Oskrbnik boji narodno zaveden domačin. — Prevzemnik gradnje bo izvršil nekatera dela (okna, stranišča, drvarnico) na svoje stroške; dobljeni prostor v bregu se bo porabil za klet.

30. Tržiška podružnica.

(Tržič, 29. januarja 1938.)

Predseduje načelnik Nadislav Salberger, ki najprej počasti spomin lanskih ponesrečencev in umrlega prvega načelnika naše podružnice Franca Deua. — Predsednik izreče zahvalo županu I. Majeršiču, ki je zlasti pripomogel k podporam banske uprave, pa tudi vsem tržiškim podjetjem, v prvi vrsti naši predilnici. — Letos praznujemo 30letnico ustanovitve naše podružnice. Ustanovni občni zbor je bil 17. junija 1908; duhovni oče naše podružnice je bil takratni notar g. Matija Marinček, prvi načelnik pa pokojni Franc Deu. — Letos je bila naša glavna skrb Dom na Kofcah. Pristati smo morali na letno odplačevanje po 30.000 din v 4 letnih obrokih; s tem zneskom bo Tržiška posojilnica v desetih letih plačana. Ostal bo samo še dolg pri g. Leonu Gassnerju. Kakor vidite, moramo velik znesek položiti vsako leto v posojilnici. Gledati pa nam je seveda tudi na postopno zboljšanje Doma. Druge dohodke moramo še vložiti v to. Naš amortizacijski načrt pa mora biti izveden, da bo podružnica enkrat s ponosom pokazala na Dom — brez dolga, ter v dobrem stanju.

Dom je torej od marca lanskega leta v naši upravi in bo popolnoma naša last. Morajo pa odslej biti vsa nasprotstva med tržiškimi planinci izbrisana. Z oktobrom smo namestili novo oskrbnico na Kofcah; nabaviti smo morali precej novega inventarja in Dom sam korenito prepraviti. — Koča pod Storžičem dobiva svoj pomen; popravili smo jo. V Gozdu smo s prvim majem otvorili zavetišče pri Zaplotniku, p. d. Princu; s tem je odprta Križka gora. — Precej je bilo obiska in prometa, zato so nekatri začeli rovariti proti temu zavetišču in res dosegli, da je banska uprava razveljavila dovoljenje okrajnega načelstva. Naredili smo dobro podprto pritožbo in uspeli, dobili smo novo dovoljenje za nadaljnje obratovanje. V juniju smo začeli oskrbovati Kočo na Bistriški planini.

Štiri postojanke ima danes podružnica v oskrbi in dovolj dela! Kliče nas še Zelenica, Korošica.

V mesecu marcu se je osnoval samostojni smučarski odsek, vodili so ga fantje idealisti; njih deveterico je čakala tragična usoda v plazu pod Storžičem. Podružnica z vsó okolico je preživela težke, strašne čase. Planinskim žrtvam postavljamo dostojen spomenik.

Založili smo novo izdajo zemljevida Karavank v 4000 izvodih, zimski projekt Doma in slike lastnega foto-odseka. Na Kofcah je postavljena vremenska opazovalnica. Imeli smo eno predavanje (o vzponu na Matterhorn). Delovanje podružnice je danes urejeno, dotok tujcev pa pojema in vrste obiskovalcev planin iz — Tržičanov se manjšajo; med planinci ni pravega idealizma; z mladinskim odsekom bomo skušali rešiti ta problem. — Razmerje med nami in Glavnim odborom je zaradi nesoglasja v presoji reševalnega prispevka neizravano.

Tajnik Kokalj izpopolni predsednikovo poročilo s podrobnimi podatki. Članov je 146, Dom na Kofcah: 1415 posetnikov, Koča pod Storžičem: 1025, Zavetišče v Gozdu: 314, Koča na Bistriški planini: 252; naročnikov »Planinskega vestnika« je 26.

Blagajnik Rozman Ivan poda svoje poročilo z vsemi postavkami. Končne številke so: dohodki 39.915,47 din; izdatki 48.295,05 din, čisto premoženje, po bilanci, 30.736,75 din (dvakrat večje nego lani). — Na predlog g. Verbiča (v imenu preglednikov) se prizna blagajniku razrešnica.

Za markacijski odsek poroča Šmitek Franc o obširnem delu tega odseka na vsem zelo obsežnem področju podružnice. Pot, oziroma markacije sedlo Korošica—Veliki vrh vsako leto neznan zlobnež uniči; izseka jih iz kamnja! — Za foto-odsek poroča g. Rozman: izdelal je slike naših po-

stojank; povečane smo poslali na tekmo v Novi Sad. — Primožič Avgust poroča, kako zares težko nalogo je reševalni odsek z vsemi svojimi silami, brez prave opreme, vršil ob lanskih katastrofalnih nesrečah (29. marca plaz pod Storžičem, 28. avgusta Ivan Kafka v Vel. vrhu). — Načelnik Salberger izreče reševalnemu odseku v imenu občnega zbora zahvalo za požrtvovalno delo in pojasnjuje spor, ki je zaradi reševalne opreme nastal z glavnim reševalnim odsekom. Odbor se pooblasti, da — varujoč svoje pravice — zadevo do konca izpelje.

Dopolnilne volitve. Izvolijo se: za odbornika gg. Boskovič, Javornik; za namestnika: Polanšek. Odbor bo določil delegate za skupščino.

Slučajnosti. Načelnik Salberger razvija obširen program delovanja za bodoče leto, g. Verbič želi izsek iz Kofc v dolino za smučarje, g. Boskovič nasvetuje reklamne fotobloke, župan Majeršič čestita podružnici na doseženem napredku in jo spodbuja, da z isto vneto deluje za napredek in tujskoprometno uvaževanje zanimivega domačega kraja.

III. Statistika Slovenskega

1. Upravna statistika Slovenskega Statistique d'administration de la

Tekoča števil. Numéro	Podružnica, sedež in naziv <i>Société affiliée, lieu et nom</i>	Člani <i>Membres</i>						Planinski Vestnik	
		redni <i>réguliers</i>		mladinski odsek <i>section de la jeunesse</i>		akadem- ska skupina <i>groupe d'acadé- miciens</i>		naroč- niki <i>abon- nées</i>	
		1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937
1.	Ljubljana (Osrednje društvo) . . .	3095	3071	1779	860	—	1171	1543	1265
2.	Celje (Savinjska)	600	575	110	95	—	—	82	105
3.	Črnomelj (Belokranjska)	95	100	—	—	—	—	6	11
4.	Dovje-Mojstrana (Triglavska) . . .	83	99	—	—	—	—	9	6
5.	Gorje (Gorjanska)	52	52	—	—	—	—	20	12
6.	Jesenice (Jeseniška)	231	267	43	50	—	—	109	103
7.	Kamnik (Kamniška)	104	108	—	—	—	—	7	48
8.	Konjice (Dravinjska)	94	84	—	—	—	—	18	15
9.	Rajhenburg-Bohor	21	25	—	—	—	—	—	3
10.	Kranj (Kranjska)	293	301	76	106	—	—	110	84
11.	Kranjska Gora (Kranjskogorska) .	52	52	—	—	—	—	5	9
12.	Litija (Litijska)	130	122	—	1	—	—	12	15
13.	Maribor (Mariborska)	932	915	145	447	—	—	121	206
14.	Mežica-»Peca«	176	179	20	—	—	—	8	11
15.	Novo mesto (Novomeška)	97	97	—	8	—	—	42	34
16.	Poljčane (Poljčanska)	53	69	—	—	—	—	3	7
17.	Prevalje (Prevaljska)	57	59	—	1	—	—	8	6
18.	Radovljica (Radovljiška)	175	218	—	—	—	—	25	49
19.	Rateče-Planica (Rateško-Planiška)	52	52	—	—	—	—	4	3
20.	Ribnica (Ribniška)	93	62	—	—	—	—	5	16
21.	Rog. Slatina (Rogaško-Slatinska) .	57	51	—	—	—	—	4	7
22.	Ruše (Podravska)	126	85	—	—	—	—	11	11
23.	Slovenjgradec (Mislinjska)	119	101	34	57	—	—	30	17
24.	Slov. Bistrica (Slovenjebistriška)	96	98	—	—	—	—	22	12
25.	Srednja vas (Bohinjska)	77	65	—	—	—	—	9	17
26.	Škofja Loka (Škofjeloška)	91	84	—	—	—	—	30	26
27.	Šoštanj (Šaleška)	112	122	2	7	—	—	20	19
28.	Trbovlje (Trboveljska)	146	193	—	1	—	—	30	21
29.	Tržič (Tržiška)	139	146	—	—	—	—	22	25
30.	Zidani Most (Posavska)	117	189	—	—	—	—	24	15
	Skupaj — <i>Somme</i>	7565	7641	2209	1633	—	1171	2339	2178

Planinskega društva.

Planinskega društva v letu 1937.

société alpine slovène SPD en 1937.

Odseki <i>Sections</i>											Seje <i>Séances</i>		Število predavanj <i>Conférences</i>	Postojanke <i>Cabanes</i>				Zavetišča <i>Refuges</i>
gradbeni <i>de construction</i>	gospodarski <i>économiques</i>	alpinski <i>d'alpinistes</i>	zimsko-alpinski <i>d'alp. d'hiver</i>	reševalni <i>de sauvetage</i>	markacijski <i>à marquer</i>	mladinski <i>de la jeunesse</i>	literarni <i>littéraires</i>	foto <i>photo</i>	propagandni <i>de propagande</i>	redne odborove <i>du comité</i>	odisekov <i>des sections</i>	število <i>nombre</i>		oskrbovane <i>gardées</i>				
												1936		1937	vse leto <i>toute l'année</i>	poleti <i>en été</i>		
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	40	92	10	20	20	11	9	—	
1	—	1	1	1	—	1	—	—	—	15	15	2	6	6	3	3	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	6	—	1	1	1	—	—	
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7	7	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	5	5	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	8	15	1	1	1	—	1	—	
—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	12	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	1	1	1	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	1	3	3	2	1	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	2	—	2	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	—	—	
—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	5	43	—	4	4	4	—	1	
—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	5	—	—	1	1	1	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	6	—	1	—	—	—	—	1	
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	11	4	—	1	1	1	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	1	1	—	1	—	
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	7	—	—	1	1	1	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	1	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	1	
—	1	—	—	—	1	—	—	1	1	8	6	—	2	2	2	—	—	
—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	8	8	1	2	3	2	1	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	10	—	—	1	1	1	—	—	
—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	6	12	1	1	1	1	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	1	1	1	—	—	
—	1	—	1	—	1	1	—	—	—	12	12	2	1	1	1	—	—	
—	1	—	1	1	1	—	—	1	—	10	12	3	1	1	1	—	—	
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	17	—	1	1	3	2	1	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	
											249	247	24	56	58	39	19	3

2. Poset postojank
Fréquentation des cabanes

Tekoča števil. Numéro	Postojanka Cabane	Oskrbuje podružnica SPD, sedež <i>Gardée par la section SPD, lieu</i>	Poset Fréquentation		
			1935	1936	1937
1.	Aleksandrov Dom v Logarski dolini	Celje	686	808	879
2.	Celjska koča	Celje	1356	1408	1464
3.	Dom na gori Sv. Uršule	Slovenjgradec	1376	1241	1084
4.	Dom na Kofcah	Tržič	—	—	1415
5.	Dom na Mirni gori	Črnomelj	340	369	425
6.	Dom na Mrzlici	Trbovlje	2153	1801	2324
7.	Dom pri Sv. Treh Kraljih	Slov. Bistrica	—	—	1320
8.	Frischaufov Dom na Okrešlju	Celje	2163	2028	1990
9.	Hlebov Dom na Smolniku	Ruše	2252	2482	1167
10.	Kadilnikova koča na Golici	Jesenice	2347	1901	1547
11.	Kocbekov Dom na Korošici	Celje	1122	1209	890
12.	Koča na Bistriški Planini	Tržič	—	—	252
13.	Koča na Boču	Poljčane	3130	3818	2730
14.	Koča na Donaški gori	Rog. Slatina	407	178	261
15.	Koča na Gozdu	Kranjska Gora	938	850	824
16.	Koča na Klopnem vrhu	Maribor	3025	2477	1850
17.	Koča na Kremžarjevem vrhu	Slovenjgradec	1620	1643	997
18.	Koča na Lisci	Zidani Most	2480	2399	2183
19.	Koča na Ljubniku	Škofja Loka	1469	1137	1129
20.	Koča na Pesku	Slov. Konjice	2948	2371	1748
21.	Koča na Smrekovcu	Šoštanj	1293	1189	993
22.	Koča pod Bogatinom	Sred. vas-Bohinj	1232	1218	1307
23.	Koča pod Kopo (nova)	Slovenjgradec	—	—	278
24.	Koča pod Storžičem	Tržič	972	685	1025
25.	Koča v Krnici	Kranjska Gora	693	645	375
26.	Mariborska koča	Maribor	5970	6816	7040
27.	Mozirska koča na Golteh	Celje	780	908	1124
28.	Piskernikovo zavetišče v Log. dolini	Celje	1361	1212	1148
29.	Prešernova koča na Stolu	Kranj	1110	912	1031
30.	Roblekov Dom na Begunjščici	Radovljica	1181	1133	898
31.	Ruška koča na Pohorju	Ruše	4634	5202	4605
32.	Senjorjev Dom na Pohorju	Maribor	3430	2527	3288
33.	Tamar v Planici	Rateče-Planica	—	—	2497
34.	Tomazinova koča na Sveti gori	Litija	1125	1994	1159
35.	Uletova koča na Peci	Mežica	1031	1480	1240
36.	Valvazorjeva koča pod Stolom	Kranj	1305	1034	1000
37.	Zavetišče pri Sv. Pankraciju	Maribor	1040	944	1090
33.	Zavetišče v Gozdu	Tržič	—	—	314
Skupaj — Somme			57019	56319	56941

podružnic SPD v letu 1937.
des sections SPD en 1937.

Jugoslovani <i>Yugoslaves</i>	Avstrijci <i>Autrichiens</i>	Italijani <i>Italiens</i>	Rusi <i>Russes</i>	Angleži <i>Anglais</i>	Poljaki <i>Polonais</i>	Romuni <i>Roumains</i>	Bolgari <i>Bulgares</i>	Čehoslovaki <i>Tchécoslovaques</i>	Francozi <i>Français</i>	Nemci <i>Allemands</i>	Razni <i>Divers</i>
781	63	4	—	4	—	—	—	19	4	2	2
1427	25	1	—	1	—	—	—	—	2	7	1
1003	68	—	—	—	—	—	—	2	—	6	5
1401	8	1	—	—	—	—	—	1	—	4	—
422	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
2303	11	—	—	—	—	—	—	1	6	3	—
1255	37	—	—	5	—	—	1	12	—	6	4
1842	112	3	—	2	—	—	—	11	2	14	4
1122	26	2	—	—	—	—	—	11	—	4	2
1144	389	3	—	—	—	—	—	6	—	5	—
836	34	—	—	2	—	—	—	8	—	9	1
252	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2687	46	8	—	—	1	—	1	4	—	22	11
252	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
708	78	1	7	—	—	—	—	22	—	8	—
1808	—	7	—	—	—	—	—	28	—	—	7
926	59	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3
2183	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1120	3	—	1	—	—	—	—	3	—	2	—
1701	30	2	—	—	—	—	—	6	1	5	3
989	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
1249	23	3	—	1	—	—	—	5	2	24	—
275	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1019	3	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—
326	28	—	3	—	—	—	—	15	—	3	—
6483	361	21	—	1	4	—	—	93	5	37	35
1113	8	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—
1120	15	3	—	2	—	—	—	6	—	2	—
757	234	1	—	3	—	—	—	12	—	17	7
872	6	4	—	3	—	—	—	5	—	7	1
4475	88	9	—	—	—	—	—	17	—	5	11
3173	77	3	—	—	—	—	—	19	3	11	2
2407	52	6	—	1	—	—	—	19	1	5	6
1152	3	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—
1065	163	2	—	2	—	—	—	—	—	7	1
991	4	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—
517	570	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1
314	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53470	2639	85	11	30	5	—	3	332	26	231	109

3. Poset postojank Osrednjega društva Slovenskega Planinskega društva v Ljubljani v letu 1937.

Fréquentation des cabanes de la société centrale SPD slovène à Ljubljana en 1937.

Tekoča št. / Numéro	Naziv in lega postojanke Osrednjega društva SPD <i>Noms et lieux des cabanes de la société centrale SPD</i>	Poset leta <i>Fréquentation en</i>			Jugoslovani <i>Yougoslaves</i>	Avstrijci <i>Autrichiens</i>	Italijani <i>Italiens</i>	Rusi <i>Russes</i>	Angleži <i>Anglais</i>	Poljaki <i>Polonais</i>	Romuni <i>Roumains</i>	Bolgari <i>Bulgares</i>	Čehoslovaki <i>Tchécoslovaques</i>	Francozi <i>Français</i>	Nemci <i>Allemands</i>	Razni <i>Divers</i>
		1935	1936	1937												
1.	Aleksandrov Dom na Triglavu	2081	1839	1586	1347	102	6	—	38	1	2	—	27	5	54	4
2.	Aljažev Dom v Vratih	3711	3015	2695	2358	205	8	2	11	—	1	—	30	2	71	7
3.	Cojzova koča na Kokrskem sedlu	1160	1024	1071	941	81	8	—	—	4	—	5	13	1	10	8
4.	Češka koča pod Grintavcem . . .	638	658	593	509	57	1	—	—	—	—	—	24	—	—	2
5.	Dom v Kamniški Bistrici	1934	1767	1623	1523	23	19	6	7	2	3	3	11	9	15	2
6.	Dom na Komni	—	1438	1631	1330	6	30	1	20	10	1	5	14	10	199	5
7.	Dom na Krvavcu	1348	1407	1122	1106	7	1	—	3	—	—	—	1	—	4	—
8.	Erjavčeva koča na Vršiču	1282	1040	1033	932	45	2	—	20	—	—	—	5	5	22	2
9.	Koča na Kamniškem sedlu	1828	2203	1674	1609	36	2	—	3	—	1	2	6	—	15	—
10.	Koča pri Triglavskih jezerih . . .	2074	2069	1720	1449	110	5	—	42	—	—	2	24	—	72	16
11.	Koča na Veliki Planini	1674	1148	1153	1136	1	—	—	4	—	—	—	3	—	9	—
12.	Krekova koča na Ratitovcu	380	379	585	581	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13.	Orožnova koča na Črni Prsti	356	373	251	227	6	—	—	4	—	—	—	8	—	6	—
14.	Spodnja koča na Golici	1094	860	802	750	41	—	—	1	—	—	3	7	—	—	—
15.	Staničeva koča pod Triglavom . . .	1294	1076	1043	870	6	—	—	—	—	—	—	17	1	149	—
16.	Triglavski Dom na Kredarici	3480	2866	2436	2036	225	13	—	14	—	—	—	47	2	86	13
17.	Vodnikova koča na Velem Polju . . .	940	828	720	449	120	11	—	58	—	3	2	29	6	42	—
18.	Hotel »Zlatorog« ob Boh. jezeru . . .	1276	1435	855	600	62	17	3	12	—	1	45	2	65	26	22
Skupaj — <i>Somme</i>		26550	25425	22593	19753	1137	123	12	237	17	12	67	268	106	780	81

*Biseri v školjki odzunaj
ne vidimo!*

Tudi praženega sladnega jedra v Kneippovi ne vidimo od zunaj. Je pa v vsakem zrcu Kneippove in po njem dobi kava iz Kneippove visoko redilno moč, prijeten, zrnati kavi podoben okus in polno aromo.

Kneippova
SLADNA KAVA

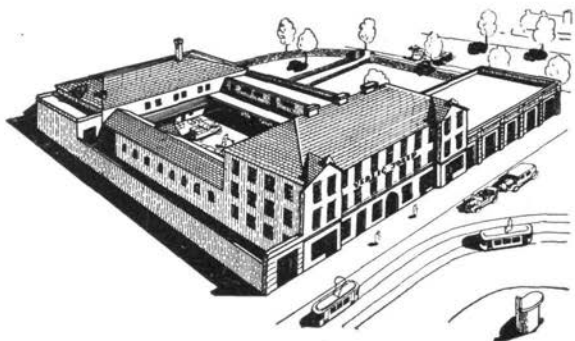
PLANINCI

zahtevajte povsod

UNIONSKO PIVO

iz D. d. pivovarne Union v Ljubljani

katero Vas osveži in okrepča
zlasti tudi po napornih turah.

VERLIČ JOSIP
Ljubljana

lastnik trrdke

ANT. KRISPER COLONIALE, Tyrševa c. 31
ustanovljena leta 1834

Tel. 22-63. Brzjavi: Verlič Ljubljana

Veletrgovina kolonialne in špecerijske robe, velepražarna kave, mlinci za dišave. Zaloga spirita, raznega žganja in konjaka ter vseh vrst mineralne vode. — Točna postrežba! — Ceniki na razpolago!

Nalivna peresa

priznano najboljših znamk ima najceneje in v največji izbiri

Baraga Ludv.
Ljubljana - nebotičnik

Planinci-fotografi!

Lepe fotografije kupuje za svoj list

Uprava „Foto Revije“
Zagreb, Dalmatinska 6

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ul. 50 (v lastnem posloplju)

Telefon 37-81, 37-82,
37-83, 37-84 in 37-85

Brzobjavni naslov:
Kredit Ljubljana

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo. — Safe-deposits itd.

Restavracija in veletrgovina z vinom

PETER STEPIČ, LASTNIK MIRKO STEPIČ

LJUBLJANA VII, TRŽNA ULICA 6

TELEFON INTERURBAN 21-71

priporoča svojo veliko zalogo vina najboljše kakovosti po nizkih cenah. — Vino se razpošilja v lastnih sodih na vsako postajo

Vse za Vaš dom

Pohištvo, posteljnino, tapetniške izdelke, lino-
leje, preproge, železne
postelje, otroške vozičke
dobavlja najceneje

„OBNOVA“
F. NOVAK, MARIBOR
Jurčičeva 6

TURIST

KRUH

Glavna zaloga:
FEIERTAG, Betnavska 43
Telefon 28-24

Podružnice:
NOVA VAS
Glavni trg v
trgov. Skaza
in Ulica
10. X. št. 5

Crni kruh iz rži je zelo tečen, ostane 8—10 dni
v največji vročini popolnoma svež in zdrav.

Aljažev dom, 1010 m

*izhodišče za vse ture v Triglavsko pogorje
Pot vodi mimo slapa Peričnika*

Triglavski dom na Kredarici, 2515 m

*najvišja planinska postojanka Slovenskega Planinskega društva
Najlažji vzpon na vrh Triglava*

Aleksandrov dom, 2408 m

pod Triglavom

Lahek dostop iz Velega Polja ter iz doline Triglavskih jezer

Koča na Jermanovih vratih (Kamniško sedlo)

1884 m

Izhodišče za vse ture v Kamniških planinah

Planinski dom na Plešivcu (Uršlji gori), 1696 m

je odprt in oskrbovan od 15. maja do konca septembra. Urejen je udobno. Ima 6 sob s 27 posteljami in skupno spalnico za 20 oseb. Izborna in cenena prehrana. Penzion za člane SPD s tremi obroki din 35—, s petimi obroki din 40—, za nečlane din 42—47. Edinstven razgled na vse strani. Planinska flora. Dostopi: Slovenjgradec čez Sela 4 ure, Guštanj čez Rimski vrelec 3 ure, Prevalje 4 ure, Soštanj 5 ur.

Informacije daje Mislinjska podružnica SPD v Slovenjgradcu

Planinci!

Ne kričite in ne razgrajajte, kadar Vas pelje pot v planine.
S kričanjem in razgrajanjem vznemirjate divjad.
Obnašajte se tako, da boste vredni užitka prelepe narave.

Naš največji denarni zavod

Mestna hranilnica ljubljska

Lastne rezerve nad din 26,000.000.—

Prirastek novih vlog od 1. januarja do 30. junija 1938
din 51,201.000.—

Vse vloge izplačljive brez omejitve

Za vse obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

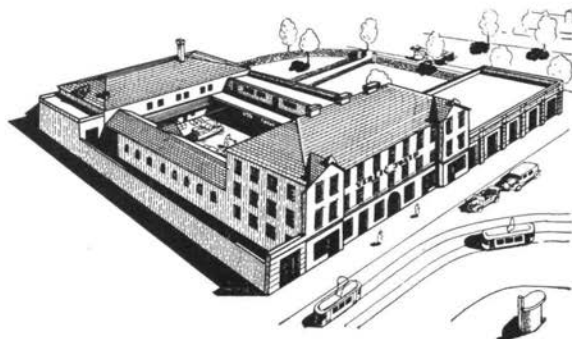
PLANINCI

zahtevajte povsod

UNIONSKO PIVO

iz D. d. pivovarne Union v Ljubljani

katero Vas osveži in okrepeča
zlasti tudi po napornih turah.

VERLIČ JOSIP Ljubljana

lastnik tvrdke

ANT. KRISPER COLONIALE, Tyrševa c. 31
ustanovljena leta 1834

Tel. 22-63. Brzjavi: Verlič Ljubljana

Veletrgovina kolonialne in špicerijske
robe, velepražarna kave, mlini za di-
šave. Zaloga špirta, raznega žganja
in konjaka ter vseh vrst mineralne
vode. — Točna postrežba! — Ceniki
na razpolago!

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

SLAVIJA

POSUJE V VSEH STROKAH
ELEMENTARNEGA IN ŽIV-
LJENJSKEGA ZAVAROVANJA

Tel. 21-76, 22-76

GLAVNO RAVNATELJSTVO V LJUBLJANI

ZVEZA ZA TUJSKI PROMET

v Sloveniji

Ljubljana, Tyrševa 11

TUISKOPROMETNA ZVEZA

za bivšo Mariborsko oblast

Maribor, Trg svobode-Grad

Glavni zastopstvi

„PUTNIK d. d.“ BEOGRAD

Podrobne informacije in prospekti vseh turističnih krajev Slovenije, zdravilišč, letovišč, planinskih postojank, kakor tudi posameznih turističnih obratov, hotelov, penzij itd.

Brezplačni nasveti, programi, rute in prospekti za potovanja, ter vse ostale usluge in navodila za potovanja v tu- in inozemstvo

Vse vozne karte za železniški, pomorski in zračni promet v tu- in inozemstvo po originalnih cenah z vsemi možnimi popusti.

Nakup in prodaja valut po najugodnejših dnevnih cenah; kreditna pisma, potovalni čeki in hotelski boni.

Splošno priljubljeni izleti z železnico ter udobnimi avtobusi v tu- in inozemstvo; cenena pavšalna potovanja in bivanja na Jadranu.

Brez skrbi, poceni in udobno potujete s posredovanjem

„PUTNIKA“

Biljetarne, menjalnice in informacijske pisarne:

Bled, tel. 245

Bohinjska Bistrica

Jesenice, tel. 621

Jezerško

Korensko sedlo

Kranj, tel. 33

Ljubljana, Tyrševa 11, tel. 24-72, 41-31

Ljubljana, Hotel Metropol, tel. 33-84

Planina pri Rakeku

Celje, tel. 119

Dravograd-Meža, tel. 2

Gornja Radgona, tel. 21

Maribor, Trg svobode-Grad

tel. 21-22, 21-29

Maribor, glavni kolodvor, tel. 26-69

Ptuj, tel. 23

Rogaška Slatina, tel. 1

Sent Ilj, tel. 6